Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SPLOŠNEGA SODIŠČA (deveti razširjeni senat)

z dne 29. septembra 2021 *

„Zunanji odnosi – Mednarodni sporazumi – Evro-mediteranski pridružitveni sporazum ES-Maroko – Sporazum o partnerstvu o trajnostnem ribištvu med Unijo in Marokom – Protokol o izvajanju Sporazuma o partnerstvu– Izmenjava pisem, priloženih Sporazumu o partnerstvu – Sklep o sklenitvi – Uredba o dodelitvi ribolovnih možnosti med državami članicami – Ničnostna tožba – Dopustnost – Sposobnost biti stranka – Neposredno nanašanje – Posamično nanašanje – Ozemeljsko področje uporabe – Pristojnost – Razlaga mednarodnega prava, ki jo je podalo Sodišče – Načelo samoodločbe – Načelo relativnega učinka pogodb – Možnost sklicevanja – Pojem privolitve – Izvajanje – Diskrecijska pravica – Meje – Ohranitev učinkov izpodbijanega sklepa“

V združenih zadevah T-344/19 in T-356/19,

Front populaire pour la libération de la Saguia el-Hamra et Rio de oro (Front Polisario), ki jo zastopa G. Devers, odvetnik,

tožeča stranka,

proti

Svetu Evropske unije, ki ga zastopajo F. Naert, P. Plaza García in V. Piessevaux, agenti,

tožena stranka,

ob intervenciji

Kraljevine Španije, ki jo zastopa S. Centeno Huerta, agentka,

intervenientka v zadevah T-344/19 in T-356/19,

in

Francoske republike, ki jo zastopajo A.-L. Desjonquères, C. Mosser, J.-L. Carré in T. Stéhelin, agenti,

intervenientka v zadevah T-344/19 in T-356/19,

in

* Jezik postopka: francoščina.

Evropske komisije, ki jo zastopajo F. Castillo de la Torre, A. Bouquet in A. Stobiecka-Kuik, agenti,

intervenientka v zadevah T-344/19 in T-356/19,

ter

Chambre des pêches maritimes de la Méditerranée s sedežem v Tangeru (Maroko),

Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Nord s sedežem v Casablanci (Maroko),

Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Centre s sedežem v Agadirju (Maroko),

Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Sud s sedežem v Dakhli (Zahodna Sahara),

ki jih zastopajo G. Forwood, N. Colin in A. Hublet, odvetniki,

intervenientke v zadevi T-344/19,

v zadevi T-344/19 zaradi tožbe na podlagi člena 263 PDEU za razglasitev ničnosti Sklepa Sveta (EU) 2019/441 z dne 4. marca 2019 o sklenitvi Sporazuma o partnerstvu o trajnostnem ribištvu med Evropsko unijo in Kraljevino Maroko, njegovega Protokola o izvajanju ter izmenjave pisem, ki je priložena Sporazumu (UL 2019, L 77, str. 4), in v zadevi T-356/19 zaradi tožbe člena 263 PDEU za razglasitev ničnosti Uredbe Sveta (EU) 2019/440 z dne 29. novembra 2018 o dodelitvi ribolovnih možnosti na podlagi Sporazuma o partnerstvu o trajnostnem ribištvu med Evropsko unijo in Kraljevino Maroko ter njegovega Protokola o izvajanju (UL 2019, L 77, str. 1),

SPLOŠNO SODIŠČE (deveti razširjeni senat),

v sestavi M. J. Costeira, predsednica, D. Gratsias (poročevalec), sodnik, M. Kancheva, sodnica, B. Berke, sodnik, in T. Perišin, sodnica,

sodna tajnica: M. Marescaux, administratorka,

na podlagi pisnega dela postopka in obravnave z dne 3. marca 2021,

izreka naslednjo

Sodbo

I. Dejansko stanje

A. Mednarodni okvir

1 Razvoj dogodkov na mednarodni ravni v zvezi z vprašanjem Zahodne Sahare je mogoče povzeti, kot sledi.

2 Generalna skupščina Organizacije združenih narodov (OZN) je 14. decembra 1960 sprejela resolucijo 1514 (XV), naslovljeno „Deklaracija o podelitvi neodvisnosti kolonialnim državam in ljudstvom“, ki med drugim določa, da imajo „[v]si narodi […] pravico do samoodločbe, v skladu s katero svobodno določajo svoj politični status ter si svobodno prizadevajo za svoj ekonomski, socialni in kulturni razvoj“, da bodo „[n]a ozemljih pod skrbništvom, nesamoupravnih ozemljih in vseh drugih ozemljih, ki še niso postala samostojna, […] sprejeti takojšnji ukrepi, za takojšen prenos oblasti na ljudstva teh ozemelj, brez pogojev ali pridržkov, v skladu z njihovo voljo in njihovimi svobodno izraženimi željami“, in da morajo „[v]se države […] vestno in natančno spoštovati določbe Ustanovne listine Združenih narodov […] na temelju enakosti, nevmešavanja v notranje zadeve držav ter spoštovanja suverenih pravic in ozemeljske celovitosti vseh ljudstev“.

3 Zahodna Sahara je ozemlje na severozahodu Afrike, ki ga je ob koncu 19. stoletja kolonizirala Kraljevina Španija in je na datum resolucije 1514 (XV) postalo španska provinca. OZN jo je leta 1963 vpisala na „predhodni seznam ozemelj, za katera se uporablja Deklaracija o podelitvi neodvisnosti kolonialnim državam in ljudstvom [resolucija 1514 (XV) Generalne skupščine]“, kot nesamoupravno ozemlje, ki ga upravlja Kraljevina Španija v smislu člena 73 Ustanovne listine Združenih narodov, podpisane 26. junija 1945 v San Franciscu, in je še vedno na seznamu nesamoupravnih ozemelj, ki ga je generalni sekretar OZN sestavil na podlagi informacij, prejetih v skladu s členom 73(e) te listine.

4 Generalna skupščina OZN je 20. decembra 1966 sprejela resolucijo 2229 (XXI) o vprašanju Ifni in Španske Sahare, v kateri je znova potrdila „neodtujljivo pravico ljudst[va] […] Španske Sahare do samoodločbe v skladu z resolucijo 1514 (XV) Generalne skupščine“ in Kraljevino Španijo kot upravno oblast zaprosila, naj „čim prej sprejme […] podrobna pravila o organizaciji referenduma, ki bo izveden pod okriljem [OZN], da bi se avtohtonemu prebivalstvu na ozemlju omogočilo, da svobodno uveljavi svojo pravico do samoodločbe“.

5 Generalna skupščina OZN je 24. oktobra 1970 sprejela resolucijo 2625 (XXV), s katero je potrdila „Deklaracijo o načelih mednarodnega prava o prijateljskih odnosih in sodelovanju med državami, v skladu z Ustanovno listino Združenih narodov“, katere besedilo je priloženo navedeni resoluciji. V tej deklaraciji je „svečano razglašeno“ med drugim „načelo enakopravnosti in samoodločbe narodov“. V zvezi s tem načelom je v med drugim v njej navedeno:

„Po načelu enakopravnosti in samoodločbe narodov, ki je vsebovano v ustanovni listini Združenih narodov, imajo vsi narodi pravico svobodno, brez vmešavanja od zunaj, določiti svoj politični status in se gospodarsko, socialno in kulturno razvijati. Sleherna država je dolžna to pravico spoštovati v skladu z določili ustanovne listine.

[…]

Ustanovitev suverene in neodvisne države, svobodna združitev ali priključitev k drugi neodvisni državi ali vzpostavitev kakršnegakoli drugega političnega statusa, ki ga ljudstvo svobodno določi, so načini uresničevanja pravice do samoodločbe tega naroda.

[…]

Ozemlje kolonije ali drugega nesamoupravnega ozemlja ima po ustanovni listini status, ki je ločen in različen od ozemlja države, ki ga upravlja, in tak ločen in različen status po ustanovne listini bo trajal, dokler narod kolonije ali nesamoupravnega ozemlja ne bo uveljavil svoje pravice do samoodločbe v skladu z ustanovno listino, zlasti njenimi cilji in načeli.“

6 Front populaire pour la libération de la Saguia el-Hamra et du Rio de oro (Front Polisario) je organizacija, ki je bila ustanovljena 10. maja 1973 v Zahodni Sahari. V členu 1 statuta je opredeljena kot „narodnoosvobodilno gibanje“, katerega člani „se borijo za popolno neodvisnost in povrnitev suverenosti saharskega ljudstva nad celotnim ozemljem Demokratične arabske republike Sahare“.

7 Kraljevina Španija je 20. avgusta 1974 OZN obvestila, da namerava pod okriljem te organizacije organizirati referendum v Zahodni Sahari.

8 Generalna skupščina OZN je 13. decembra 1974 sprejela resolucijo 3292 (XXIX), v kateri je med drugim odločila, da Meddržavno sodišče (CIJ) zaprosi za svetovalno mnenje o naslednjih vprašanjih:

„I. Ali je bila Zahodna Sahara (Rio de Oro in Sakiet el Hamra) v času, ko jo je Španija kolonizirala, nikogaršnje ozemlje (*terra nullius*)?

Če je odgovor na prvo vprašanje nikalen:

II. Kakšne so bile pravne vezi tega ozemlja s Kraljevino Maroko in mavretansko entiteto?“

9 CIJ je 16. oktobra 1975 izdalo svetovalno mnenje (glej Zahodna Sahara, svetovalno mnenje, CIJ, Recueil 1975, str. 12; v nadaljevanju: svetovalno mnenje o Zahodni Sahari). V točki 162 tega mnenja je odločilo:

„Elementi in podatki, s katerimi je bilo sodišče seznanjeno, kažejo, da so ob španski kolonizaciji obstajale pravne vezi podložnosti med maroškim sultanom in nekaterimi plemeni, ki so živela na ozemlju Zahodne Sahare. Kažejo tudi obstoj pravic, vključno z nekaterimi pravicami v zvezi z ozemljem, ki so predstavljale pravne vezi med mavretansko entiteto, kot jo razume sodišče, in ozemljem Zahodne Sahare. Sodišče pa ugotavlja, da elementi in podatki, s katerimi je bilo seznanjeno, ne dokazujejo nobene vezi glede ozemeljske suverenosti med Zahodno Saharo na eni strani in Kraljevino Maroko ali mavretansko entiteto na drugi. Sodišče torej ni ugotovilo obstoja pravnih vezi, zaradi katerih bi se lahko spremenilo izvajanje resolucije 1514 (XV) [Generalne skupščine OZN] v zvezi z dekolonizacijo Zahodne Sahare in zlasti uporaba načela samoodločbe zaradi svobodnega in pristnega odražanja volje prebivalstva zadevnega ozemlja.“

10 V točki 163 svetovalnega mnenja o Zahodni Sahari je CIJ med drugim navedlo:

„[Sodišče meni] v zvezi z vprašanjem I […], da Zahodna Sahara (Rio de Oro in Sakiet el Hamra) v času, ko jo je Španija kolonizirala, ni bila nikogaršnje ozemlje (*terra nullius*); […] v zvezi z vprašanjem II […], da je ozemlje imelo s Kraljevino Maroko pravne vezi z značilnostmi, navedenimi v točki 162 tega mnenja, [in] da je imelo ozemlje z mavretansko entiteto pravne vezi z značilnostmi, navedenimi v točki 162 tega mnenja.“

11 Maroški kralj je v govoru, ki ga je imel na dan objave svetovalnega mnenja o Zahodni Sahari, navedel, da „je ves svet prizna[l], da [Zahodna] Sahara pripada“ Kraljevini Maroko, in da bi ta država „morala miroljubno zasesti to ozemlje“, pri čemer je pozval k organizaciji takšnega pohoda.

12 Varnostni svet OZN je 22. oktobra 1975 na prošnjo Kraljevine Španije sprejel resolucijo 377 (1975), v kateri je „poz[val] generalnega sekretarja [OZN], naj začne takojšnje posvetovanje z zadevnimi in zainteresiranimi stranmi,“ ter „[slednje] poz[val] k zadržanosti in zmernosti“.

Varnostni svet OZN je 2. novembra 1975 sprejel resolucijo 379 (1975) v kateri je „[p]oz[val] vse zadevne in zainteresirane strani, naj takoj preprečijo vse enostranske ali druge ukrepe, ki bi lahko še poslabšali napetosti v regiji," ter „[p]rosi[l] generalnega sekretarja, naj nadaljuje s posvetovanji in jih okrepi". Varnostni svet OZN je 6. novembra 1975 po začetku pohoda, ki ga je napovedal maroški kralj in na katerem se je zbralo 350.000 ljudi, ki so prečkali mejo med Kraljevino Maroko in Zahodno Saharo, sprejel resolucijo 380 (1975), v kateri je zlasti „[o]bžal[oval] organizacijo [tega] pohoda" in „[o]d [Kraljevine] Marok[o] zahteva[l], naj z ozemlja Zahodne Sahare nemudoma umakne vse udeležence [tega] pohoda".

13 Kraljevina Španija je 26. februarja 1976 generalnega sekretarja OZN obvestila, da se s tem dnem končuje njena navzočnost na ozemlju Zahodne Sahare in da zdaj meni, da nima več nobene mednarodne odgovornosti v zvezi z upravljanjem tega ozemlja. Seznam nesamoupravnih ozemelj iz točke 3 zgoraj se v zvezi z Zahodno Saharo sklicuje na to izjavo, ki je povzeta v opombi.

14 Medtem je v tej regiji izbruhnil oborožen spopad med Kraljevino Maroko, Islamsko republiko Mavretanijo in organizacijo Front Polisario. Del prebivalstva Zahodne Sahare je v begu pred tem konfliktom našel zatočišče v taboriščih na alžirskem ozemlju blizu meje z Zahodno Saharo.

15 Kraljevina Maroko je 14. aprila 1976 z Islamsko republiko Mavretanijo sklenila sporazum o razdelitvi ozemlja Zahodne Sahare in priključila del tega ozemlja, ki ji je bil dodeljen s tem sporazumom. Islamska republika Mavretanija je 10. avgusta 1979 z organizacijo Front Polisario sklenila mirovni sporazum, v skladu s katerim se je odpovedala vsem ozemeljskim zahtevam glede Zahodne Sahare. Kraljevina Maroko je prevzela nadzor nad ozemljem, ki so ga zapustile mavretanske sile, in ga priključila.

16 Generalna skupščina OZN je 21. novembra 1979 sprejela resolucijo 34/37 o vprašanju Zahodne Sahare, v kateri je „[z]nova potr[dila] neodtujljivo pravico ljudstva Zahodne Sahare do samoodločbe in neodvisnosti, v skladu z Listino [OZN] […] ter cilji [njene] resolucije 1514 (XV)", „[g]loboko obžal[ovala] poslabšanje razmer zaradi vztrajne maroške okupacije Zahodne Sahare", „[o]d Maroka vztrajno zahteva[la], naj se prav tako vključi v mirovno dinamiko in konča okupacijo ozemlja Zahodne Sahare", in „[v] ta namen priporoči[la], naj [Front Polisario] kot predstavnik ljudstva Zahodne Sahare v celoti sodeluje pri iskanju pravične, trajne in dokončne politične rešitve vprašanja Zahodne Sahare, v skladu z resolucijami in deklaracijami [OZN]". Tej resoluciji je sledila resolucija 35/19 z dne 11. novembra 1980, v kateri točke 10 je Generalna skupščina „[o]d Maroka in [Front Polisario] kot predstavnika ljudstva Zahodne Sahare vztrajno zahteva[la] […], naj začneta neposredna pogajanja za dokončno rešitev vprašanja Zahodne Sahare".

17 Spor med Kraljevino Maroko in organizacijo Front Polisario se je nadaljeval, dokler nista strani 30. avgusta 1988 načeloma sprejeli predlogov rešitve, ki jih je med drugim dal generalni sekretar OZN ter ki so predvidevali zlasti razglasitev premirja in izvedbo referenduma o samoodločbi pod nadzorom OZN.

18 Varnostni svet OZN je 27. junija 1990 sprejel resolucijo 658 (1990), v kateri je „[p]otr[dil] poročilo generalnega sekretarja [OZN], ki vsebuje […] predloge za rešitev [iz točke 17 zgoraj] in predstavitev načrta [za njihovo izvedbo]," ter „„[p]oz[val] obe strani, naj v celoti sodelujeta z generalnim sekretarjem [OZN] in predsednikom Konference voditeljev držav in vlad Organizacije afriške enotnosti pri njunih prizadevanjih za čimprejšnjo rešitev vprašanja Zahodne Sahare". Varnostni svet je 29. aprila 1991 sprejel resolucijo 690 (1991), s katero je ustanovil misijo Združenih narodov za organizacijo referenduma v Zahodni Sahari (Minurso).

19 Generalna skupščina OZN je 6. decembra 1995 sprejela resolucijo 50/33, naslovljeno „Dejavnosti tujih gospodarskih in drugih interesov, ki ovirajo uporabo Deklaracije o podelitvi neodvisnosti kolonialnim državam in ljudstvom na ozemljih pod kolonialno oblastjo“, v kateri je med drugim „[z]nova potr[dila] neodtujljivo pravico ljudstev na kolonialnih ali nesamoupravnih ozemljih do samoodločbe, neodvisnosti in uživanja naravnih virov njihovih ozemelj ter njihovo pravico do razpolaganja s temi viri v njihovem najboljšem interesu“, „[p]otr[dila] vrednost tujih gospodarskih naložb, izvedenih v sodelovanju z ljudstvi nesamoupravnih ozemelj in v skladu z njihovo voljo, z namenom legitimnega prispevka k socialno-gospodarskemu razvoju teh ozemelj“, „[p]onovno poudar[ila], da škodljivo izkoriščanje in ropanje morskih in drugih naravnih virov kolonialnih ali nesamoupravnih ozemelj zaradi tujih gospodarskih interesov ob kršitvi upoštevnih resolucij [OZN] ogroža celovitost in blaginjo teh ozemelj“, ter „[p]oz[vala] vse vlade in organizacije sistema Združenih narodov, naj zagotovijo, da bo stalna suverenost ljudstev na kolonialnih ali nesamoupravnih ozemljih nad njihovimi naravnimi viri v celoti spoštovana in zaščitena“.

20 Kljub izmenjavam in posvetovanjem pod okriljem OZN strani do danes še nista dosegli dogovora o rešitvi razmer v Zahodni Sahari. Kraljevina Maroko nadzoruje večji del ozemlja Zahodne Sahare, ki je s peščenim zidom, ki ga je zgradila in ga nadzoruje vojska te države, ločen od preostalega ozemlja, ki ga nadzoruje organizacija Front Polisario. Številni begunci s tega ozemlja še vedno živijo v taboriščih na alžirskem ozemlju, ki jih upravlja organizacija Front Polisario.

B. Pridružitveni sporazum in Sporazum o ribištvu iz leta 2006

1. Pridružitveni sporazum

21 Evro-mediteranski pridružitveni sporazum med Evropskimi skupnostmi in njihovimi državami članicami na eni strani ter Kraljevino Maroko na drugi strani, podpisan 26. februarja 1996 v Bruslju, je začel veljati 1. marca 2000 (UL 2005, L 242, str. 36; v nadaljevanju: pridružitveni sporazum).

22 Člen 1(1) pridružitvenega sporazuma določa:

„Vzpostavi se pridružitveno razmerje med Skupnostjo in njenimi državami članicami na eni strani ter Marokom na drugi strani.“

23 Člen 94 pridružitvenega sporazuma določa:

„Sporazum na eni strani velja na ozemljih, kjer se uporabljata pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti in Evropske skupnosti za premog in jeklo, v skladu s pogoji iz teh pogodb, na drugi strani pa velja na ozemlju Kraljevine Maroko.“

24 Evropska unija in Kraljevina Maroko sta v okviru pridružitvenega sporazuma in v skladu z njegovim členom 16 13. decembra 2010 v Bruslju podpisali Sporazum v obliki izmenjave pisem med Evropsko unijo in Kraljevino Maroko o vzajemnih ukrepih liberalizacije v zvezi s kmetijskimi proizvodi, predelanimi kmetijskimi proizvodi ter ribami in ribiškimi proizvodi, nadomestitvi protokolov 1, 2 in 3 ter njihovih prilog ter spremembah Evro-mediteranskega sporazuma o pridružitvi med Evropskimi skupnostmi in njihovimi državami članicami na eni strani ter Kraljevino Maroko na drugi strani (UL 2012, L 241, str. 4; v nadaljevanju: sporazum o liberalizaciji). Svet Evropske unije je 8. marca 2012 sprejel Sklep 2012/497/EU o sklenitvi sporazuma o liberalizaciji (UL 2012, L 241, str. 2).

2. Sporazum o ribištvu iz leta 2006

25 Svet je 22. maja 2006 sprejel Uredbo (ES) št. 764/2006 o sklenitvi Sporazuma med Evropsko skupnostjo in Kraljevino Maroko o partnerstvu v ribiškem sektorju (UL 2006, L 141, str. 1). Člen 1 te uredbe je določal: „Sporazum o partnerstvu med Evropsko skupnostjo in Kraljevino Maroko v ribiškem sektorju se odobri v imenu Skupnosti.“

26 Kot je izhajalo iz preambule ter členov 1 in 3 sporazuma o partnerstvu v ribiškem sektorju med Evropsko skupnostjo in Kraljevino Maroko (v nadaljevanju: Sporazum o ribištvu iz leta 2006), je bil njegov namen okrepiti sodelovanje med Skupnostjo in Kraljevino Maroko, zlasti v okviru pridružitvenega sporazuma, z vzpostavitvijo partnerstva v ribiškem sektorju, ki bo spodbujalo odgovoren ribolov v maroških ribolovnih conah in učinkovito izvajalo maroško ribiško politiko. Za to so bila s tem sporazumom uvedena zlasti pravila o gospodarskem, finančnem, tehničnem in znanstvenem sodelovanju med pogodbenicama, pogojih za dostop plovil, ki plujejo pod zastavo držav članic, do maroških ribolovnih con in načinih nadzora nad ribolovnimi dejavnostmi v teh conah.

27 Člen 11 Sporazuma o ribištvu iz leta 2006 je v zvezi s Kraljevino Maroko določal, da se uporablja „na ozemlju Maroka in v vodah pod maroško suverenostjo“. Člen 2(a) tega sporazuma je poleg tega določal, da pojem „maroška ribolovna cona“ v tem sporazumu, njegovemu protokolu in njegovi prilogi pomeni „vode, ki so pod suverenostjo ali jurisdikcijo Kraljevine Maroko“.

28 V skladu s členom 17 je Sporazum o ribištvu iz leta 2006 začel veljati 28. februarja 2007 (UL 2007, L 78, str. 31).

29 Protokol, ki je prvotno spremljal Sporazum o ribištvu iz leta 2006, je bil nadomeščen z drugim protokolom, ki ga je leta 2013 nasledil nov protokol, podpisan 18. novembra 2013 v Bruslju, ki je bil v imenu Unije odobren s Sklepom Sveta 2013/785/EU z dne 16. decembra 2013 o sklenitvi Protokola med Evropsko unijo in Kraljevino Maroko o določitvi ribolovnih možnosti in finančnega prispevka iz Sporazuma med Evropsko unijo in Kraljevino Maroko o partnerstvu v ribiškem sektorju, v imenu Evropske unije (UL 2013, L 349, str. 1) in ki je začel veljati 15. julija 2014 (UL 2014, L 228, str. 1; v nadaljevanju: Protokol iz leta 2013).

30 V skladu s členom 1 Protokola iz leta 2013 je ta „[p]rispeva[l] k uresničitvi splošnih ciljev Sporazuma o pridružitvi, njegov namen pa je [bil] zagotoviti okoljsko, gospodarsko in družbeno trajnost ribolovnih virov“.

C. Spori v povezavi s pridružitvenim sporazumom

1. Zadevi T-512/12 in C-104/16 P

31 Tožeča stranka, Front Polisario, je s tožbo, ki jo je 19. novembra 2012 vložila v sodnem tajništvu Splošnega sodišča in je vpisana pod opravilno številko T-512/12, predlagala razglasitev ničnosti Sklepa 2012/497 (sodba z dne 21. decembra 2016, Svet/Front Polisario, C-104/16 P, EU:C:2016:973, točka 38; v nadaljevanju: sodba Svet/Front Polisario).

32 Tožeča stranka je v utemeljitev svoje tožbe v tej zadevi med drugim trdila, da je Svet kršil nekatere svoje obveznosti v skladu z mednarodnim pravom, ker je s Sklepom 2012/497 odobril uporabo sporazuma o liberalizaciji za ozemlje Zahodne Sahare (sodba Svet/Front Polisario, točka 44).

33 Splošno sodišče je s sodbo z dne 10. decembra 2015, Front Polisario/Svet (T-512/12, EU:T:2015:953), Sklep 2012/497 razglasilo za ničen v delu, v katerem je bila z njim odobrena uporaba sporazuma o liberalizaciji za Zahodno Saharo, ker Svet ni izpolnil svoje obveznosti, da pred sprejetjem Sklepa 2012/497 preuči vse elemente obravnavanega primera, saj se ni prepričal, da se proizvodi s poreklom s tega ozemlja, ki se izvažajo v Evropsko unijo, ne izkoriščajo v škodo prebivalcev navedenega ozemlja in da se s tem ne kršijo temeljne pravice zadevnih oseb (sodba Svet/Front Polisario, točki 47 in 48).

34 Svet je 19. februarja 2016 vložil pritožbo zoper sodbo z dne 10. decembra 2015, Front Polisario/Svet (T-512/12, EU:T:2015:953).

35 Sodišče je s sodbo Svet/Front Polisario v okviru odločanja o pritožbi Sveta sodbo z dne 10. decembra 2015, Front Polisario/Svet (T-512/12, EU:T:2015:953), razveljavilo in zavrglo tožbo tožeče stranke pred Splošnim sodiščem kot nedopustno.

36 V zvezi s tem je, po eni strani, Sodišče ugodilo drugemu pritožbenemu razlogu, ki se nanaša na napačno uporabo prava Splošnega sodišča pri analizi procesnega upravičenja tožeče stranke, in, natančneje, očitku, da je Splošno sodišče napačno ugotovilo, da se sporazum o liberalizaciji uporablja za Zahodno Saharo (sodba Svet/Front Polisario, točka 126).

37 Sodišče je namreč na prvem mestu ugotovilo, da v skladu z načelom samoodločbe, ki se uporablja v odnosih med Unijo in Kraljevino Maroko, Zahodna Sahara, nesamoupravno ozemlje v smislu člena 73 Ustanovne listine Združenih narodov, uživa ločen status, ki se razlikuje od statusa katere koli države, vključno s Kraljevino Maroko. Na podlagi tega je Sodišče sklenilo, da izraza „ozemlje Kraljevine Maroko“ iz člena 94 pridružitvenega sporazuma ni mogoče razlagati tako, da je Zahodna Sahara vključena na ozemeljsko področje uporabe tega sporazuma (sodba Svet/Front Polisario, točke od 86 do 93).

38 Na drugem mestu je Sodišče menilo, da je treba upoštevati tudi pravilo običajnega prava, kodificirano v členu 29 Dunajske konvencije o pravu mednarodnih pogodb z dne 23. maja 1969 (*Recueil des traités des Nations unies*, zv. 1155, str. 331; v nadaljevanju: Dunajska konvencija), ki določa, da razen če iz mednarodne pogodbe ne izhaja drugačen namen ali se sicer ne ugotovi drugače, mednarodna pogodba zavezuje vsako državo pogodbenico na njenem celotnem ozemlju. Sodišče je ugotovilo, da tudi to pravilo običajnega prava nasprotuje temu, da bi se štelo, da Zahodna Sahara spada na področje uporabe pridružitvenega sporazuma. Vendar je ugotovilo, da iz navedenega pravila običajnega prava izhaja tudi, da lahko določena pogodba, z odstopanjem zavezuje neko državo članico v zvezi z drugim ozemljem, če ta namen izhaja iz te pogodbe ali če je določen nekje drugje (sodba Svet/Front Polisario, točke od 94 do 98).

39 Na tretjem mestu je Sodišče presodilo, da je treba upoštevati tudi načelo splošnega mednarodnega prava glede relativnega učinka pogodb, ker lahko izvajanje pridružitvenega sporazuma v primeru vključitve ozemlja Zahodne Sahare na področje uporabe tega sporazuma vpliva na ljudstvo Zahodne Sahare kot na „tretjega“ v razmerju do navedenega sporazuma v smislu tega načela in bi moralo to ljudstvo v tako izvajanje privoliti. Sodišče pa je zaradi neobstoja kakršnega koli izraza take privolitve ugotovilo, da je to, da se za ozemlje Zahodne Sahare šteje, da spada na področje uporabe pridružitvenega sporazuma, v nasprotju z načelom relativnega učinka pogodb (sodba Svet/Front Polisario, točke od 100 do 107).

40 Na četrtem mestu je Sodišče iz ugotovitve, da je treba sporazum o liberalizaciji šteti za pogodbo, podrejeno pridružitvenemu sporazumu, sklepalo, da sporazuma o liberalizaciji ni mogoče razumeti tako, da se uporablja za ozemlje Zahodne Sahare, zato v njem ni bilo treba navesti klavzule o izključitvi take uporabe. Po mnenju Sodišča praksa Sveta in Evropske komisije po sklenitvi pridružitvenega sporazuma te analize ne more omajati, ker bi to pomenilo, da je želela Unija pridružitveni sporazum in sporazum o liberalizaciji izvajati na način, ki ni združljiv z načeloma samoodločbe in relativnega učinka pogodb, ter torej na način, ki ni združljiv z načelom izvajanja pogodb v dobri veri (sodba Svet/Front Polisario, točke od 110 do 125).

41 Po drugi strani je Sodišče dokončno odločilo o sporu. Zlasti je razsodilo, da je treba sporazum o liberalizaciji – v skladu z upoštevnimi pravili mednarodnega prava, ki se uporabljajo v odnosih med Unijo in Kraljevino Maroko – razlagati tako, da se ne uporablja za ozemlje Zahodne Sahare, zato je treba za tožečo stranko ob upoštevanju trditev, ki jih je navedla, vsekakor šteti, da nima procesnega upravičenja za vložitev tožbe za razglasitev ničnosti Sklepa 2012/497, ne da bi bilo treba preučiti druge ugovore nedopustnosti Sveta in Komisije (sodba Svet/Front Polisario, točke od 128 do 134).

2. Zadeva C-266/16

42 High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court) (višje sodišče (Anglija in Wales), oddelek Queen's Bench (upravni senat), Združeno kraljestvo) je z odločbo z dne 27. aprila 2016 Sodišču postavilo vprašanji za predhodno odločanje, ki sta se nanašali na veljavnost Sporazuma o ribištvu iz leta 2006, kot je bil odobren in uveljavljen z Uredbo Sveta (ES) št. 764/2006, Sklepom Sveta 2013/785 in Uredbo Sveta (EU) št. 1270/2013 z dne 15. novembra 2013 o razdelitvi ribolovnih možnosti v skladu s Protokolom med Evropsko unijo in Kraljevino Maroko o določitvi ribolovnih možnosti in finančnega prispevka iz Sporazuma med Evropsko unijo in Kraljevino Maroko o partnerstvu v ribiškem sektorju (UL 2013, L 328, str. 40) (sodba z dne 27. februarja 2018, Western Sahara Campaign UK, C-266/16, EU:C:2018:118, točka 1; v nadaljevanju: sodba Western Sahara Campaign UK).

43 Predložitveno sodišče je želelo s prvim vprašanjem za predhodno odločanje v bistvu izvedeti, ali zaradi okoliščine, da je izkoriščanje virov iz voda ob obali ozemlja Zahodne Sahare dovoljeno s Sporazumom o ribištvu iz leta 2006 in Protokolom iz leta 2013, Uredba št. 764/2006, Sklep 2013/785 in Uredba št. 1270/2013 z vidika člena 3(5) PEU niso veljavni. Z drugim vprašanjem za predhodno odločanje je želelo v bistvu izvedeti, ali je pravni subjekt, ki ima aktivno legitimacijo po nacionalnem pravu, kot je tožeča stranka v postopku v glavni stvari, upravičen izpodbijati veljavnost aktov o sklenitvi in izvajanju tega sporazuma in tega protokola iz razloga, da je Unija kršila mednarodno pravo (sodba Western Sahara Campaign UK, točke 41, 54 in 86).

44 V zvezi s tem je Sodišče na prvem mestu v točki 59 sodbe Western Sahara Campaign UK navedlo, da iz prvega odstavka preambule Sporazuma o ribištvu iz leta 2006 izhaja, da ta sporazum uresničuje skupno željo Unije in Kraljevine Maroko po okrepitvi tesnega sodelovanja, ki sta ga vzpostavili med drugim v okviru pridružitvenega sporazuma, in je tako del pogodbene ureditve, katere okvir je pridružitveni sporazum. Ob upoštevanju obstoja te pogodbene ureditve je Sodišče ugotovilo, da je treba pojem „ozemlje Maroka" iz člena 11 Sporazuma o ribištvu iz leta 2006 razumeti na enak način kot pojem „ozemlje Kraljevine Maroko" iz člena 94 pridružitvenega sporazuma (sodba Western Sahara Campaign UK, točka 61).

45 Sodišče pa je opozorilo, kot je že poudarilo v sodbi Svet/Front Polisario, da je treba pojem „ozemlje Kraljevine Maroko“ razumeti, kot da napotuje na geografski prostor, na katerem Kraljevina Maroko v celoti izvršuje pristojnosti, ki jih mednarodno pravo priznava suverenim subjektom, razen katerega koli drugega ozemlja, kot je ozemlje Zahodne Sahare, in da bi se z vključitvijo slednjega na področje uporabe pridružitvenega sporazuma kršili načelo samoodločbe in načelo relativnega učinka pogodb, ki se uporabljata v odnosih med Unijo in Kraljevino Maroko. Na podlagi tega je sklepalo, da ozemlje Zahodne Sahare ne spada k pojmu „ozemlje Maroka“ v smislu člena 11 Sporazuma o ribištvu iz leta 2006 (sodba Western Sahara Campaign UK, točke od 62 do 64).

46 Na drugem mestu je Sodišče za razlago izraza „vode, ki so pod suverenostjo ali jurisdikcijo Kraljevine Maroko“ navedlo, da iz člena 2(1) ter členov 55 in 56 Konvencije Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu, sklenjene 10. decembra 1982 v Montego Bayu (v nadaljevanju: Konvencija o pomorskem pravu), izhaja, da so vode, v katerih je obalna država upravičena izvajati suverenost ali jurisdikcijo, omejene le na vode ob obali njenega ozemlja, ki spadajo v njeno teritorialno morje ali njeno izključno ekonomsko cono. Sodišče je posledično in ob upoštevanju dejstva, da ozemlje Zahodne Sahare ni del ozemlja Kraljevine Maroko, ugotovilo, da vode ob obali ozemlja Zahodne Sahare ne spadajo v maroško ribolovno cono iz člena 2(a) Sporazuma o ribištvu iz leta 2006 (sodba Western Sahara Campaign UK, točke od 65 do 69).

47 Na tretjem mestu je Sodišče pojasnilo, da bi bilo to, da se glede izraza „vode, ki so pod suverenostjo […] Kraljevine Maroko“ iz člena 2(a) Sporazuma o ribištvu iz leta 2006 vode, ki so neposredno ob obali ozemlja Zahodne Sahare, vključijo na področje uporabe navedenega sporazuma, v nasprotju z načeloma samoodločbe in relativnega učinka pogodb (sodba Western Sahara Campaign UK, točka 71).

48 Na četrtem mestu je Sodišče glede izraza „vode, ki so pod […] jurisdikcijo Kraljevine Maroko“ iz člena 2(a) Sporazuma o ribištvu iz leta 2006 poudarilo, da sta Svet in Komisija med drugim predvidela, da bi bilo Kraljevino Maroko mogoče šteti za *„de facto* upravno oblast“ ali okupacijsko silo na ozemlju Zahodne Sahare in da bi se taka opredelitev lahko izkazala za upoštevno za določitev področja uporabe sporazuma o ribištvu iz leta 2006. Vendar je Sodišče navedlo, da – ne da bi bilo treba preučiti, ali bi bil morebiten skupni namen pogodbenic Sporazuma o ribištvu iz leta 2006, da se temu izrazu da poseben pomen, da bi se upoštevale take okoliščine, v skladu s pravili mednarodnega prava, ki zavezujejo Unijo – takega skupnega namena v obravnavanem primeru nikakor ni bilo mogoče ugotoviti, ker je Kraljevina Maroko kategorično zavrnila, da bi bila okupacijska ali administrativna sila na ozemlju Zahodne Sahare (sodba Western Sahara Campaign UK, točka 72).

49 Na petem mestu je Sodišče v zvezi z ozemeljskim področjem uporabe Protokola iz leta 2013 ugotovilo, da je bil izraz „maroško ribolovno območje [maroška ribolovna cona]“ uporabljen tako v Sporazumu o ribištvu iz leta 2006 kot tudi v Protokolu iz leta 2013, katerega ozemeljsko področje uporabe je določal. Presodilo je, da je treba ta izraz razumeti tako, da napotuje na vode, ki so pod suverenostjo ali jurisdikcijo Kraljevine Maroko, in da posledično ne vključuje voda ob obali ozemlja Zahodne Sahare (sodba Western Sahara Campaign UK, točke od 75 do 79).

50 Na šestem mestu je Sodišče je ugotovilo, da so bile zemljepisne koordinate temeljnih črt in ribolovnega območja Kraljevine Maroko, določene z določbami Protokola iz leta 2013, poslane šele 16. julija 2014. Ker je Protokol iz leta 2013 začel veljati 15. julija 2014, je Sodišče iz tega sklepalo, da te zemljepisne koordinate niso del njegovega besedila, o katerem sta se dogovorili pogodbenici. Po mnenju Sodišča navedene zemljepisne koordinate, tudi če bi bile sporočene pred

začetkom veljavnosti Protokola iz leta 2013, nikakor ne bi mogle izpodbiti razlage izraza „maroška ribolovna cona“ iz točke 79 njegove sodbe in področja uporabe tega protokola razširiti tako, da bi se vanj vključile vode ob obali ozemlja Zahodne Sahare (sodba Western Sahara Campaign UK, točke od 80 do 82).

51 V teh okoliščinah je Sodišče na prvo vprašanje za predhodno odločanje odgovorilo, da se niti Sporazum o ribištvu iz leta 2006 niti Protokol iz leta 2013 ne uporabljata za vode ob obali ozemlja Zahodne Sahare, zato njegova preučitev ni pokazala ničesar, kar bi vplivalo na veljavnost aktov o sklenitvi teh sporazumov z vidika člena 3(5) PEU. Ob upoštevanju tega odgovora na prvo vprašanje je Sodišče presodilo, da na drugo vprašanje za predhodno odločanje ni treba odgovoriti (sodba Western Sahara Campaign UK, točki 85 in 87).

3. Sklepi v zadevah T-180/14, T-275/18, T-376/18

52 Splošno sodišče je s sklepi z dne 19. julija 2018, Front Polisario/Svet (T-180/14, neobjavljen, EU:T:2018:496), z dne 30. novembra 2018, Front Polisario/Svet (T-275/18, neobjavljen, EU:T:2018:869), in z dne 8. februarja 2019, Front Polisario/Svet (T-376/18, neobjavljen, EU:T:2019:77), kot nedopustne zavrglo tožbe tožeče stranke zoper akte Sveta v zvezi s sklenitvijo ali spremembami različnih mednarodnih sporazumov med Unijo in Kraljevino Maroko.

53 Splošno sodišče se je zlasti v prvih dveh sklepih, navedenih v točki 52 zgoraj, oprlo na sodbi Svet/Front Polisario in Western Sahara Campaign UK ter ugotovilo, da tožeča stranka nima procesnega upravičenja, ker se sporni sporazumi ne uporabljajo za Zahodno Saharo ali vode ob obali njenega ozemlja (sklepa z dne 19. julija 2018, Front Polisario/Svet, T-180/14, neobjavljen, EU:T:2018:496, točke od 69 do 71, in z dne 30. novembra 2018, Front Polisario/Svet, T-275/18, neobjavljen, EU:T:2018:869, točki 41 in 42).

54 Splošno sodišče je v tretjem od sklepov, navedenih v točki 52 zgoraj, ugotovilo, da je bil v skladu s členom 218(3) in (4) PDEU edini namen sklepa Sveta z dne 16. aprila 2018 o pooblastilu za začetek pogajanj s Kraljevino Maroko za spremembo Sporazuma o partnerstvu v ribiškem sektorju med Evropsko skupnostjo in Kraljevino Maroko in sklenitev protokola, s katerim se navedeni sporazum izvaja, imenovati pogajalca ali vodjo pogajalske skupine Unije in jima dati smernice. Torej je šlo za akt, ki je imel pravne učinke le v odnosih med Unijo in njenimi državami članicami ter med institucijami Unije. Splošno sodišče je na podlagi tega ugotovilo, da ta sklep nima učinkov na pravni položaj tožeče stranke in da zato ni mogoče šteti, da se nanjo neposredno nanaša (sklep z dne 8. februarja 2019, Front Polisario/Svet, T-376/18, neobjavljen, EU:T:2019:77, točki 28 in 29).

D. Izpodbijani sklep in sporni sporazum

55 Po sodbi Western Sahara Campaign UK je Svet s sklepom z dne 16. aprila 2018 pooblastil Komisijo, da začne pogajanja s Kraljevino Maroko za spremembo Sporazuma o ribištvu iz leta 2006 in zlasti za vključitev voda ob obali ozemlja Zahodne Sahare na področje uporabe tega sporazuma.

56 Po teh pogajanjih so bili 24. julija 2018 parafirani novi Sporazum o partnerstvu o trajnostnem ribištvu med Unijo in Kraljevino Maroko, novi Protokol o izvajanju tega sporazuma, vključno s Prilogo in dodatki k navedenemu protokolu, ter izmenjava pisem, priložena zadevnemu sporazumu.

57 Unija in Kraljevina Maroko sta 14. januarja 2019 v Bruslju podpisali Sporazum o partnerstvu o trajnostnem ribištvu med Evropsko unijo in Kraljevino Maroko (v nadaljnjem besedilu: Sporazum o ribištvu), njegov Protokol o izvajanju (v nadaljevanju: Protokol o izvajanju) ter izmenjavo pisem, priloženo temu sporazumu (v nadaljevanju skupaj: sporni sporazum).

58 Svet je 4. marca 2019 sprejel Sklep (EU) 2019/441 o sklenitvi Sporazuma o partnerstvu o trajnostnem ribištvu med Evropsko unijo in Kraljevino Maroko, njegovega Protokola o izvajanju ter izmenjave pisem, ki je priložena Sporazumu (UL 2019, L 77, str. 4; v nadaljevanju: izpodbijani sklep). Člen 1, prvi odstavek, navedenega sklepa določa: „Sporazum [o ribištvu], njegov Protokol o izvajanju ter izmenjava pisem […] se odobrijo v imenu Unije."

59 V skladu s členom 17 Sporazuma o ribištvu so ta sporazum, Protokol o izvajanju in izmenjava pisem začeli veljati 18. julija 2019 (UL 2019, L 195, str. 1).

60 Svet v uvodnih izjavah od 3 do 5 in od 7 do 12 izpodbijanega sklepa navaja:

„(3) Sodišče je v sodbi v zadevi C-266/16 v odgovor na vprašanje za predhodno odločanje o veljavnosti in razlagi Sporazuma ter njegovega Protokola o izvajanju odločilo, da se Sporazum in njegov Protokol o izvajanju ne uporabljata za vode, ki mejijo na ozemlje [ob obali ozemlja] Zahodne Sahare.

(4) Unija ne posega v rezultat političnega procesa o končnem statusu Zahodne Sahare, ki poteka pod okriljem Združenih narodov, in je večkrat ponovno potrdila svojo zavezanost rešitvi spora v Zahodni Sahari, ki je pri Združenih narodih trenutno vpisana na seznam nesamoupravnih ozemelj, danes pa jo predvsem upravlja Kraljevina Maroko. Unija v celoti podpira prizadevanja generalnega sekretarja Združenih narodov in njegovega osebnega odposlanca za pomoč stranem pri iskanju pravične, trajne in vzajemno sprejemljive politične rešitve, ki bo omogočila samoodločbo prebivalstva Zahodne Sahare v okviru ureditve, skladne s cilji in načeli, določenimi v Listini Združenih narodov in zapisanimi v resolucijah Varnostnega sveta Združenih narodov […].

(5) Flote Unije bi morale imeti možnost, da nadaljujejo svoje ribolovne dejavnosti, ki so jih opravljale od začetka veljavnosti Sporazuma, področje uporabe Sporazuma pa bi moralo biti opredeljeno tako, da bi vključevalo vode, ki mejijo na ozemlje [ob obali ozemlja] Zahodne Sahare. Poleg tega je nadaljevanje partnerstva na področju ribištva bistvenega pomena za zagotovitev, da bi to ozemlje še naprej uživalo koristi sektorske podpore iz Sporazuma, ob upoštevanju prava Unije in mednarodnega prava, vključno s človekovimi pravicami, ter v korist zadevnega prebivalstva.

[…]

(7) Cilj Sporazuma o ribištvu je Uniji in Kraljevini Maroko omogočiti tesnejše sodelovanje pri spodbujanju trajnostne ribiške politike in odgovornega izkoriščanja ribolovnih virov na ribolovnem območju, opredeljenem v Sporazumu o ribištvu, in podpirati prizadevanja Kraljevine Maroko za razvoj ribiškega sektorja in modrega gospodarstva. S tem prispeva k doseganju ciljev Unije iz člena 21 Pogodbe o Evropski uniji.

(8) Komisija je ocenila morebitne učinke Sporazuma o ribištvu na trajnostni razvoj, zlasti kar zadeva koristi za zadevno prebivalstvo in izkoriščanje naravnih virov na zadevnih ozemljih.

(9) V skladu s to oceno je bilo ugotovljeno, da bi Sporazum o ribištvu zelo koristil zadevnemu prebivalstvu zaradi pozitivnih socialno-ekonomskih učinkov na to prebivalstvo, zlasti v smislu zaposlovanja in naložb, ter učinka na razvoj ribiškega sektorja in sektorja predelave ribiških proizvodov.

(10) Ocenjeno je tudi, da Sporazum o ribištvu predstavlja najboljše jamstvo za trajnostno izkoriščanje naravnih virov voda, ki mejijo na Zahodno Saharo [ob obali Zahodne Sahare], saj ribolovne dejavnosti [potekajo] v skladu z najboljšimi znanstvenimi mnenji in priporočili s tega področja, zanje pa veljajo ustrezni ukrepi spremljanja in nadzora.

(11) Komisija je ob upoštevanju preudarkov iz sodbe Sodišča skupaj z Evropsko službo za zunanje delovanje sprejela vse v trenutnem kontekstu razumne in izvedljive ukrepe, da bi ustrezno vključila zadevno prebivalstvo in se prepričala o njegovem soglasju. V Zahodni Sahari in Kraljevini Maroko so potekala obsežna posvetovanja, socialno-ekonomski in politični akterji, ki so na posvetovanjih sodelovali, pa so se jasno izrekli za sklenitev Sporazuma o ribištvu. Fronta Polisario in nekatere druge strani so zavrnile sodelovanje v posvetovalnem postopku.

(12) Tisti, ki niso želeli sodelovati v posvetovalnem postopku, so zavrnili uporabo Sporazuma o ribištvu in njegovega Protokola o izvajanju v vodah, ki mejijo na Zahodno Saharo [ob obali Zahodne Sahare], saj so v bistvu menili, da bi taki akti potrdili položaj Kraljevine Maroko na ozemlju Zahodne Sahare. Vendar iz Sporazuma o ribištvu ali njegovega Protokola o izvajanju nikakor ni mogoče sklepati, da se z njim priznavajo suverenost ali suverene pravice Kraljevine Maroko v Zahodni Sahari in vodah, ki nanjo mejijo [ob njeni obali]. Poleg tega bo Unija še naprej krepila prizadevanja za podporo procesu, ki se je začel in se nadaljuje pod okriljem Združenih narodov, za mirno rešitev tega spora.“

61 Člen 1(h) Sporazuma o ribištvu določa, da v tem sporazumu „ribolovno območje“ pomeni „vode vzhodnega srednjega Atlantika, ki ležijo med vzporednikoma 35° 47′ 18″ severne zemljepisne širine in 20° 46′ 13″ severne zemljepisne širine, vključno z vodami, ki mejijo na Zahodno Saharo [ob obali Zahodne Sahare] in zajemajo vsa območja upravljanja“. Pojasnjeno je tudi, da „ta opredelitev ne vpliva na morebitna pogajanja o razmejitvi morskih območij obalnih držav, ki mejijo na ribolovno območje, in na splošno na pravice tretjih držav“.

62 Člen 6(1) Sporazuma o ribištvu določa: „Da se zagotovi regulativni okvir za trajnostno ribištvo, plovila Unije, ki opravljajo dejavnost na ribolovnem območju, ravnajo v skladu z maroškimi zakoni in predpisi, ki urejajo ribolovne dejavnosti na tem območju, razen če je v tem sporazumu določeno drugače […].“

63 Člen 12, od (1) do (4), Sporazuma o ribištvu določa:

„1. Finančni prispevek je opredeljen v Protokolu.

2. Finančni prispevek iz odstavka 1 vključuje:

(a) finančno nadomestilo, ki ga Unija odobri za dostop plovil Unije do ribolovnega območja;

(b) pristojbine, ki jih plačajo lastniki plovil Unije;

(c) sektorsko podporo, ki jo Unija odobri za izvajanje trajnostne ribiške politike in upravljanje oceanov ter je predmet letnih in večletnih programov.

3. Finančni prispevek, ki ga odobri Unija, se izplača vsako leto v skladu s Protokolom.

4. Pogodbenici preučita pravično geografsko in socialno porazdelitev socialno-ekonomskih koristi, ki izhajajo iz tega sporazuma, zlasti glede infrastrukture, osnovnih socialnih storitev, ustanavljanja podjetij, poklicnega usposabljanja ter projektov za razvoj in posodobitev ribiškega sektorja, da bi zagotovili, da ta porazdelitev zadevnemu prebivalstvu koristi sorazmerno z ribolovnimi dejavnostmi.“

64 Člen 13(1) Sporazuma o ribištvu določa: „Ustanovi se Skupni odbor, ki ga sestavljajo predstavniki pogodbenic. Pristojen je za spremljanje uporabe tega sporazuma ter lahko sprejme spremembe Protokola.“

65 Člen 14 Sporazuma o ribištvu določa: „Ta sporazum se uporablja za ozemlja, na katerih se na eni strani uporabljata Pogodba o Evropski uniji in Pogodba o delovanju Evropske unije, na drugi strani pa se uporabljajo zakoni in predpisi iz člena 6(1) tega sporazuma.“

66 Člen 16 Sporazuma o ribištvu določa: „Protokol [o izvajanju] in [izmenjava pisem] sta sestavna dela tega sporazuma […].“

67 Člen 6(1) in (2) Protokola o izvajanju določa:

„1. Finančno nadomestilo iz točke (a) člena 12(2) Sporazuma o ribištvu in pristojbine iz točke (b) člena 12(2) Sporazuma o ribištvu so predmet pravične geografske in socialne porazdelitve socialno-ekonomskih koristi, s čimer se zagotovi, da ta porazdelitev v skladu s členom 12(4) Sporazuma o ribištvu koristi zadevnemu prebivalstvu.

2. Organi Kraljevine Maroko najpozneje tri mesece po datumu začetka uporabe tega protokola predložijo metodo za geografsko in socialno porazdelitev iz odstavka 1 in porazdelitveni ključ za dodeljene zneske, ki ga mora preučiti Skupni odbor.“

68 Člen 7(1) in (2) Protokola o izvajanju določa:

„1. Sektorska podpora iz točke (c) člena 12(2) Sporazuma o ribištvu prispeva k razvoju in izvajanju sektorske politike v okviru nacionalne strategije razvoja ribiškega sektorja.

2. Skupni odbor najpozneje tri mesece po datumu začetka uporabe tega protokola sprejme večletni sektorski program in podrobna pravila za njegovo izvajanje, ki zajemajo zlasti:

(a) letne in večletne smernice glede uporabe posebnega zneska sektorske podpore v skladu s členom 12(4) Sporazuma o ribištvu;

[…].“

69 V tehničnih dokumentih št. od 3 do 6 iz Dodatka 2 k Protokolu o izvajanju je kot južna meja ustreznega območja upravljanja določen vzporednik 20° 46′ 13″. Tehnični dokument za ribolov št. 6 o industrijskem pelagičnem ribolovu s pelagično vlečno mrežo ali polpelagično vlečno mrežo in z zaporno plavarico se nanaša na plovila za ribolov, namenjen prodaji svežih rib (plovila z vlečnimi mrežami in plovila za ribolov s potegalko), ki iztovarjajo v pristanišču Dakhla.

70 V izmenjavi pisem je v drugem odstavku navedeno:

„Po zaključku pogajanj sta se Evropska unija in Kraljevina Maroko dogovorili naslednje:

1. V zvezi z Zahodno Saharo pogodbenici ponovno potrjujeta svojo podporo procesu Združenih narodov in prizadevanjem generalnega sekretarja, da bi se v skladu z načeli in cilji Ustanovne listine Združenih narodov in na podlagi resolucij Varnostnega sveta dosegla dokončna politična rešitev.

2. Sklenitev Sporazuma o ribištvu ne posega v zadevni stališči:

– za Evropsko unijo, sklicevanje na maroške zakone in predpise v Sporazumu o ribištvu ne posega v njeno stališče glede statusa nesamoupravnega ozemlja Zahodne Sahare, katerega sosednje vode spadajo v ribolovno območje, kot je opredeljeno v točki (h) člena 1 Sporazuma o ribištvu, in njegove pravice do samoodločbe;

– za Kraljevino Maroko, območje Sahare je sestavni del nacionalnega ozemlja, na katerem v celoti izvaja svojo suverenost kot na preostalem nacionalnem ozemlju. Maroko meni, da bi bilo treba kakršno koli rešitev tega regionalnega spora doseči na podlagi njegove pobude o avtonomiji.“

E. Izpodbijana uredba

71 Svet je 29. novembra 2018 sprejel Uredbo (EU) 2019/440 o dodelitvi ribolovnih možnosti na podlagi Sporazuma o partnerstvu o trajnostnem ribištvu med Evropsko unijo in Kraljevino Maroko ter njegovega Protokola o izvajanju (UL 2019, L 77, str. 1; v nadaljevanju: izpodbijana uredba). V skladu s členom 2 je ta uredba začela veljati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*, ki je nastopila 20. marca 2019, ko je bil objavljen tudi izpodbijani sklep.

72 Člen 1(1) izpodbijane uredbe določa, da se ribolovne možnosti, določene na podlagi Protokola o izvajanju, državam članicam dodelijo, kot sledi:

Ribolovna kategorija	Vrsta plovila	Država članica	Dovoljenja ali kvota
Mali ribolov na severu, pelagični	plovila s potegalko < 150 bruto tonaže (BT)	Španija	22
Mali ribolov na severu	plovila s pridnenimi parangali ≥ 40 BT	Španija	25
		Portugalska	7
	plovila s pridnenimi parangali ≥ 40 BT < 150 BT	Portugalska	3
Mali ribolov na jugu	vrvice in ribiške palice < 150 BT na plovilo skupaj ≤ 800 BT	Španija	10

Pridneni ribolov	plovila s pridnenimi parangali ≤ 150 BT	Španija	7
		Portugalska	4
	plovila z vlečnimi mrežami ≤ 750 BT skupaj ≤ 3000 BT	Španija	5
		Italija	0
Ribolov tuna	plovila za ribolov z ribiškimi palicami	Španija	23
		Francija	4
Industrijski pelagični ribolov	85.000 ton (t) za prvo leto 90.000 t za drugo leto 100.000 t za tretje leto in za četrto leto Razporeditev plovil z dovoljenjem za ribolov: 10 plovil ≥ 3000 BT in < 7765 BT 4 plovila ≥ 150 in < 3000 BT 4 plovila ≥ 150 BT	Prvo leto: 85.000 t	
		Nemčija	6871,2 t
		Litva	21.986,3 t
		Latvija	12.367,5 t
		Nizozemska	26.102,4 t
		Irska	3099,3 t
		Poljska	4807,8 t
		Združeno kraljestvo	4807,8 t
		Španija	496,2 t
		Portugalska	1652,2 t
		Francija	2809,3 t
		Drugo leto: 90.000 t	
		Nemčija	7275,4 t
		Litva	23.279,6 t
		Latvija	13.095,0 t
		Nizozemska	27.637,9 t
		Irska	3281,6 t
		Poljska	5090,6 t
		Združeno kraljestvo	5090,6 t
		Španija	525,4 t
		Portugalska	1749,4 t
		Francija	2974,5 t
		Tretje in četrto leto: 100.000 t	
		Nemčija	8083,8 t
		Litva	25.866,3 t
		Latvija	14.550,0 t
		Nizozemska	30.708,8 t
		Irska	3646,3 t
		Poljska	5656,3 t
		Združeno kraljestvo	5656,3 t
		Španija	583,8 t

		Portugalska	1943,8 t
		Francija	3305,0 t

II. Postopek in predlogi strank

73 Tožeča stranka je v sodnem tajništvu Splošnega sodišča 10. oziroma 12. junija 2019 vložila ti tožbi, vpisani pod, prvič, opravilno številko T-344/19, in drugič, opravilno številko T-356/19.

74 Svet je vložil odgovora na tožbo 19. septembra 2019 (zadeva T-344/19) oziroma 20. septembra 2019 (zadeva T-356/19).

75 Po spremembi sestave senatov je bil sodnik poročevalec s sklepom z dne 16. oktobra 2019 na podlagi člena 27(5) Poslovnika Splošnega sodišča razporejen v deveti senat Splošnega sodišča, ki sta mu bili posledično dodeljeni ti zadevi.

76 Tožeča stranka je 8. novembra 2019 vložila repliko v zadevi T-344/19. V zadevi T-356/19 ni vložila replike v predpisanih rokih.

77 Predsednica devetega senata Splošnega sodišča je s sklepi z dne 13. novembra 2019 ugodila predlogom za intervencijo v podporo Svetu, ki so jih v obeh zadevah vložile Kraljevina Španija, Francoska republika in Komisija.

78 Predsednica devetega senata je s sklepom z dne 10. decembra 2019, Front Polisario/Svet (T-344/19, neobjavljen, EU:T:2019:862), ugodila predlogu za intervencijo v podporo Svetu, ki so jo v zadevi T-344/19 vložile maroške zbornice za morski ribolov, in sicer Chambre des pêches maritimes de la Méditerranée, Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Nord, Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Centre in Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Sud (v nadaljevanju skupaj: maroške zbornice za morski ribolov).

79 Komisija je 8. januarja 2020 vložila intervencijsko vlogo. Kraljevina Španija in Francoska republika sta svoji vlogi vložili 9. januarja 2020.

80 Svet je 9. januarja 2020 vložil dupliko v zadevi T-344/19.

81 Maroške zbornice za morski ribolov so 4. marca 2020 vložile intervencijsko vlogo v zadevi T-344/19.

82 Tožeča stranka je 9. marca 2020 predložila stališča, prvič, o intervencijskih vlogah Kraljevine Španije, Francoske republike in Komisije v zadevi T-344/19, ter drugič, o intervencijskih vlogah Kraljevine Španije in Francoske republike v zadevi T-356/19. Tožeča stranka je 20. junija 2020 predložila svoje stališče o intervencijski vlogi maroških zbornic za morski ribolov v zadevi T-344/19.

83 V zadevi T-356/19 ni bil vložen noben predlog za razpis obravnave v predpisanih rokih. Tožeča stranka je 22. septembra 2020 vložila predlog za razpis obravnave v zadevi T-344/19.

84 Splošno sodišče je 23. novembra 2020 na predlog devetega senata na podlagi člena 28 Poslovnika odločilo, da zadevi dodeli razširjenemu senatu.

85 Splošno sodišče je 9. decembra 2020 na podlagi člena 106(1) Poslovnika odločilo, da začne ustni del postopka. Poleg tega je stranke pozvalo, naj se izrečejo o združitvi zadev za ustni del postopka in izdajo končne odločbe.

86 Splošno sodišče je z ukrepoma procesnega vodstva v zadevi T-344/19 z dne 18. decembra 2020, prvič, strankam postavilo vprašanja za pisni odgovor ter tožečo stranko, Svet in Komisijo pozvalo, naj mu predložijo dodatne informacije, in drugič, stranke pozvalo, naj na obravnavi pojasnijo svoja stališča o nekaterih načelnih vprašanjih, pomembnih za spor v tej zadevi.

87 Tožeča stranka, Svet in Komisija so 25. januarja 2021 predložili pisne odgovore na vprašanja Splošnega sodišča in predložili zahtevane informacije. Glavne stranke so 25. januarja 2021 predložile svoja stališča glede združitve zadev.

88 Predsednica devetega razširjenega senata Splošnega sodišča je s sklepom z dne 28. januarja 2021 zadevi združila za ustni del postopka in izdajo končne odločbe.

89 Tožeča stranka je 25. februarja 2021 na podlagi člena 85(3) Poslovnika predložila nove dokaze. Komisija je svoje stališče o njih predložila 12. marca 2021, Svet in maroške zbornice za morski ribolov pa so svoja stališča predložili 15. marca 2021.

90 Obravnava je bila 3. marca 2021. Splošno sodišče je na obravnavi Kraljevino Španijo in Komisijo pozvalo, naj pisno predložita nekatera pojasnila o dejstvih.

91 Komisija je 9. marca 2021 Splošnemu sodišču predlagala, naj na podlagi člena 264, drugi odstavek, PDEU v primeru razglasitve ničnosti izpodbijanega sklepa ohrani njegove učinke do poznejšega datuma ali v primeru pritožbe do razglasitve odločbe Sodišča, s katero je o njej odločeno.

92 Kraljevina Španija in Komisija sta na zahtevo Splošnega sodišča za pojasnila o dejstvih odgovorili 10. oziroma 12. marca 2021. Tožeča stranka je v odgovoru na to zahtevo 12. marca 2021 sama od sebe predložila nove elemente. Kraljevina Španija in Komisija sta stališči o njih predložili 25. marca 2021, Svet in maroške zbornice za morski ribolov pa so jih predložili 29. marca oziroma 2. aprila 2021. Poleg tega sta Kraljevina Španija in Svet 25. oziroma 29. marca 2021 predložila stališči o predlogu Komisije iz točke 91 zgoraj, tožeča stranka in Francoska republika pa sta stališči o tem predlogu predložili 2. aprila 2021. Konec ustnega dela postopka je bil razglašen 9. aprila 2021 in začelo se je posvetovanje o zadevah.

93 Po smrti sodnika B. Berkeja 1. avgusta 2021 so trije sodniki, ki so podpisali to sodbo, nadaljevali posvetovanja v skladu s členom 22 in členom 24(1) Poslovnika.

94 Tožeča stranka Splošnemu sodišču predlaga, naj:

– v zadevi T-344/19 izpodbijani sklep razglasi za ničen;

– v zadevi T-356/19, če bi Splošno sodišče ugotovilo, da je izpodbijana uredba vmesni ukrep, ki preprečuje to, da bi se izpodbijani sklep nanjo neposredno nanašal, to uredbo razglasi za nično;

– Svetu in intervenientkam naloži plačilo stroškov.

95 Svet Splošnemu sodišču predlaga, naj:

– tožbi zavrne;

– tožeči stranki naloži plačilo stroškov.

96 Kraljevina Španija Splošnemu sodišču predlaga, naj:

– tožbi zavrne;

– odloči o stroških.

97 Francoska republika Splošnemu sodišču predlaga, naj tožbi zavrne.

98 Komisija navaja, da podpira predloge Sveta. Poleg tega Splošnemu sodišču v zadevi T-344/19 predlaga, naj v primeru razglasitve ničnosti izpodbijanega sklepa ohrani njegove učinke do poznejšega datuma ali v primeru pritožbe do razglasitve odločbe Sodišča, s katero je odločeno o njej.

99 V zadevi T-344/19 maroške zbornice za morski ribolov Splošnemu sodišču predlagajo, naj:

– tožbo zavrne;

– tožeči stranki naloži plačilo stroškov.

III. Pravo

A. Tožba v zadevi T-344/19

100 Tožeča stranka, ki trdi, da deluje „v imenu saharskega ljudstva“, s tožbo v zadevi T-344/19 predlaga razglasitev ničnosti izpodbijanega sklepa v bistvu zato, ker je Svet s tem, da je odobril sporni sporazum brez privolitve tega ljudstva, kršil obveznosti, ki jih ima Unija v okviru svojih odnosov s Kraljevino Maroko na podlagi prava Unije in mednarodnega prava. Tožeča stranka namreč trdi, da se ta sporazum uporablja za Zahodno Saharo in vode ob njeni obali, določa, da lahko ribiška plovila Unije izkoriščajo njene naravne vire, in spodbuja politiko priključitve tega ozemlja od te tretje države. Tožeča stranka zlasti trdi, da sklenitev navedenega sporazuma ni v skladu s sodno prakso Sodišča iz sodb Svet/Front Polisario in Western Sahara Campaign UK, s katerima naj bi bila taka ozemeljska uporaba izključena.

101 Ne da bi Svet formalno predložil ugovor nedopustnosti, ob podpori Kraljevine Španije, Francoske republike, Komisije in maroških zbornic za morski ribolov primarno uveljavlja dva ugovora nedopustnosti zoper to tožbo, od katerih se prvi nanaša na neobstoj sposobnosti tožeče stranke biti stranka v postopku pred sodišči Unije, drugi pa na neobstoj njenega procesnega upravičenja za izpodbijanje izpodbijanega sklepa. Svet ob podpori Francoske republike, Komisije in maroških zbornic za morski ribolov v okviru teh ugovorov nedopustnosti zlasti izpodbija obseg in izključnost vloge, ki si jo tožeča stranka pripisuje glede ljudstva Zahodne Sahare. Poleg tega maroške zbornice za morski ribolov izpodbijajo veljavnost pooblastila, ki ga je tožeča stranka izdala svojemu odvetniku. Podredno Svet, Kraljevina Španija, Francoska republika, Komisija in maroške zbornice za morski ribolov predlagajo, naj se argumentacija tožeče stranke vsebinsko

zavrne. Svet ob podpori Kraljevine Španije in Francoske republike v bistvu trdi, da je z odobritvijo Sporazuma o ribištvu ravnal v skladu s sodno prakso Sodišča. Čeprav Komisija in maroške zbornice za morski ribolov to argumentacijo odobravajo, pa vsekakor menijo, da ta sodna praksa ni upoštevna za preučitev tožbe, zlasti ker naj bi se nanašala na razlago sporazumov, ki jih je Unija sklenila s Kraljevino Maroko, in ne na njihovo veljavnost. Poleg tega Svet, Francoska republika, Komisija in maroške zbornice za morski ribolov menijo, da se ni mogoče sklicevati na načela mednarodnega prava, na katera tožeča stranka opira svojo argumentacijo.

102 Uvodoma je treba, prvič, opozoriti, da je namen te tožbe razglasitev ničnosti izpodbijanega sklepa v delu, v katerem so bili z njim sklenjeni Sporazum o ribištvu, Protokol o izvajanju in izmenjava pisem, ta zadnja instrumenta pa sta v skladu s členom 16 Sporazuma o ribištvu sestavni del navedenega sporazuma.

103 Drugič, Splošno sodišče je s sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet (T-279/19), odločilo o tožbi tožeče stranke za razglasitev ničnosti Sklepa Sveta (EU) 2019/217 z dne 28. januarja 2019 o sklenitvi sporazuma v obliki izmenjave pisem med Evropsko unijo in Kraljevino Maroko o spremembi protokolov št. 1 in št. 4 k Evro-mediteranskemu pridružitvenemu sporazumu med Evropskimi skupnostmi in njihovimi državami članicami na eni strani ter Kraljevino Maroko na drugi strani (UL 2019, L 34, str. 1). Kot izhaja iz obrazložitve te sodbe, se v zadevi T-279/19 tožbeni razlogi in ugovori nedopustnosti Sveta, tožene stranke, ki jo podpirata zlasti Francoska republika in Komisija, večinoma opirajo na enake pravne podlage in enako argumentacijo kot tožbeni razlogi in ugovori nedopustnosti v obravnavanem primeru. Zato bo Splošno sodišče po potrebi slednje preučilo ob upoštevanju preudarkov iz navedene sodbe.

1. Dopustnost nekaterih prilog k repliki

104 Svet v dupliki na podlagi člena 85 Poslovnika izpodbija dopustnost prilog od C.1 do C.3, C.5, C.6, C.8, C.9, C.12, C.14, C.15, C.17, C.21, C.22, od C.24 do C.40 in od C.42 do C.53, ker naj zamuda pri predložitvi teh dokazov ne bi bila upravičena. V zvezi s tem je treba opozoriti, da lahko v skladu s členom 85(2) Poslovnika glavne stranke v utemeljitev svojih trditev dokaze predložijo ali dokazne predloge podajo še v repliki in dupliki, če upravičijo zamudo pri njihovi predložitvi oziroma podaji. Vendar pa je treba te določbe razumeti ob upoštevanju člena 92(7) navedenega poslovnika, ki izrecno določa, da se lahko predlagajo nasprotni dokazi, dokazni predlogi pa se lahko dopolnijo. Zato se, kot izhaja iz ustaljene sodne prakse, pravilo o prekluziji iz člena 85(2) zgoraj ne nanaša na nasprotni dokaz in dopolnitev dokaznih predlogov, predloženih po nasprotnem dokazu nasprotne stranke (glej sodbo z dne 18. septembra 2017, Uganda Commercial Impex/Svet, T-107/15 in T-347/15, neobjavljena, EU:T:2017:628, točka 72 in navedena sodna praksa).

105 V obravnavanem primeru zadostuje ugotoviti – kot izhaja iz delov replike, ki se nanje nanašajo – da dokazi v prilogah, ki jih izpodbija Svet, omogočajo odgovoriti na trditve, s katerimi ta v odgovoru na tožbo zatrjuje, prvič, veljavnost posvetovanj Komisije in Evropske službe za zunanje delovanje (ESZD) za pridobitev privolitve ljudstva Zahodne Sahare, in drugič, neobstoj sposobnosti tožeče stranke biti stranka v postopku in neobstoj procesnega upravičenja. Zato se pravilo o prekluziji iz člena 85(2) Poslovnika ne uporablja za te dokaze, ki so torej dopustni. Iz tega sledi, da je treba ugovor nedopustnosti, ki ga je Svet podal v zvezi z njimi, zavrniti.

2. Dopustnost tožbe

106 Pred preučitvijo ugovorov nedopustnosti Sveta in pomislekov maroških zbornic za morski ribolov je treba poudariti, da se s predmetom te tožbe postavljajo druga vprašanja dopustnosti, o katerih mora Splošno sodišče odločiti po uradni dolžnosti. Ta vprašanja se nanašajo, prvič, na premiso, na katero tožeča stranka opira svoje procesno upravičenje, in sicer, da ozemeljsko področje uporabe spornega sporazuma vključuje Zahodno Saharo in vode ob njeni obali, in drugič, na obseg predlogov za razglasitev ničnosti izpodbijanega sklepa.

a) Ozemeljsko področje uporabe spornega sporazuma

107 Iz tožbenih razlogov in trditev, predstavljenih v tožbi, izhaja, da ta tožba temelji na premisi, da se sporni sporazum uporablja za Zahodno Saharo in vode ob njeni obali. Natančneje, tožeča stranka se glede dopustnosti tožbe opira na zatrjevano okoliščino, da se izpodbijani sklep zaradi te ozemeljske uporabe navedenega sporazuma nanjo, kot predstavnico ljudstva Zahodne Sahare, nanaša neposredno in posamično.

108 Zato je treba uvodoma preveriti, ali je premisa, na katero tožeča stranka opira svoje procesno upravičenje glede izpodbijanega sklepa, točna.

109 V zvezi s tem je treba na prvem mestu navesti, da v skladu s členom 1(h) Sporazuma o ribištvu ribolovno območje v tem sporazumu pomeni „vode vzhodnega srednjega Atlantika, ki ležijo med vzporednikoma 35° 47′ 18″ severne zemljepisne širine in 20° 46′ 13″ severne zemljepisne širine, vključno z vodami, ki mejijo na Zahodno Saharo [ob obali Zahodne Sahare]“, ne da bi to posegalo v pravice tretjih držav, zlasti obalnih držav, ki mejijo na navedeno ribolovno območje (glej točko 61 zgoraj).

110 Poleg tega je, kot je bilo navedeno v točki 69 zgoraj, v tehničnih dokumentih za ribolov št. od 3 do 6 v Dodatku 2 k Protokolu o izvajanju kot južna meja območja upravljanja, zajetega s temi dokumenti, naveden vzporednik 20° 46′ 13″, tehnični dokument za ribolov št. 6 pa se nanaša na plovila, ki iztovarjajo v pristanišču Dakhla v Zahodni Sahari.

111 Iz teh določb izhaja, da v njih določene zemljepisne koordinate zajemajo tako vode, ki so pod suverenostjo ali jurisdikcijo Kraljevine Maroko, kot tudi vode ob obali Zahodne Sahare, kar poleg tega kažejo karte, predstavljene v točki 66 sklepnih predlogov generalnega pravobranilca M. Watheleta v zadevi Western Sahara Campaign UK (C-266/16, EU:C:2018:1), in točke od 66 do 69 teh sklepnih predlogov. Komisija je v pisnem odgovoru na vprašanje Splošnega sodišča potrdila, da razmejitev ribolovnih območij na teh kartah v bistvu ustreza mejam območij upravljanja iz tehničnih dokumentov, navedenih v točki 110 zgoraj.

112 Na drugem mestu je treba navesti, da člen 12 Sporazuma o ribištvu, po eni strani, določa, da se izplača „finančni prispevek“, ki med drugim v skladu z odstavkom 2 tega člena vključuje „sektorsko podporo, ki jo Unija odobri“, in, po drugi strani, pogodbenicama tega sporazuma nalaga, da na podlagi odstavka 4 tega člena preučita „pravično geografsko in socialno porazdelitev socialno-ekonomskih koristi, ki izhajajo iz tega sporazuma“, „da bi zagotovili, da ta porazdelitev zadevnemu prebivalstvu koristi sorazmerno z ribolovnimi dejavnostmi“ (glej točko 63 zgoraj).

113 Določbe iz točke 112 zgoraj so natančno pojasnjene zlasti v členih 6 in 7 Protokola o izvajanju. Člen 6(2) tega protokola zlasti določa, da organi Kraljevine Maroko predložijo metodo za geografsko in socialno porazdelitev zadevnih socialno-ekonomskih koristi ter porazdelitveni ključ za dodeljene zneske, ki ga mora preučiti Skupni odbor, ustanovljen na podlagi člena 13 Sporazuma o ribištvu. Poleg tega člen 7(2) Protokola določa, da ta skupni odbor najpozneje tri mesece po datumu začetka uporabe tega protokola sprejme večletni sektorski program in podrobna pravila za njegovo izvajanje.

114 Na tretjem mestu, člen 14 Sporazuma o ribištvu, naslovljen „Območje uporabe“, določa, da se Sporazum o ribištvu uporablja za ozemlja, na katerih se na eni strani uporabljata PEU in PDEU in na drugi strani „zakoni in predpisi iz člena 6(1) tega sporazuma“, to je glede na besedilo zadnjenavedenega člena maroški zakoni in predpisi, ki urejajo ribolovne dejavnosti (glej točki 62 in 65 zgoraj).

115 Na četrtem mestu, v drugem odstavku, pododstavek 1, izmenjave pisem je pojasnjeno, da „[v] zvezi z Zahodno Saharo“ Unija in Kraljevina Maroko „ponovno potrjujeta svojo podporo procesu Združenih narodov“. V drugem odstavku, pododstavek 2, izmenjave pisem je pojasnjeno, da „[s]klenitev Sporazuma o ribištvu ne posega v zadevni stališči“ „za [Unijo] […] glede statusa nesamoupravnega ozemlja Zahodne Sahare“ in „za Kraljevino Maroko [glede] območj[a] Sahare [kot] sestavn[ega] del[a] nacionalnega ozemlja, na katerem v celoti izvaja svojo suverenost“ (glej točko 70 zgoraj).

116 Na petem mestu, iz uvodnih izjav 3 in 5 izpodbijanega sklepa izrecno izhaja (glej točko 60 zgoraj), da je po razglasitvi sodbe Western Sahara Campaign UK, s katero je „Sodišče […] odločilo, da se Sporazum [o ribištvu iz leta 2006] in […] Protokol [iz leta 2013] ne uporabljata za vode, ki mejijo na ozemlje [ob obali ozemlja] Zahodne Sahare,“ ter da je namen sklenitve spornega sporazuma omogočiti „flot[am] Unije“ „da nadaljujejo svoje ribolovne dejavnosti, ki so jih opravljale“, „vključ[iti] na [področje uporabe sporazuma]“ navedene vode in z „nadaljevanje[m] partnerstva na področju ribištva“ omogočiti, da bi „to ozemlje še naprej uživalo koristi sektorske podpore iz Sporazuma, ob upoštevanju prava Unije in mednarodnega prava, vključno s človekovimi pravicami, ter v korist zadevnega prebivalstva“.

117 Zato po eni strani iz določb spornega sporazuma v celoti in uvodnih izjav izpodbijanega sklepa izrecno izhaja, da je predmet tega sporazuma, potrjen z namero njenih pogodbenic, flotam Unije omogočiti, da izvajajo svoje ribolovne dejavnosti na območju, ki zajema tako vode pod suverenostjo ali jurisdikcijo Kraljevine Maroko, kot tudi vode ob obali Zahodne Sahare. Po drugi strani iz tega tudi izhaja, da se ta sporazum uporablja tako za ozemlje Kraljevine Maroko kot tudi za ozemlje Zahodne Sahare, vsaj za del tega ozemlja, ki ga nadzoruje ta tretja država, na katerem se v skladu s členom 6(1) Sporazuma o ribištvu „uporabljajo“ maroški „zakoni in predpisi“. Zlasti to velja za njegove določbe o finančnem nadomestilu, ki vključuje sektorsko podporo in ki naj bi „prebivalstvu“ tega ozemlja koristila sorazmerno z ribolovnimi dejavnostmi v vodah ob njegovi obali.

118 Te analize ne omaja razlaga, ki jo je Sodišče podalo glede področja uporabe, po eni strani, pridružitvenega sporazuma in sporazuma o liberalizaciji v točkah od 86 do 126 sodbe Svet/Front Polisario in, po drugi strani, Sporazuma o ribištvu iz leta 2006 in Protokola iz leta 2013 v točkah od 59 do 82 sodbe Western Sahara Campaign UK (glej točke od 36 do 40 in od 44 do 51 zgoraj).

119 Iz točk od 86 do 126 sodbe Svet/Front Polisario in točk od 59 do 82 sodbe Western Sahara Campaign UK namreč izhaja, da sporazuma med Unijo in Kraljevino Maroko, sklenjenega v okviru pogodbene ureditve, ki jo predstavlja pridružitveni sporazum, ni mogoče razlagati tako, da na svoje ozemeljsko področje uporabe, kot je opredeljeno v členu 94 zadnjenavedenega sporazuma, implicitno vključuje ozemlje Zahodne Sahare (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 187). Poleg tega iz točk 73 in 79 sodbe Western Sahara Campaign UK izhaja, da Sporazuma o ribištvu med tema pogodbenicama in njegovega Protokola o izvajanju, ki je bil sklenjen v tem okviru, ki se nanašata na „maroško ribolovno območje“, ki je opredeljeno tako, da napotuje na vode pod suverenostjo ali jurisdikcijo Kraljevine Maroko, ni mogoče razlagati tako, da v navedeno maroško ribolovno območje vključujeta vode ob obali Zahodne Sahare.

120 Sodišče pa se v sodbah Svet/Front Polisario in Western Sahara Campaign UK ni izreklo o posledicah, ki bi jih bilo treba izpeljati iz določbe sporazuma med Unijo in Kraljevino Maroko, ki bi izrecno določala, da njegovo področje uporabe vključuje ozemlje Zahodne Sahare in vode ob njeni obali. Zlasti, kot navajata Komisija in Francoska republika, Sodišče načeloma ni izključilo, da bi bila taka izrecna vključitev tega ozemlja in teh voda na navedeno področje uporabe veljavna (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točki 187 in 188).

121 Poleg tega zahteva, ki med drugim izhaja iz člena 31(3)(c) Dunajske konvencije, da je treba določbe pogodbe razlagati ob upoštevanju vseh pravil mednarodnega prava, ki se uporabljajo med pogodbenicami, ne more biti podlaga za razlago takih določb, ki bi bila v nasprotju z njihovim besedilom, če je pomen zadnjenavedenih jasen in je drugače dokazano, da ta pomen ustreza tistemu, ki so jim ga želele pripisati pogodbenice. Poleg dejstva, da mora biti izvajanje te zahteve združljivo z načelom, določenim v členu 31(1) navedene konvencije, v skladu s katerim je treba pogodbo razlagati v dobri veri v skladu z običajnim pomenom izrazov v pogodbi v njihovem kontekstu ter glede na njen predmet in cilj, to izvajanje ne sme spremeniti bistva pravic in obveznosti, o katerih sta se Unija in Kraljevina Maroko medsebojno dogovorili v okviru spornega sporazuma (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točke od 190 do 192).

122 Ker pa je namen spornega sporazuma zlasti zagotoviti pravni okvir za vključitev voda ob obali Zahodne Sahare na ribolovno območje, odobreno za plovila Unije, in posledično za uporabo finančnega prispevka, ki ga Unija dodeli sorazmerno z dejavnostmi teh plovil, za njeno ozemlje, iz tega nujno sledi, da sta s tem sporazumom pogodbenici želeli odstopiti od člena 94 pridružitvenega sporazuma, kar se tiče ozemeljskega področja uporabe pravne ureditve, ki se uporablja za te dejavnosti in ta prispevek. Ta člen namreč v zvezi s Kraljevino Maroko omejuje področje uporabe pridružitvenega sporazuma na njeno ozemlje (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 189).

123 Premisa, na katero tožeča stranka opira svoje procesno upravičenje glede izpodbijanega sklepa, to je, da je z izpodbijanim sklepom odobren sporazum med Unijo in Kraljevino Maroko, ki se izrecno uporablja za ozemlje Zahodne Sahare in vode ob njeni obali, je torej točna.

b) Obseg predlogov za razglasitev ničnosti

124 Splošno sodišče ugotavlja, da tožeča stranka v okviru te tožbe s tožbenimi razlogi in trditvami izpodbija zakonitost izpodbijanega sklepa zgolj zato, ker je z njim odobrena uporaba spornega sporazuma za ozemlje Zahodne Sahare in vode ob njeni obali, kar je tožeča stranka v bistvu potrdila na obravnavi v odgovoru na vprašanje Splošnega sodišča v zvezi s tem. Tožeča stranka

tako z navedenimi tožbenimi razlogi in trditvami ne namerava izpodbijati zakonitosti uporabe teh instrumentov za ozemlje Kraljevine Maroko ali voda pod suverenostjo ali jurisdikcijo te tretje države, ki se torej v okviru tega spora ne izpodbija.

125 Vendar pa iz besedila tožbe, zlasti njenega uvodnega in sklepnega dela, izhaja, da tožeča stranka v svojih predlogih predlaga razglasitev ničnosti izpodbijanega sklepa, ne da bi obseg te ničnosti izrecno omejila na odobritev uporabe spornega sporazuma s tem sklepom na Zahodno Saharo in vode ob njeni obali.

126 Tožeča stranka, ki je bila na obravnavi zaslišana glede obsega svojih predlogov, je navedla, da se njena tožba nanaša, primarno, na razglasitev ničnosti izpodbijanega sklepa v delu, v katerem je bila z njim odobrena uporaba spornega sporazuma za Zahodno Saharo in vode ob njeni obali, in, podredno, če bi Splošno sodišče ugotovilo, da ta ozemeljska uporaba ni ločljiva od celote navedenega sporazuma, na razglasitev ničnosti izpodbijanega sklepa v celoti.

127 V zvezi s tem je treba opozoriti, da iz ustaljene sodne prakse izhaja, da je razglasitev delne ničnosti akta Unije mogoča samo takrat, kadar je elemente, katerih ničnost se predlaga, mogoče ločiti od preostalega dela akta. V zvezi s tem je bilo že večkrat presojeno, da tej zahtevi ne bi bilo zadoščeno, če bi bila posledica delne ničnosti akta ta, da bi bilo spremenjeno njegovo bistvo. Za preverjanje ločljivosti elementov akta Unije je potrebna preučitev obsega navedenih elementov, da bi bilo mogoče presoditi, ali bi razglasitev njihove ničnosti spremenila smisel in vsebino tega akta (glej sodbo z dne 9. novembra 2017, SolarWorld/Svet, C-204/16 P, EU:C:2017:838, točki 36 in 37 ter navedena sodna praksa).

128 Kot pa izhaja iz točk od 109 do 117 zgoraj, je Svet z izpodbijanim sklepom v imenu Unije izrazil njeno privolitev v sporazum s Kraljevino Maroko, katerega določbe se uporabljajo brez razlikovanja, prvič, za ozemlje te tretje države in vode pod njeno suverenostjo ali jurisdikcijo, in drugič, za Zahodno Saharo in vode ob njeni obali. Zlasti je treba opozoriti, da čeprav Sporazum o ribištvu te zadnjenavedene vode izrecno vključuje na ribolovno območje, pa njegova opredelitev ter opredelitev voda na območjih upravljanja iz tehničnih dokumentov v Dodatku 2 k Protokolu o izvajanju ne vključujeta razmejitve ribolovnih dejavnosti glede na to, ali se izvajajo v teh vodah ali maroških vodah. Prav tako se z določbami tega sporazuma in Protokola o izvajanju v zvezi s finančnim prispevkom, zlasti sektorsko podporo, ne uvaja nobeno razlikovanje med delom prispevka, izplačanim za dejavnosti, ki potekajo na ozemlju Maroka, in delom, izplačanim za dejavnosti, ki potekajo na zgoraj navedenem nesamoupravnem ozemlju.

129 Iz navedenega je zato treba sklepati, da privolitev, dana v imenu Unije z izpodbijanim sklepom, da se sporni sporazum uporablja za Zahodno Saharo in vode ob njeni obali, ni ločljiva od privolitve, dane s tem sklepom k navedenemu sporazumu v celoti. Tako bi razglasitev ničnosti tega sklepa samo v delu, v katerem je z njim odobrena uporaba navedenega sporazuma za to nesamoupravno ozemlje in navedene vode, spremenila smisel in vsebino tega akta.

130 Poleg tega je treba spomniti, da tožeča stranka načeloma ne sme spremeniti prvotnega predmeta tožbe, tako da predloge, ki jih je predstavila v tožbi, zamenja s predlogi, ki jih je prvič predstavila na obravnavi (glej v tem smislu in po analogiji sodbi z dne 27. januarja 2000, Mulder in drugi/Svet in Komisija, C-104/89 in C-37/90, EU:C:2000:38, točka 47 in navedena sodna praksa, in z dne 21. aprila 2005, Holcim (Deutschland)/Komisija, T-28/03, EU:T:2005:139, točka 45 in navedena sodna praksa). V obravnavanem primeru pa je treba navesti, da besedilu predlogov v tožbi ustreza le predlog, ki ga je tožeča stranka na obravnavi navedla podredno, in sicer za razglasitev ničnosti izpodbijanega sklepa v celoti.

131 Zato je treba predlog, ki ga je tožeča stranka na obravnavi navedla primarno, in sicer za razglasitev delne ničnosti izpodbijanega sklepa v delu, v katerem je z njim odobrena uporaba spornega sporazuma za Zahodno Saharo in vode ob njeni obali, zavreči kot nedopusten. Preučiti je torej treba le predloge tožeče stranke, kot so navedeni v tožbi in so bili na obravnavi navedeni podredno ter s katerimi se predlaga razglasitev ničnosti izpodbijanega sklepa v celoti.

c) Prvi ugovor nedopustnosti Sveta: neobstoj sposobnosti tožeče stranke biti stranka v sodnem postopku

132 Svet v utemeljitev prvega ugovora nedopustnosti navaja, da tožeča stranka ni pravna oseba v smislu člena 263, četrti odstavek, PDEU, ki bi imela sposobnost biti stranka v postopku pred sodišči Unije. Na prvem mestu trdi, da tožeča stranka nima pravne osebnosti na podlagi nacionalnega prava države članice. Na drugem mestu trdi, da tožeča stranka ni subjekt mednarodnega prava. Na tretjem mestu trdi, da tožeča stranka ne izpolnjuje meril, ki so jih sodišča Unije določila za priznanje sposobnosti biti stranka v postopku subjektu brez pravne osebnosti, in zlasti pogoja, da mora Unija zadevni subjekt obravnavati kot ločen subjekt, ki ima pravice in obveznosti.

133 Francoska republika, Komisija in maroške zbornice za morski ribolov v bistvu navajajo enako argumentacijo kot Svet. Poleg tega maroške zbornice za morski ribolov trdijo, da tožeča stranka nima potrebne avtonomije, da bi v pravnih razmerjih nastopala kot odgovoren subjekt, glede na svoje odnose z Demokratično arabsko republiko Saharo, ki je OZN in Unija ne priznavata.

134 Tožeča stranka v utemeljitev svoje sposobnosti biti stranka v sodnem postopku trdi, da je narodnoosvobodilno gibanje, katerega pravice in obveznosti izhajajo neposredno iz mednarodnega prava, in sicer zaradi ločenega statusa Zahodne Sahare in pravice saharskega ljudstva do samoodločbe. Ta status naj bi bil med drugim potrjen z njeno sposobnostjo sklepati sporazume in s priznanjem Generalne skupščine OZN, da je edina predstavnica tega ljudstva. Kot subjekt mednarodnega prava naj bi še toliko bolj izpolnjevala merila, ki jih je sodna praksa določila za preverjanje, ali je subjekt brez pravne osebnosti mogoče šteti za pravno osebo v smislu člena 263, četrti odstavek, PDEU.

135 Uvodoma je treba spomniti, da člen 263, četrti odstavek, PDEU določa, da lahko fizične ali pravne osebe pod pogoji iz prvega in drugega odstavka tega člena vložijo tožbe zoper nanje naslovljene akte ali zoper akte, ki se nanje neposredno in posamično nanašajo, in zoper predpise, ki se nanje neposredno nanašajo, a ne potrebujejo izvedbenih ukrepov.

136 Dalje, v skladu s sodno prakso, čeprav se za pojem pravne osebe iz člena 263, četrti odstavek, PDEU načeloma zahteva obstoj pravne osebnosti, ki ga je treba biti preveriti glede na nacionalno pravo, na podlagi katerega je bila zadevna pravna oseba ustanovljena, pa ta pojem ne sovpada nujno s pojmi, ki so značilni za različne pravne rede držav članic. Tako je bila sposobnost biti stranka v postopku pred sodišči Unije v sodni praksi že priznana subjektom neodvisno od vprašanja njihove ustanovitve kot pravne osebe v nacionalnem pravu (glej sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 83 in navedena sodna praksa).

137 Tak je bil med drugim primer, v katerem je po eni strani zadevni subjekt dovolj reprezentativno predstavljal osebe, katerih pravice iz prava Unije naj bi branil, ter imel avtonomijo in odgovornost, potrebni za delovanje v okviru pravnih razmerij, ki jih določa isto pravo, in so ga po drugi strani institucije priznale kot sogovornika v pogajanjih o teh pravicah (glej sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 84 in navedena sodna praksa).

138 Tak je bil tudi primer, v katerem so institucije Unije ta subjekt obravnavale kot ločen subjekt, ki ima lastne pravice in obveznosti. Zaradi doslednosti in pravičnosti je treba namreč takemu subjektu priznati sposobnost biti stranka v sodnem postopku za izpodbijanje ukrepov, ki omejujejo njegove pravice, ali negativnih odločitev, ki jih v zvezi z njim sprejmejo institucije (glej sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 85 in navedena sodna praksa).

139 Dodati je treba, da sodna praksa v drugačnih okoliščinah, kot so okoliščine v sodbah, navedenih v točkah 137 in 138 zgoraj, ne izključuje, da se sposobnost biti stranka pred sodiščem Unije prizna subjektu neodvisno od njegove pravne osebnosti v nacionalnem pravu, zlasti če to nalagajo zahteve po učinkovitem sodnem varstvu, pri čemer je treba zavrniti ozko razlago pojma pravne osebe (glej sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 86 in navedena sodna praksa).

140 Nazadnje, iz sodne prakse tudi izhaja, da so subjekti mednarodnega javnega prava, kot so tretje države, pravne osebe v smislu prava Unije (glej sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 87 in navedena sodna praksa).

141 V obravnavanem primeru se stranke tako kot v zadevi, v kateri je bila izdana sodba z današnjega dne, Front Polisario/Svet (T-279/19), čeprav se strinjajo glede dejstva, da tožeča stranka nima pravne osebnosti po nacionalnem pravu, razhajajo glede vprašanja obstoja pravne osebnosti tožeče stranke po mednarodnem javnem pravu, zlasti glede posledic vloge tožeče stranke v okviru procesa samoodločbe Zahodne Sahare za to osebnost ter glede omejenosti ali neomejenosti njene reprezentativnosti v zvezi z ljudstvom tega ozemlja (sodba z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točki 88 in 89).

142 Z vidika sodne prakse v zvezi s pojmom pravne osebe, navedene v točkah od 136 do 140 zgoraj, je treba torej preveriti, ali vloga in reprezentativnost tožeče stranke tej dajeta sposobnost biti stranka v postopku pred sodiščem Unije (sodba z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 90).

143 V zvezi s tem je treba na prvem mestu opozoriti, da je Sodišče v točki 89 sodbe Svet/Front Polisario, na katero se tožeča stranka sklicuje v okviru te tožbe, navedlo, da je načelo samoodločbe iz običajnega prava del pravil mednarodnega prava, ki se uporabljajo v odnosih med Unijo in Kraljevino Maroko in ki jih je Splošno sodišče moralo upoštevati. Natančneje, Sodišče je v točki 105 te sodbe opozorilo, da je CIJ v svetovalnem mnenju o Zahodni Sahari poudarilo, da ima prebivalstvo tega ozemlja na podlagi splošnega mednarodnega prava pravico do samoodločbe, kot je navedeno v točkah 90 in 91 iste sodbe. Poleg tega je pojasnilo, da je Generalna skupščina OZN v točki 7 resolucije 34/37 o vprašanju Zahodne Sahare priporočila, naj tožeča stranka „kot predstavnik ljudstva Zahodne Sahare v celoti sodeluje pri iskanju pravične, trajne in dokončne politične rešitve vprašanja Zahodne Sahare“.

144 Iz teh preudarkov torej sledi, da mednarodno pravo ljudstvu Zahodne Sahare priznava pravico do samoodločbe, ki jo morajo sodišča Unije spoštovati, in da je na podlagi te pravice tožeči stranki kot predstavnici navedenega ljudstva Generalna skupščina OZN priznala pravico, da „v celoti“ sodeluje pri iskanju politične rešitve vprašanja dokončnega statusa tega ozemlja. Poleg tega je treba spomniti, da je bila ta pravica potrjena z resolucijo 35/19 (glej točko 16 zgoraj) in da jo je tožeča stranka uresničevala v okviru pogajanj, ki so potekala pod okriljem OZN in ter katerih stranki sta Kraljevina Maroko in tožeča stranka od leta 1988 (glej točke 17, 18 in 20 zgoraj) (sodba z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 92).

145 V okviru tega ugovora nedopustnosti pa Svet, Francoska republika, Komisija in maroške zbornice za morski ribolov ne izpodbijajo tega, da tožeča stranka uresničuje pravico, ki ji jo priznavajo organi OZN, da kot predstavnica ljudstva tega ozemlja sodeluje v procesu samoodločbe Zahodne Sahare (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 93).

146 Poleg tega, kot navaja tožeča stranka, zanjo kot predstavnico ljudstva Zahodne Sahare velja več zavez na podlagi mednarodnega prava, zlasti na podlagi mirovnega sporazuma, sklenjenega z Islamsko republiko Mavretanijo (glej točko 15 zgoraj), dogovorov, ki sta jih s Kraljevino Maroko dosegli o nekaterih vprašanjih v zvezi z izvajanjem predlogov generalnega sekretarja OZN za rešitev, ter štirih ženevskih konvencij z dne 12. avgusta 1949 in dopolnilnega protokola k ženevskim konvencijam z dne 12. avgusta 1949 o zaščiti žrtev mednarodnih oboroženih spopadov (Protokol I), podpisanim 8. junija 1977, h katerim je pristopila 23. junija 2015 (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 94).

147 Poleg tega Svet, Francoska republika, Komisija in maroške zbornice za morski ribolov ne zanikajo navedb tožeče stranke, da sodeluje pri delu posebnega odbora, pristojnega za preučitev položaja v zvezi z izvajanjem Deklaracije o podelitvi neodvisnosti kolonialnim državam in ljudstvom, ki ga je ustanovila Generalna skupščina OZN, v zvezi z vprašanjem Zahodne Sahare ter pri skupnem delu Ekonomske komisije za Afriko (ECA), ustanovljene v okviru Ekonomsko-socialnega sveta Združenih narodov, in Posebnega tehničnega odbora Afriške unije za finance, monetarne zadeve, gospodarsko načrtovanje in povezovanje (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 95).

148 Tožeča stranka je torej priznana na mednarodni ravni kot predstavnica ljudstva Zahodne Sahare, tudi če se predpostavlja, kot to zatrjujejo Svet, Francoska republika, Komisija in maroške zbornice za morski ribolov, da se to priznanje uvršča v omejen okvir procesa samoodločbe tega ozemlja. Poleg tega njeno sodelovanje v tem procesu pomeni, da ima avtonomijo in odgovornost, potrebni za delovanje v tem okviru, kar poleg tega potrjuje tudi njen statut, vložen v spis. Okoliščina, da pravice in obveznosti tožeče stranke – kot zatrjujejo Svet, Francoska republika, Komisija in maroške zbornice za morski ribolov – niso enakovredne pravicam in obveznostim držav ali mednarodnih organizacij, ki sicer ni sporna, v tem pogledu ni odločilna (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točki 96 in 97).

149 Na drugem mestu, tožeča stranka upravičeno trdi, da so se institucije seznanile z njeno vlogo in reprezentativnostjo. Po eni strani se je Sodišče v točki 105 sodbe Svet/Front Polisario samo seznanilo s priznanjem te reprezentativnosti od Generalne skupščine OZN (glej točko 143 zgoraj). Po drugi strani je tožeča stranka predložila dokaze, da si s Komisijo redno izmenjuje mnenja o vprašanjih v zvezi z razmerami v Zahodni Sahari. Poleg tega je ESZD v okviru posvetovanj iz uvodne izjave 11 izpodbijanega sklepa (glej točko 60 zgoraj) tožeči stranki predlagala, naj z njo izmenja mnenja o spornem sporazumu, kot izhaja iz ocenjevalnega poročila Komisije o koristih Sporazuma o trajnostnem ribištvu med Unijo in Kraljevino Maroko in njegovega Protokola o izvajanju za prebivalstvo Zahodne Sahare ter o posvetovanju s tem ljudstvom, priloženega predlogu sklepa Sveta z dne 8. oktobra 2018 o podpisu, v imenu Unije, Sporazuma o partnerstvu o trajnostnem ribištvu med Evropsko unijo in Kraljevino Maroko, njegovega Protokola o izvajanju in izmenjave pisem, ki je priložena Sporazumu (SWD(2018) 433 final, v nadaljevanju: poročilo z dne 8. oktobra 2018). Tožeča stranka torej upravičeno trdi, da jo institucije Unije štejejo za legitimno sogovornico v zvezi z vprašanji, ki bi se lahko nanašala na to ozemlje, vključno s tem, da izrazi svoje stališče glede sklenitve spornega sporazuma (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 98).

150 Na tretjem mestu je treba spomniti, da je Sodišče v točki 106 sodbe Svet/Front Polisario ugotovilo, da je treba glede na elemente iz točke 105 iste sodbe (glej točko 143 zgoraj) ljudstvo Zahodne Sahare šteti za „tretjega“ v smislu načela relativnega učinka pogodb, na katerega bi lahko vplivalo izvajanje pridružitvenega sporazuma v primeru vključitve ozemlja Zahodne Sahare na področje uporabe navedenega sporazuma, tako da mora to v navedeno izvajanje vsekakor privoliti (sodba z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 99).

151 Poleg tega se je Sodišče v točkah 63 in 64 sodbe Western Sahara Campaign UK oprlo na ugotovitve iz sodbe Svet/Front Polisario, zlasti ugotovitve iz točk 105 in 106 te sodbe, in sklenilo, da področja uporabe Sporazuma o ribištvu iz leta 2006 ni mogoče razlagati tako, da vključuje ozemlje Zahodne Sahare, ne da bi se s takšno razlago kršili načelo samoodločbe in načelo relativnega učinka pogodb. Prav tako je Sodišče v točkah od 69 do 73 iste sodbe na podlagi določb Konvencije o pomorskem pravu iz te ugotovitve izpeljalo, da bi bilo v nasprotju z istimi načeli, če bi se za vode ob obali tega nesamoupravnega ozemlja štelo, da spadajo pod suverenost ali jurisdikcijo Kraljevine Maroko v smislu navedenega sporazuma o ribištvu.

152 Tožeča stranka pa s to tožbo želi braniti pravico ljudstva Zahodne Sahare do samoodločbe v bistvu zato, ker naj izpodbijani sklep ne bi spoštoval te pravice, saj je bila z njim odobrena sklenitev sporazuma s Kraljevino Maroko, ki se uporablja za to ozemlje in vode ob njegovi obali, brez njegove privolitve, kar je v nasprotju s tem, kar je razsodilo Sodišče (glej točko 100 zgoraj). Zato je treba šteti, da v tem posebnem položaju zahteve v zvezi z učinkovitim sodnim varstvom vsekakor nalagajo, da se tožeči stranki prizna sposobnost za vložitev tožbe pri Splošnem sodišču, da bi branila to pravico (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 100).

153 Glede na vse te okoliščine je treba tožečo stranko opredeliti kot pravno osebo v smislu člena 263, četrti odstavek, PDEU, ki ima sposobnost biti stranka v postopku pred sodišči Unije za vložitev te tožbe, brez poseganja v njeno obveznost, da dokaže, da ta tožba izpolnjuje druge pogoje dopustnosti in zlasti da ima procesno upravičenje (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 101).

154 Trditve Sveta, Francoske republike, Komisije in maroških zbornic za morski ribolov te ugotovitve ne omajajo.

155 Prvič, zatrjevani okoliščini, da tožeča stranka ni edina predstavnica ljudstva Zahodne Sahare in da je njena reprezentativnost omejena na proces samoodločbe, vsekakor nista odločilni glede na okoliščine, navedene v točkah od 143 do 149 zgoraj. Enako velja za dejstvo, da je organi OZN niso izrecno opredelili kot narodnoosvobodilno gibanje in ji niso podelili statusa opazovalke, ter trditev, da je njena pravna osebnost kvečjemu „funkcionalna“ ali „prehodna“ (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 103).

156 Drugič, glede trditve maroških zbornic za morski ribolov o domnevnem neobstoju neodvisnosti tožeče stranke od Demokratične arabske republike Sahare je treba navesti, da jo je treba ob upoštevanju dejstva, da tožeča stranka sodeluje v procesu samoodločbe kot avtonomna politična organizacija in ne kot predstavnica Demokratične arabske republike Sahare ter da ji besedilo, ki ga maroške zbornice za morski ribolov navajajo v utemeljitev svojih trditev, to avtonomijo vsekakor priznava, zavrniti (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 104).

157 Tretjič, v zvezi s trditvijo, da med tožečo stranko in Unijo ali med tožečo stranko in državami članicami ne obstaja nikakršno pravno razmerje, iz katerega bi zanjo izhajale pravice in obveznosti ter ki bi pomenilo obliko „mednarodnega priznanja“ od Unije ali držav članic, zadostuje poudariti, da v obravnavanem primeru Splošno sodišče odloča o tožbi za razglasitev ničnosti akta Unije, o kateri je pristojno odločiti, da tožeča stranka trdi, da se ta akt nanjo kot predstavnico ljudstva Zahodne Sahare neposredno in posamično nanaša, in da želi s to tožbo braniti pravico tega ljudstva do samoodločbe, ki jo morajo institucije spoštovati. Zato obstoja pravnega razmerja med Unijo in tožečo stranko, ki ga bo treba preveriti v okviru preučitve neposrednega in posamičnega nanašanja na zadnjenavedeno, na tej stopnji ni mogoče izključiti. Ker so se institucije seznanile z reprezentativnostjo tožeče stranke in jo obravnavajo kot legitimno sogovornico v zvezi z vprašanjem Zahodne Sahare, dejstvo, da nanjo ni naslovljen noben akt Unije, ki bi imel pravne učinke, vsekakor ni odločilno (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točke od 105 do 108 in navedena sodna praksa).

158 Četrtič, v nasprotju s trditvami Komisije priznanje sposobnosti tožeče stranke biti stranka v postopku pred Splošnim sodiščem zadnjenavedenega ne preobrazi v „kvazimednarodno“ sodišče. Najprej, ta spor se namreč ne nanaša na mednarodni „spor“, v katerem je stranka tožeča stranka, ampak na tožbo za razglasitev ničnosti akta Unije. Dalje, ker je zgolj Splošno sodišče pristojno, da preveri, ali tožeča stranka izpolnjuje pogoje dopustnosti, ki so značilni za pravo Unije, in zlasti pogoje, ki izhajajo iz pojma pravne osebe, do dopustitve njene tožbe pride v strogem okviru izvajanja pristojnosti, ki so Splošnemu sodišču podeljene s pravom Unije. Nazadnje, ker izvajanje pristojnosti, podeljenih institucijam Unije na mednarodnem področju, ne more biti izvzeto iz sodnega nadzora, posledica priznanja sposobnosti biti stranka v postopku tožeči stranki ne more biti to, da Splošno sodišče nadomesti institucije, ki upravljajo zunanje odnose Unije, in sprejme „politično“ odločitev. Poleg tega Splošno sodišče ne more dati prednosti vidikom mednarodne politike in smotrnosti pred pravili o dopustnosti iz člena 263, četrti odstavek, PDEU (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točke od 109 do 113 in navedena sodna praksa).

159 Iz vsega navedenega izhaja, da je treba ugovor nedopustnosti Sveta, ki se nanaša na neobstoj sposobnosti tožeče stranke biti stranka v postopku, zavrniti.

d) Veljavnost pooblastila, ki ga je tožeča stranka izdala svojemu odvetniku

160 Maroške zbornice za morski ribolov dvomijo v veljavnost pooblastila, ki ga je tožeča stranka izdala svojemu odvetniku. Sprašujejo se namreč, ali lahko to pooblastilo veljavno podpiše „politični sekretar“ tožeče stranke, tako kot v obravnavanem primeru. Splošnemu sodišču predlagajo, naj preveri pravilnost tega pooblastila. Trdijo, da je treba v primeru nepravilnosti pooblastila tožbo na podlagi člena 51(3) Poslovnika razglasiti za nedopustno.

161 Tožeča stranka, ki ji je bilo v zvezi s tem postavljeno vprašanje v okviru ukrepa procesnega vodstva z dne 18. decembra 2020, prvič, navaja, da ni „pravna oseba zasebnega prava“ v smislu člena 51(3) Poslovnika. Drugič, trdi, da so vse tožbe, ki jih je vložila od leta 2012, temeljile na pooblastilih, ki jih je podpisal njen „politični sekretar“, ne da bi se kadarkoli podvomilo o veljavnosti teh pooblastil. Tretjič, „sekretariat politične organizacije“, na čelu katere naj bi bil podpisnik pooblastila, naj bi bil del „glavnih struktur fronte“ in naj bi bil obravnavan v členih od 119 do 130 njenega statuta. Četrtič, ta podpisnik in njegove funkcije naj bi bili v celoti opredeljeni v dokumentih, ki so na voljo na spletu. Iz vseh teh elementov naj bi izhajalo, da v skladu s sodno prakso ni nobenega dvoma o nameri tožeče stranke, da vloži to tožbo. Tožeča stranka je

v utemeljitev teh trditev predložila celotno besedilo svojega statuta, sprejetega na njenem 14. kongresu, ki je potekal od 16. do 23. decembra 2015, ter dokumente, dostopne na spletu, na katere se sklicuje.

162 V obravnavanem primeru je treba poudariti, da je tako kot pooblastilo odvetniku, ki ga je tožeča stranka predložila v okviru zadeve, v kateri je bila izdana sodba z današnjega dne, Front Polisario/Svet (T-279/19), dokument z dne 20. maja 2019, ki ga je predložila v obravnavanem primeru in na katerega se sklicujejo maroške zbornice za morski ribolov, predstavljen kot pooblastilo, podeljeno njenemu odvetniku, da v njenem imenu vloži ničnostno tožbo, izdano v njenem imenu in podpisano od osebe A, imenovane za „političnega sekretarja“ te organizacije. Poleg tega maroške zbornice za morski ribolov dvomijo v veljavnost tega pooblastila enako kot Confédération marocaine de l’agriculture et du développement rural (Comader), intervenientka v zadevi, v kateri je bila izdana navedena sodba, tožeča stranka pa je v obravnavanem primeru v zvezi s tem predložila stališče z enako vsebino kot stališče, ki ga je predložila v navedeni zadevi (sodba z današnjega dne, Polisario/Svet, T-279/19, točke 115, 116 in 123).

163 V zvezi s tem je treba najprej opozoriti, da mora vsaka oseba ne glede na pogoje iz člena 51(3) Poslovnika dokazati ne le svoje procesno upravičenje, temveč tudi dejstvo, da je dejansko sprejela odločitev o vložitvi tožbe, in da so bili odvetniki, ki trdijo, da jo zastopajo, dejansko pooblaščeni za to (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Polisario/Svet, T-279/19, točke od 120 do 122 in navedena sodna praksa).

164 V obravnavanem primeru iz točk od 143 do 159 zgoraj izhaja, da ima tožeča stranka sposobnost biti stranka v postopku pred sodišči Unije. Vendar je treba vseeno preveriti, ali ne obstaja kakršenkoli dvom o tem, da se je dejansko odločila vložiti tožbo, to vprašanje pa lahko vsekakor preuči Splošno sodišče po uradni dolžnosti (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Polisario/Svet, T-279/19, točki 117 in 119).

165 Po eni strani, kot izhaja iz pojasnil tožeče stranke in dokumentov, predloženih v utemeljitev, katerih vsebina ni sporna, je treba izraz „politični sekretar“ razumeti tako, da se nanaša na osebo na čelu organa, ki je v njenem statutu imenovan „sekretariat politične organizacije“. Poleg tega iz navedenih dokumentov izrecno izhaja, da je oseba, ki je podpisala pooblastilo tožeče stranke odvetniku, na datum vložitve tožbe dejansko opravljala funkcije „političnega sekretarja“ tožeče stranke, kar prav tako ni sporno (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Polisario/Svet, T-279/19, točka 125).

166 Po drugi strani, v skladu s členom 92, točka 7, statuta tožeče stranke so naloge nacionalnega sekretariata, ki je v skladu s členom 76 tega statuta „najvišji organ“ tožeče stranke „v obdobju med dvema kongresoma“, med drugim „zastopanje organizacije Front Polisario v njenih odnosih s političnimi strankami, vladami, osvobodilnimi gibanji in drugimi organizacijami“. V skladu s členom 120 tega statuta „sekretariat politične organizacije zagotavlja izvajanje in spremljanje odločitev in programov nacionalnega sekretariata in njegovega urada v zvezi z naravo in nalogami politične organizacije (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Polisario/Svet, T-279/19, točka 126).

167 Iz teh členov statuta tožeče stranke je torej mogoče sklepati, kot je ta potrdila na obravnavi, da je izvajanje odločitev nacionalnega sekretariata v odnosih z vladami in drugimi organizacijami, med drugim z Unijo, lahko v pristojnosti sekretariata politične organizacije in da je bila zato oseba A pooblaščena za podpis pooblastila odvetniku tožeče stranke (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 127).

168 Dodati je treba, da čeprav vloga „političnega sekretarja“ za zastopanje pri mednarodnih organizacijah, kot je Unija, ali sodiščih, kot je Splošno sodišče, ni vključena na seznam nalog sekretariata politične organizacije v členih 122 in 131 statuta tožeče stranke, pa je v skladu s členom 120 statuta ta organ pristojen za izvajanje in spremljanje odločitev in programov nacionalnega sekretariata, iz navedenih členov 122 in 131 pa ne izhaja, da je seznam njegovih nalog izčrpen (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točki 128 in 129 ter navedena sodna praksa).

169 Iz teh preudarkov je torej treba sklepati, da je bila v obravnavanem primeru oseba A, „politični sekretar“ tožeče stranke, pooblaščena za izvedbo odločitve „najvišjega organa“ tožeče stranke, to je nacionalnega sekretariata, da vloži to tožbo. Poleg tega je odvetnik tožeče stranke, član odvetniške zbornice države članice, za katerega velja kodeks poklicne etike, v odgovoru na vprašanja Splošnega sodišča z dne 25. januarja 2021 navedel, da je tožeča stranka „dejansko nameravala vložiti [tožbo]“ in da je bila „popolnoma odločena doseči učinkovito upoštevanje sodb Sodišča“ (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točki 130 in 131 ter navedena sodna praksa).

170 Iz vsega navedenega izhaja, da je treba pomisleke maroških zbornic za morski ribolov glede veljavnosti pooblastila, ki ga je tožeča stranka dala svojemu odvetniku, zavrniti.

e) Drugi ugovor nedopustnosti Sveta: neobstoj procesnega upravičenja tožeče stranke

171 V okviru drugega ugovora nedopustnosti Svet ob podpori Kraljevine Španije, Francoske republike, Komisije in maroških zbornic za morski ribolov trdi, da tožeča stranka ni naslovnica izpodbijanega sklepa, zato se ta nanjo ne nanaša neposredno in posamično.

172 Tožeča stranka pa trdi, da se izpodbijani sklep nanjo nanaša neposredno in posamično, ker se sporni sporazum uporablja za Zahodno Saharo in vode ob njeni obali ter zato vpliva na ljudstvo tega ozemlja.

173 Najprej je treba po eni strani opozoriti, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso mogoče zoper akt, kot je izpodbijani sklep, s katerim se odobri mednarodni sporazum, ki ga sklene Unija, vložiti pravno sredstvo. Po drugi strani je treba opozoriti, da člen 263 PDEU jasno razlikuje med pravico institucij Unije in držav članic do vložitve tožbe ter pravico fizičnih in pravnih oseb do vložitve tožbe, saj je v četrtem odstavku tega člena določeno, da lahko zadnjenavedene vložijo tožbe zoper nanje naslovljene akte ali zoper akte, ki se nanje neposredno in posamično nanašajo, in zoper predpise, ki se nanje neposredno nanašajo, a ne potrebujejo izvedbenih ukrepov (sodba z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točki 135 in 136 ter navedena sodna praksa).

174 V obravnavanem primeru tožeča stranka ni naslovnica izpodbijanega sklepa niti spornega sporazuma. Ob upoštevanju posebnega položaja mednarodnih sporazumov v pravnem redu Unije in pravne podlage izpodbijanega sklepa, to je člena 218(6)(a) in (i) PDEU, ki za sprejetje takega sklepa zahteva odobritev Evropskega parlamenta, za tožbo tožeče stranke zoper izpodbijani sklep ne smejo veljati manj strogi pogoji dopustnosti, kot so pogoji, ki veljajo za tožbo zoper zakonodajne akte. Iz tega izhaja, da mora tožeča stranka dokazati, da se izpodbijani sklep nanjo neposredno in posamično nanaša, česar sicer ne izpodbija (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točke od 137 do 140 in navedena sodna praksa).

175 Pri odločitvi o tem ugovoru nedopustnosti je treba najprej preučiti neposredno nanašanje na tožečo stranko.

1) Neposredno nanašanje na tožečo stranko

176 Svet trdi, da tožeča stranka ne izpolnjuje meril, določenih s sodno prakso za ugotovitev, ali se izpodbijani akt neposredno nanaša na fizično ali pravno osebo. V zvezi s tem po eni strani glede prvega od teh meril trdi, da tožeča stranka ni naslovnica izpodbijanega akta in da ta zanjo nima pravnih učinkov. Svet namreč na prvem mestu meni, da ima izpodbijani sklep pravne učinke le za Unijo ali njene institucije, ne pa tudi za tretje osebe. Na drugem mestu meni, da izpodbijani sklep nima učinkov zunaj ozemlja uporabe Pogodb. Na tretjem mestu trdi, da bi se moralo Splošno sodišče, če bi se za ugotovitev neposrednega nanašanja na tožečo stranko oprlo na učinke spornega sporazuma na ozemlju zunaj Unije, izreči o zakonitosti pravic in obveznosti Kraljevine Maroko, ki izhajajo iz navedenega sporazuma, v katerega je ta tretja država svobodno in suvereno privolila, s čimer bi preseglo svoje pristojnosti. Po drugi strani v zvezi z drugim od teh meril trdi, da ta sporazum in izmenjava pisem sama nimata pravnih učinkov za tretje osebe in ju je treba izvajati s Protokolom o izvajanju, ki sam zahteva dodatne izvedbene ukrepe. Svet v dupliki dodaja, da se lahko ob predpostavki, da ima izpodbijani sklep učinke zunaj ozemlja Unije, sporni sporazum nanaša le na gospodarske subjekte, dejavne v zadevnih gospodarskih sektorjih.

177 Tožeča stranka pa trdi, da se izpodbijani sklep nanjo neposredno nanaša. Zatrjuje, da izpolnjuje obe merili, zahtevani za izpolnitev pogoja neposrednega nanašanja. Po eni strani namreč iz sodbe Svet/Front Polisario sklepa, da se izpodbijani sklep nanaša na sklenitev sporazuma, s katerim so Zahodna Sahara in vode ob njeni obali ter njeni naravni viri izrecno vključeni na njegovo področje uporabe brez privolitve ljudstva tega ozemlja, zato se navedeni sporazum neposredno nanaša na to ljudstvo kot na tretjega v razmerji do sporazuma. Že samo zaradi tega naj bi imel ta sporazum učinke na pravni položaj tožeče stranke kot edine predstavnice tega ljudstva. Po drugi strani trdi, da izpodbijane uredbe, ki je bila sprejeta pred izpodbijanim sklepom in ki zgolj dodeljuje ribolovne možnosti iz člena 3(1) Protokola o izvajanju, ni mogoče šteti za vmesni ukrep, ki preprečuje neposredno nanašanje nanjo.

178 Kraljevina Španija, Francoska republika, Komisija in maroške zbornice za morski ribolov v bistvu navajajo enako argumentacijo kot Svet.

179 Najprej je treba opozoriti, da v skladu z ustaljeno sodno prakso pogoj, kot je določen v členu 263, četrti odstavek, PDEU, da se mora odločba, ki je predmet tožbe, na fizično ali pravno osebo nanašati neposredno, zahteva izpolnitev dveh kumulativnih meril. Na prvem mestu, izpodbijani ukrep Unije mora imeti neposredne učinke na pravni položaj posameznika. Na drugem mestu, naslovnikom tega ukrepa, ki so odgovorni za njegovo izvedbo, ne sme dopuščati nobene diskrecijske pravice, ampak mora biti ta izvedba popolnoma samodejna in temeljiti izključno na ureditvi Unije brez uporabe drugih vmesnih pravil (glej sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 144 in navedena sodna praksa).

180 Ločeno je torej treba preučiti, ali tožeča stranka izpolnjuje vsakega od teh dveh merili.

i) Izpolnjevanje – s strani tožeče stranke – prvega merila neposrednega nanašanja, v skladu s katerim mora izpodbijani ukrep imeti neposredne učinke na njen pravni položaj

181 V zvezi z izpolnjevanjem prvega merila neposrednega nanašanja iz argumentacije Sveta, Kraljevine Španije, Francoske republike, Komisije in maroških zbornic za morski ribolov izhaja, da njihovo izpodbijanje obstoja neposrednih učinkov izpodbijanega sklepa na pravni položaj tožeče stranke v bistvu vsebuje tri dele. Prvi del temelji na inherentnih pravnih učinkih sklepa o sklenitvi mednarodnega sporazuma v imenu Unije. Drugi del se nanaša na posebne pravne učinke

izpodbijanega sklepa ob upoštevanju njegove ozemeljske uporabe. Tretji del se nanaša na neobstoj spremembe pravnega položaja tožeče stranke ob upoštevanju njene vloge, ki je omejena na sodelovanje v procesu samoodločbe Zahodne Sahare (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 146).

– Prvi del argumentacije Sveta: inherentni pravni učinki sklepa o sklenitvi mednarodnega sporazuma v imenu Unije

182 Po eni strani Svet ob podpori Francoske republike v bistvu trdi, da sklep o sklenitvi mednarodnega sporazuma v imenu Unije nima učinka na tretje osebe in da se na zatrjevane učinke spornega sporazuma na tožečo stranko ni mogoče sklicevati za dokaz, da ta sklep vpliva na njen pravni položaj. Po drugi strani Svet, ki ga v bistvu podpirata Francoska republika in Komisija, trdi, da tak sklep ne more imeti pravnih učinkov drugje kot v Uniji.

183 Tožeča stranka pa trdi, da je izpodbijani sklep, ker se nanaša na sklenitev spornega sporazuma, z njim neločljivo povezan, razen če se tak akt, ki je izpodbojen, izvzame iz nadzora zakonitosti, ki ga izvaja sodišče. Poleg tega trdi, da nikakor ni sporno, da ozemeljsko področje uporabe spornega sporazuma, odobrenega z izpodbijanim sklepom, vključuje ozemlje ljudstva Zahodne Sahare in vode ob obali tega ozemlja ter njihove narave vire. Tožeča stranka meni, da se s sklicevanjem Sveta na svobodno in suvereno privolitev Kraljevine Maroko dvomi o pristojnosti sodišča Unije za nadzor nad izpodbijanim sklepom.

184 Na prvem mestu je treba poudariti, da se sklep o sklenitvi mednarodnega sporazuma, ki temelji na členu 218(6) PDEU, ne sme zamenjevati s sklepi, sprejetimi na podlagi člena 218(3) in (4) PDEU, ki se nanašajo na vodenje mednarodnih pogajanj in imajo torej načeloma pravne učinke le v odnosih med Unijo in njenimi državami članicami ter med institucijami Unije. Z navedenim sklepom pa se uveljavlja privolitev Unije, da jo ta sporazum zavezuje. Je torej sestavni del navedenega sporazuma in ima pravne učinke za druge pogodbenice tega sporazuma, saj formalizira to, da je Unija sprejela obveznosti, ki jih je do njih prevzela (glej sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točki 149 in 150 ter navedena sodna praksa).

185 Poleg tega, če mednarodni sporazum, sklenjen s takim sklepom, zavezuje pogodbenice v zvezi z ozemljem, ki ni njihovo, pod pogoji, opredeljenimi z mednarodnim pravom, lahko tak sporazum vpliva na tretjega v smislu načela splošnega mednarodnega prava glede relativnega učinka pogodb. Učinki izvajanja tega sporazuma na pravni položaj tega tretjega so zato upoštevni za presojo neposrednega nanašanja sklepa o sklenitvi navedenega sporazuma, sprejetega v imenu Unije, na tega tretjega (glej sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točki 151 in 152 ter navedena sodna praksa).

186 Iz tega sledi, da Svet neupravičeno trdi, da ima izpodbijani sklep učinke le na Unijo in njene institucije. Iz istih razlogov je treba zavrniti trditev Francoske republike, da izpodbijani sklep sam po sebi nima pravnih učinkov za tožečo stranko, ker sam po sebi ne zadostuje, da bi sporni sporazum začel veljati (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 153 in navedena sodna praksa).

187 Na drugem mestu je treba poudariti, da mednarodni sporazum, ki ga sklene Unija, ne zavezuje le institucije Unije, ampak tudi tretje države, ki so pogodbenice teh sporazumov. Zato je treba, kot opozarja Francoska republika, ničnostno tožbo, vloženo zoper mednarodni sporazum, razumeti kot tožbo zoper sklep, s katerim je bil sporazum sklenjen v imenu Unije. Sodišče je prav tako odločilo, da je treba predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki se nanaša na veljavnost

mednarodnega sporazuma, ki ga je sklenila Unija, razumeti tako, da se nanaša na akt, s katerim je Unija sklenila tak mednarodni sporazum (glej sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 154 in navedena sodna praksa).

188 Vendar je bilo v zvezi s pristojnostjo Sodišča, tako v okviru ničnostne tožbe kot tudi v okviru predloga za sprejetje predhodne odločbe, da presodi, ali je mednarodni sporazum, ki ga je sklenila Unija, združljiv s Pogodbama in pravili mednarodnega prava, ki jo zavezujejo, razsojeno, da se presoja veljavnosti sklepa o sklenitvi mednarodnega sporazuma, ki jo Sodišče opravi v okviru vprašanja za predhodno odločanje, lahko nanaša na zakonitost tega akta glede na samo vsebino zadevnega mednarodnega sporazuma (glej sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 155 in navedena sodna praksa).

189 Ti preudarki so upoštevni v primeru ničnostne tožbe zoper tak sklep, ki jo pravna oseba v smislu člena 263, četrti odstavek, PDEU, vloži pri Splošnem sodišču, kot je ta tožba. Kakršna koli drugačna razlaga bi, kot v bistvu poudarja tožeča stranka, pomenila, da bi bil izpodbijani sklep v velikem delu izvzet iz vsebinske presoje njegove zakonitosti, kar ne bi bilo združljivo z načelom učinkovitega sodnega varstva (glej sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točki 156 in 157 ter navedena sodna praksa)

190 Zato je treba pri preučitvi neposrednega in posamičnega nanašanja takega sklepa na to pravno osebo po potrebi upoštevati učinke, ki jih ima na njen pravni položaj mednarodni sporazum, sklenjen na podlagi tega sklepa (glej sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 158 in navedena sodna praksa).

191 V obravnavanem primeru je bilo ugotovljeno, da ima tožeča stranka glede na svojo vlogo predstavnice ljudstva Zahodne Sahare sposobnost biti stranka v postopku zoper izpodbijani sklep, ki ji omogoča, da brani pravice, ki jih ima to ljudstvo na podlagi pravil mednarodnega prava, ki zavezujejo Unijo (glej točko 152 zgoraj). Zato bi moralo biti tožeči stranki, kot ta v bistvu trdi, omogočeno, da se pri dokazovanju neposrednega in posamičnega nanašanja nanjo sklicuje na učinke spornega sporazuma na te pravice, sicer bi bil njihovemu učinkovitemu sodnemu varstvu odvzet velik del polnega učinka (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 160 in navedena sodna praksa)

192 Na tretjem mestu je treba v zvezi z ozemeljskim področjem uporabe izpodbijanega sklepa poudariti, po eni strani, da je njegov namen ustvariti pravne učinke v okviru odnosov med Unijo in Kraljevino Maroko kot sestavni del izraza soglasja volj teh dveh subjektov mednarodnega prava in ima zato nujno učinke v mednarodnem pravnem redu. Po drugi strani, kot izhaja iz sodne prakse, so lahko pravni učinki tega sporazuma na ozemlju druge pogodbenice sporazuma ali tretjem ozemlju upoštevni za dokazovanje neposrednega in posamičnega nanašanja izpodbijanega sklepa na fizično in pravno osebo, če ta sklep izraža privolitev Unije v to, da ima navedeni sporazum take učinke (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točke od 161 do 165 in navedena sodna praksa).

193 V obravnavanem primeru pa se tožeča stranka, ki se sklicuje na sodbi Svet/Front Polisario in Western Sahara Campaign UK, opira na uporabo spornega sporazuma za ozemlje Zahodne Sahare in vode ob njegovi obali in na status tretjega, ki ga ima ljudstvo tega ozemlja v razmerju do tega sporazuma v smislu relativnega učinka pogodb, da bi utemeljila, da se izpodbijani sklep nanjo kot na predstavnico tega ljudstva neposredno nanaša (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 166).

194 Kot poudarjata Svet in Francoska republika, to, da učinki sporazuma in njegovo izvajanje na ozemlju Kraljevine Maroko spadajo pod suvereno pristojnost zadnjenavedene, ni upoštevno.

195 Tožeča stranka se namreč po eni strani v obravnavani zadevi ne sklicuje na učinke spornega sporazuma na ozemlju Maroka ali v vodah, v katerih Kraljevina Maroko izvaja svojo suverenost ali jurisdikcijo v smislu sodbe Western Sahara Campaign UK (glej točke od 44 do 50 zgoraj), ampak na učinke, ki jih ima na tretjem ozemlju in v vodah ob njegovi obali. Poleg tega se v skladu s sodno prakso Splošno sodišče ne more izreči o zakonitosti privolitve Kraljevine Maroko v pravice in obveznosti, ki izhajajo iz navedenega sporazuma, temveč le o zakonitosti privolitve Unije vanje (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točki 168 in 169 ter navedena sodna praksa).

196 Iz navedenega izhaja, da glede na naravo sklepa o sklenitvi mednarodnega sporazuma in njegove lastne pravne učinke obstoja neposrednih učinkov izpodbijanega sklepa na pravni položaj tožeče stranke zaradi vsebine spornega sporazuma ni mogoče kar takoj izključiti. Prvi del argumentacije Sveta je torej treba zavrniti.

– Drugi del argumentacije Sveta: posebni pravni učinki spornega sporazuma ob upoštevanju njegove ozemeljske uporabe za Zahodno Saharo in vode ob njeni obali

197 Svet, Komisija in maroške zbornice za morski ribolov v bistvu izpodbijajo dejstvo, da imata izpodbijani sklep in sporni sporazum pravne učinke za tožečo stranko zaradi uporabe tega sporazuma za ozemlje Zahodne Sahare in vode ob obali tega ozemlja. Prvič, da bi sporazum o ribištvu imel pravne učinke za tretje, naj bi bilo treba sprejeti njegov protokol o izvajanju in druge dodatne ukrepe. Drugič, učinki teh aktov na tem ozemlju naj bi bili povsem ekonomski in ne pravni. Za ljudstvo na tem ozemlju naj torej ne bi ustvarjali nobenih pravic ali obveznosti in naj jih ne bi bilo mogoče uveljavljati zoper njega.

198 Tožeča stranka trdi, da zaradi izrecne vključitve ozemlja Zahodne Sahare in voda ob njegovi obali ter njihovih naravnih virov na področje uporabe spornega sporazuma zadnjenavedeni in torej izpodbijani sklep vplivata na ljudstvo tega ozemlja glede na njegovo pravico do samoodločbe. Poleg tega trdi, da ukrepi za izvajanje tega sporazuma niso upoštevni, ker je navedena vključitev sama po sebi v nasprotju z načelom samoodločbe in načelom relativnega učinka pogodb ter ima pravne učinke na navedeno ljudstvo, kar nanjo kot na predstavnico tega ljudstva vpliva neposredno.

199 V zvezi s tem je treba uvodoma spomniti, da je, kot je bilo ugotovljeno v točkah od 109 do 123 zgoraj, premisa, na katero tožeča stranka opira svoje procesno upravičenje, in sicer, da je z izpodbijanim sklepom odobren sporazum med Unijo in Kraljevino Maroko, ki se izrecno uporablja za ozemlje Zahodne Sahare in vode ob njegovi obali, točna.

200 Preveriti je torej treba le, ali je za izpodbijani sklep zaradi uporabe spornega sporazuma za ozemlje Zahodne Sahare in vode ob njegovi obali mogoče šteti, da vpliva na ljudstvo tega ozemlja.

201 V zvezi s tem je treba, prvič, ugotoviti, da je, kot je bilo navedeno v točki 150 zgoraj, Sodišče v točki 106 sodbe Svet/Front Polisario ugotovilo, da je treba ljudstvo Zahodne Sahare šteti za „tretjega“ v smislu načela relativnega učinka pogodb, na katerega lahko vpliva izvajanje pridružitvenega sporazuma v primeru vključitve ozemlja Zahodne Sahare na področje uporabe navedenega sporazuma. Drugič, v isti točki navedene sodbe je Sodišče iz tega sklepalo, da bi tretji vsekakor moral privoliti v tako vključitev, tako v primeru, v katerem mu to izvajanje škodi, kot tudi

v primeru, v katerem mu koristi. Tretjič, v točki 63 sodbe Western Sahara Campaign UK se je Sodišče med drugim sklicevalo na točko 106 sodbe Svet/Front Polisario in sklenilo, da se Sporazum o ribištvu iz leta 2006 ne more uporabljati za ozemlje Zahodne Sahare, ne da bi se kršili načeli samoodločbe in relativnega učinka pogodb. Četrtič, Sodišče je v točki 69 sodbe Western Sahara Campaign UK iz razlage pojma „vode pod suverenostjo ali jurisdikcijo“ iz navedenega sporazuma o ribištvu glede na Konvencijo o pomorskem pravu sklepalo, da ob upoštevanju dejstva, da ozemlje Zahodne Sahare ni del ozemlja Kraljevine Maroko, kot je bilo navedeno v točkah od 62 do 64 te sodbe, vode ob obali tega ozemlja ne spadajo v ribolovno območje, opredeljeno z navedenim sporazumom.

202 Zato je treba iz sodne prakse sklepati, da so glede določb spornega sporazuma, ki se, čeprav spada v isto pogodbeno ureditev kot pridružitveni sporazum, izrecno uporablja za ozemlje Zahodne Sahare in vode ob njegovi obali, ugotovitve iz točke 106 sodbe Svet/Front Polisario upoštevne. Posledično lahko ta ozemeljska uporaba spornega sporazuma vpliva na ljudstvo navedenega ozemlja in se lahko zanjo zahteva njegova privolitev (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točki 194 in 195).

203 Trditve Sveta, Komisije in maroških zbornic za morski ribolov ne omajajo te analize.

204 Na prvem mestu je treba v zvezi s trditvami o nujnosti izvedbenih ukrepov, da bi sporni sporazum imel pravne učinke na tretje, najprej poudariti, da tožeča stranka, kot je bilo navedeno v točkah 125 in 131 zgoraj, predlaga razglasitev ničnosti izpodbijanega sklepa v celoti. Ta sklep pa se nanaša na sklenitev tako Sporazuma o ribištvu kot tudi Protokola o izvajanju in izmenjave pisem, pri čemer sta zadnjenavedena instrumenta sicer sestavni del navedenega sporazuma (glej točko 102 zgoraj). Zato dejstvo, na katero se sklicuje Svet, da je treba za pravne učinke Sporazuma o ribištvu na tretje sprejeti protokol o izvajanju, ni upoštevno.

205 Dalje, kot poudarja tožeča stranka, vključitev Zahodne Sahare in voda ob njeni obali s Sporazumom o ribištvu na ozemeljsko področje uporabe navedenega sporazuma in Protokola o izvajanju izhaja iz samih določb navedenega sporazuma in navedenega protokola o tem področju uporabe ob upoštevanju izmenjave pisem (glej točke od 109 do 117 zgoraj).

206 Za to, da bi lahko Unija in Kraljevina Maroko dejansko uresničevali vzajemne pravice in obveznosti, v katere sta privolili na podlagi Sporazuma o ribištvu in Protokola o izvajanju, je sicer treba sprejeti različne izvedbene ukrepe tako v zvezi s podelitvijo ribolovnih pravic plovilom Unije kot tudi v zvezi s, po eni strani, izplačilom finančnega prispevka iz člena 12 navedenega sporazuma v različnih oblikah in, po drugi strani, dodelitvijo tega prispevka, zlasti sektorske podpore.

207 Vendar pa je treba po eni strani poudariti, da v obravnavanem primeru samo dejstvo, da je s spornim sporazumom uvedena pravna ureditev ribolovnih pravic in finančnega nadomestila, ki se uporablja za Zahodno Saharo in vode ob njeni obali, vpliva na ljudstvo navedenega ozemlja kot na tretjega v razmerju do tega sporazuma v smislu načela relativnega učinka pogodb in ne glede na njegovo dejansko izvajanje. Prav tako na to ljudstvo vpliva samo dejstvo, da so s tem sporazumom Uniji in Kraljevini Maroko podeljene vzajemne pravice in obveznosti, povezane s to pravno ureditvijo na navedenem ozemlju in v navedenih vodah.

208 Po drugi strani in vsekakor iz člena 1(h) Sporazuma o ribištvu izhaja, da je vključitev Zahodne Sahare in voda ob njeni obali na ozemeljsko področje uporabe tega sporazuma in Protokola o izvajanju brezpogojna. Za vključitev navedenih voda v ribolovno območje, opredeljeno s tem sporazumom, namreč ne velja nobena posebna omejitev.

209 Nazadnje, iz poglavja II Priloge k Protokolu o izvajanju in tehničnih dokumentov za ribolov v Dodatku 2 k temu protokolu sicer izhaja, da sta Unija in Kraljevina Maroko znotraj ribolovnega območja določili različna območja upravljanja, za katera veljajo posebne omejitve. Z navedenim poglavjem se tako Kraljevini Maroko prepušča, da določi natančne koordinate teh območij upravljanja in vsa območja znotraj njih, na katerih je ribolov prepovedan, saj zgoraj navedeni tehnični dokumenti za ribolov določajo le skrajne meje navedenih območij upravljanja.

210 Poleg tega se območja upravljanja, katerih meje vključujejo vode ob obali Zahodne Sahare, nanašajo le na ribolovne kategorije iz tehničnih dokumentov št. od 3 do 6 (glej točko 110 zgoraj).

211 Vendar pa iz določb, navedenih v točkah 208 in 209 zgoraj, izhaja, da se diskrecijska pravica, ki jo ima Kraljevina Maroko, nanaša na natančno razmejitev območij upravljanja in območij, na katerih je ribolov morda prepovedan, ne pa samega ribolovnega območja. Samo dejstvo, da je s temi določbami Kraljevini Maroko dovoljeno, da določi, ali lahko zgoraj navedena območja upravljanja ribolovnih kategorij vključujejo vode ob obali Zahodne Sahare, pa vpliva na ljudstvo tega ozemlja.

212 Poleg tega je, kot je opozoril generalni pravobranilec M. Wathelet v točki 69 svojih sklepnih predlogov v zadevi Western Sahara Campaign UK (C-266/16, EU:C:2018:1), meja med Zahodno Saharo in Kraljevino Maroko na vzporedniku 27° 42′ S (Pointe Stafford). Glede na koordinate meja območij upravljanja iz tehničnih dokumentov za ribolov št. 4 in 6 je treba sklepati, prvič, da večina območja znotraj meja območja upravljanja iz prvega tehničnega dokumenta ustreza vodam ob obali Zahodne Sahare, in drugič, da je območje znotraj meja območja upravljanja iz drugega tehničnega dokumenta v celoti vključeno v te vode. Poleg tega so te meje opredeljene v okviru instrumentov, odobrenih z izpodbijanim sklepom, in torej niso odvisne od poznejših izvedbenih ukrepov.

213 Prav tako sta se pogodbenici na podlagi načela sorazmerne porazdelitve koristi ribolovnih dejavnosti iz člena 12(4) Sporazuma o ribištvu zavezali zagotoviti, da bo zadevno prebivalstvo, vključno s prebivalstvom Zahodne Sahare, uživalo te koristi sorazmerno z ribolovnimi dejavnostmi na območju, opredeljenem s tem sporazumom, ki vključujejo vode ob obali tega ozemlja, ne da bi določili izjemo od tega načela.

214 V zvezi s tem je treba navesti, da so ribolovni viri, kot izhaja iz pojasnil in elementov, na katere se sklicuje tožeča stranka, posebej bogati v vodah ob obali Zahodne Sahare. Poleg tega Komisija v poročilu z dne 8. oktobra 2018 navaja, da je to ozemlje leta 2012 zagotovilo 78 % skupne količine ulova v maroških vodah in vodah ob obali zadevnega ozemlja. Iz tega poročila tudi izhaja, da je bilo 66 % zneska sektorske podpore za obdobje od leta 2014 do leta 2018 izplačano v korist dela Zahodne Sahare, ki ga nadzoruje Kraljevina Maroko. Iz tega je torej mogoče sklepati, da na podlagi načela iz točke 213 zgoraj delež skupne količine ulova na ribolovnem območju, opredeljenem s spornim sporazumom, ki ga predstavlja ulov v vodah ob obali Zahodne Sahare, lahko upraviči izplačilo znatnega dela zneska sektorske podpore ribiškemu sektorju tega nesamoupravnega ozemlja.

215 Kot pa izhaja zlasti iz člena 12(4) Sporazuma o ribištvu ter člena 6(2) in člena 7(2) Protokola o izvajanju, je preučitev pravične geografske in socialne porazdelitve finančnega prispevka in zlasti sektorske podpore v skupni pristojnosti pogodbenic spornega sporazuma. Natančneje, iz členov 4 in od 6 do 8 navedenega protokola ter poglavja 1, točka E, njegove priloge izhaja, da se,

kot je poudarila tožeča stranka, plačila, ki ustrezajo temu finančnemu prispevku, izplačajo Kraljevini Maroko in da je ta odgovorna za njegovo uporabo pod nadzorom Skupnega odbora, ustanovljenega na podlagi člena 13 Sporazuma o ribištvu.

216 Zato, kot upravičeno trdi tožeča stranka, vpliv na ljudstvo Zahodne Sahare in obveznost pridobitve njegove privolitve izhajata iz samih določb spornega sporazuma in Protokola o izvajanju, neodvisno od dodatnih izvedbenih ukrepov. Zlasti je mogoče poudariti, da je, kot izhaja iz resolucije 50/33 Generalne skupščine OZN (glej točko 19 zgoraj) in kot je predstavila tožeča stranka, ta organ večkrat opozoril na pravico ljudstev nesamoupravnih ozemelj, da uživajo naravne vire svojih ozemelj in da z njimi, zlasti pa s svojimi morskimi viri, razpolagajo v svojem najboljšem interesu, ter potrebo po zagotavljanju, da se v celoti spoštuje in zaščiti stalna suverenost ljudstev teh ozemelj nad temi viri. Poleg tega je generalni pravobranilec M. Wathelet v točkah od 130 do 134, 145 in 146 svojih sklepnih predlogov v zadevi Western Sahara Campaign UK (C-266/16, EU:C:2018:1) ugotovil, da je ta pravica upoštevna v okviru sporazuma med Unijo in Kraljevino Maroko glede izkoriščanja ribolovnih virov Zahodne Sahare ter da kršitev pravice ljudstva na tem ozemlju, da svobodno razpolaga s takimi naravnimi viri, pomeni kršitev njegove pravice do samoodločbe.

217 Na drugem mestu, v zvezi s trditvijo glede povsem ekonomske in ne pravne narave učinkov spornega sporazuma na ozemlju Zahodne Sahare zadostuje ugotoviti, da imata Sporazum o ribištvu in Protokol o izvajanju v povezavi z izmenjavo pisem zgolj zaradi dejstva, da se uporabljata za to ozemlje in vode ob njegovi obali, pravne učinke na ljudstvo tega ozemlja kot tretjega v razmerju do sporazuma v smislu relativnega učinka pogodb iz razlogov, navedenih v točkah od 201 do 216 zgoraj. Poleg tega je mogoče po eni strani navesti, da določbe teh instrumentov in njihovih prilog določajo natančna in brezpogojna pravila o razmejitvi ribolovnega območja in območij upravljanja ter o obveznostih in omejitvah, ki jih je treba upoštevati v okviru ribolovnih dejavnosti, ki veljajo za vode ob obali navedenega ozemlja. Enako velja za določbe teh instrumentov glede zneska finančnega nadomestila, njegove sestave ter pravične geografske in socialne porazdelitve socialno-ekonomskih koristi spornega sporazuma, ki opredeljujejo pravni okvir, v katerem bo del tega finančnega nadomestila dodeljen za gospodarske dejavnosti na zadevnem ozemlju. Te določbe torej imajo pravne učinke na gospodarske subjekte, ki so upravičeni do financiranja iz tega nadomestila, zlasti iz sektorske podpore, vključno s tistimi, ki opravljajo svoje dejavnosti na tem ozemlju (glej v tem smislu in po analogiji sklep z dne 10. decembra 2019, Front Polisario/Svet, T-344/19, neobjavljen, EU:T:2019:862, točke od 24 do 35).

218 Na tretjem mestu, v zvezi z zatrjevano okoliščino, da naj sporni sporazum ne bi ustvarjal pravic ali obveznosti za ljudstvo Zahodne Sahare, na tej stopnji zadostuje navesti, da je ne glede na to, ali sta pogodbenici tega sporazuma nameravali podeliti pravice temu ljudstvu, v navedenem sporazumu izražena volja pogodbenic, in sicer Unije in Kraljevine Maroko, da sprejmeta in izvajata pravno ureditev za izkoriščanje ribolovnih virov v vodah ob obali tega ozemlja in razdelitev finančnega prispevka, zlasti za dejavnosti na navedenem ozemlju. Pravila, uvedena s to pravno ureditvijo, torej veljajo za tega tretjega v razmerju do zadevnega sporazuma, v delu, v katerem se uporabljajo za navedeno ozemlje, zlasti pravila v zvezi s pristojnostjo pogodbenic tega sporazuma in njihovih javnih organov pri njegovem izvajanju. Zlasti ta pravila preprečujejo, da bi to ljudstvo svobodno odločalo o načinih tega izkoriščanja in porazdelitve koristi, ki iz tega izhajajo. Učinek spornega sporazuma je torej, da ustvarja obveznosti za to ljudstvo (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 322 in navedena sodna praksa).

219 Na četrtem mestu, v zvezi s trditvijo, da spornega sporazuma nikakor ni mogoče uveljavljati zoper ljudstvo Zahodne Sahare, po eni strani zadostuje navesti, da se dopustnost ničnostne tožbe določa zgolj glede na pogoje, opredeljene v členu 263, četrti odstavek, PDEU, kot jih razlaga sodna praksa. Po drugi strani je treba v zvezi z mnenjem profesorja mednarodnega javnega prava, na katero se opirajo maroške zbornice za morski ribolov, poudariti, da se Splošno sodišče ne more opreti na take razprave, da bi izpodbilo razlago mednarodnega prava, ki jo je podalo Sodišče (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točki 198 in 199 ter navedena sodna praksa).

220 Na petem mestu, vpliva določb spornega sporazuma, ki se uporabljajo za vode ob obali ozemlja Zahodne Sahare, na ljudstvo tega nesamoupravnega ozemlja in obveznosti pridobitve njegove privolitve ne omajajo uvodni preudarki Komisije v intervencijski vlogi, v skladu s katerimi naj „natančno“ pravno razmerje med nesamoupravnim ozemljem in vodami ob njegovih obalah ne bi bilo „jasno“ urejeno z mednarodnim pravom, zlasti s Konvencijo o pomorskem pravu.

221 Najprej je treba navesti, da je, kot upravičeno poudarja tožeča stranka, Konvencija o pomorskem pravu izraz trenutnega stanja običajnega mednarodnega pomorskega prava, kot izhaja zlasti iz sodne prakse CIJ (glej v tem smislu sodbo Meddržavnega sodišča z dne 12. oktobra 1984, Razmejitev morske meje na območju Mainskega zaliva, CIJ, Recueil 1984, str. 246, točka 94).

222 V zvezi s tem iz odstavka 1(a) resolucije III, priložene sklepni listini Tretje konference Združenih narodov o pomorskem pravu z dne 30. aprila 1982, ki jo navaja Komisija, izhaja, da se v primeru nesamoupravnega ozemlja „določbe o pravicah ali interesih, na katere se nanaša Konvencija, uporabljajo v korist ljudstva tega ozemlja z namenom spodbujati njegovo blaginjo in razvoj“. Iz tega je torej treba sklepati, da kadar se določbe Konvencije o pomorskem pravu sklicujejo na pravice ali interese držav pogodbenic te konvencije, se po analogiji uporabljajo za pravice in interese ljudstev nesamoupravnih ozemelj in morajo biti izvrševane, če ne od teh ljudstev, pa vsaj v njihovo korist. V zvezi z odstavkom 1(b) te resolucije, ki ga prav tako navaja Komisija, je treba poudariti, da se, kot to navaja tožeča stranka v stališču o intervencijski vlogi te institucije, ta odstavek ne uporablja za Zahodno Saharo, ker se nanaša na „primer“ „spora med državami glede suverenosti na [nesamoupravnem] ozemlju“. Za razhajanja glede tega ozemlja med Kraljevino Maroko in tožečo stranko pa ob upoštevanju statusa zadnjenavedene ni mogoče šteti, da so del „spora med državami“.

223 Vendar je treba v zvezi s pravicami, povezanimi z izkoriščanjem naravnih virov v vodah ob obali teh nesamoupravnih ozemelj, resolucijo III, priloženo sklepni listini Tretje konference Združenih narodov o pomorskem pravu, razlagati z vidika načela stalne suverenosti nad temi viri in načela samoodločbe, iz katerega izhaja (glej točko 216 zgoraj), tako da tretji subjekt, kot je na primer upravna oblast, teh pravic ne more izvajati v korist teh ljudstev, ne da bi jim bila dana možnost, da izrazijo svojo voljo v zvezi s tem.

224 Zlasti je treba poudariti, da so, kot je Sodišče spomnilo v točkah od 6 do 9 sodbe Western Sahara Campaign UK, s Konvencijo o pomorskem pravu opredeljene med drugim pravice obalne države nad teritorialnim morjem in nad IEC. Glede tega po eni strani člen 2(1) navedene konvencije določa, da se suverenost obalne države prek njenega kopnega in notranjih morskih voda razteza na morski pas ob obali, imenovan „teritorialno morje“. Člen 2(3) te konvencije določa, da se suverenost nad teritorialnim morjem izvaja v skladu s to konvencijo in drugimi pravili mednarodnega prava. Po drugi strani člen 55 navedene konvencije določa, da je „[i]zključna ekonomska cona […] območje zunaj teritorialnega morja in ob njem, za katero velja poseben pravni režim, določen v tem delu, na podlagi katerega so pravice in jurisdikcija obalne države ter

pravice in svobode drugih držav urejene z ustreznimi določbami te konvencije“. Člen 56(1)(a) te konvencije med drugim določa, da ima „[v] izključni ekonomski coni […] obalna država […] suverene pravice, da raziskuje in izkorišča, ohranja ter gospodari z živimi in neživimi naravnimi bogastvi voda nad morskim dnom in tistimi z morskega dna in morskega podzemlja“.

225 Tako iz zgoraj navedenega izhaja, da se lahko nesamoupravnim ozemljem priznajo pravice, zlasti v zvezi z izkoriščanjem naravnih virov na območju morja ob obali tega ozemlja, ki je v Konvenciji o pomorskem pravu opredeljeno kot teritorialno morje, pa tudi na območju morja zunaj tega prvega območja, in sicer v mejah pravic, ki so s to konvencijo priznane obalnim državam glede IEC, ter brez poseganja v razmejitev morskih območij tretjih obalnih držav in v njihove pravice.

226 V obravnavani zadevi je treba ugotoviti, da člen 1(h) Sporazuma o ribištvu vključuje v ribolovno območje „vode, ki mejijo na Zahodno Saharo [ob obali Zahodne Sahare]“, ne da bi bilo natančno določeno, ali zadnjenavedeni pojem ustreza samo opredelitvi teritorialnega morja v smislu Konvencije o pomorskem pravu oziroma ali vključuje tudi območje morja zunaj tega območja, in sicer v mejah pravic, ki so s to konvencijo priznane obalnim državam glede IEC. Ker ta člen določa, da opredelitev ribolovnega območja ne bo vplivala na morebitna pogajanja o razmejitvi morskih območij obalnih držav, ki mejijo na ribolovno območje, in na splošno na pravice tretjih držav, je treba vsekakor šteti, da se ljudstvu Zahodne Sahare lahko priznajo pravice v zvezi z izkoriščanjem naravnih virov v vodah ob obali tega ozemlja v smislu Sporazuma o ribištvu.

227 Dalje, kot opozarja tožeča stranka in kot izhaja iz sodne prakse CIJ in Stalnega arbitražnega sodišča (CPA), pravice na morju ureja načelo mednarodnega običajnega prava, po katerem „kopno prevladuje nad morjem zaradi projekcije obal ali obalnih meja“, to je, natančneje, da pravice na morju izhajajo iz suverenosti obalne države nad kopnim, saj je morsko ozemlje neločljivo povezano s kopenskim ozemljem (glej v tem smislu CPA, 23. oktober 1909, zadeva Grisbådarna (Norveška, Švedska), *Recueil des sentences arbitrales*, zv. XI, str. 159, CIJ, sodbi z dne 8. oktobra 2007, Ozemeljski in pomorski spor med Nikaragvo in Hondurasom v Karibskem morju (Nikaragva proti Hondurasu), sodba, CIJ, Recueil 2007, str. 659, točka 126, in z dne 3. februarja 2009, Razmejitvena črta v Črnem morju (Romunija proti Ukrajini), sodba, CIJ, Recueil 2009, str. 61, točka 77).

228 Kot izhaja iz pojasnil tožeče stranke, Generalna skupščina Združenih narodov to načelo implicitno uporablja za nesamoupravna ozemlja, zlasti ker je v resoluciji 50/33 izjavila, da „škodljivo izkoriščanje in ropanje morskih virov“ na nesamoupravnih ozemljih „ogroža celovitost in blaginjo teh ozemelj“ in je „poz[vala] vse vlade in organizacije sistema Združenih narodov, naj zagotovijo, da bo stalna suverenost ljudstev [na teh ozemljih] nad njihovimi naravnimi viri v celoti spoštovana in zaščitena“ (glej točko 19 zgoraj). Tako postulira, da naravni viri na morskem ozemlju, ki so neločljivo povezani s kopenskim delom navedenih nesamoupravnih ozemelj, spadajo pod stalno suverenost ljudstev na teh ozemljih.

229 Poleg tega, kot navaja tožeča stranka, uporaba tega načela za nesamoupravna ozemlja izhaja tudi iz mednarodne prakse Unije, kot je razvidno iz Začasnega Evro-mediteranskega pridružitvenega sporazuma o trgovini in sodelovanju med Evropsko skupnostjo na eni strani in Palestinsko osvobodilno organizacijo (PLO) za Palestinsko upravo Zahodnega brega in Gaze na drugi strani, ki je bil podpisan 24. februarja 1997 v Bruslju (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 11, zvezek 26, str. 124). V členu 1(m) Protokola 3 k temu sporazumu, ki se nanaša na opredelitev pojma „izdelki s poreklom“ in metod za upravno sodelovanje, so namreč „ozemlja“ pogodbenic opredeljena kot „‚ozemlja‘[,ki] vključuje[jo] teritorialne vode“.

230 Nazadnje je treba poudariti, da je Sodišče v sodbi Western Sahara Campaign UK implicitno uporabilo ta načela za Zahodno Saharo in vode ob njeni obali.

231 Sodišče je namreč po eni strani poudarilo, da so vode, v katerih je obalna država upravičena izvajati suverenost ali jurisdikcijo na podlagi Konvencije o pomorskem pravu, omejene le na vode ob obali njenega ozemlja, ki spadajo v njeno teritorialno morje ali njeno izključno ekonomsko cono, in po drugi strani, da ob upoštevanju, da ozemlje Zahodne Sahare ni del ozemlja Kraljevine Maroko, vode ob obali ozemlja Zahodne Sahare ne spadajo v maroško ribolovno cono (sodba Western Sahara Campaign UK, točki 68 in 69).

232 Iz tega je torej mogoče sklepati, da je Sodišče menilo, da morajo pravice na vodah ob obali Zahodne Sahare slediti pravicam na kopenskem delu tega nesamoupravnega ozemlja in zlasti pravicam njenega ljudstva.

233 Iz navedenega torej izhaja, da je mogoče v nasprotju s trditvami Komisije pravice obalne države, priznane s Konvencijo o pomorskem pravu, in zlasti pravice glede izkoriščanja naravnih virov na območjih, opredeljenih s to konvencijo, vključno z ribolovnimi viri, izvajati v korist ljudstev na nesamoupravnih ozemljih, ki imajo morsko obalo, kot je Zahodna Sahara, ne da bi to posegalo v pravice tretjih obalnih držav.

234 Ker se izpodbijani sporazum ne uporablja le za vode ob obali Zahodne Sahare, ampak tudi za samo ozemlje Zahodne Sahare, ozemeljska uporaba tega sporazuma vsekakor vpliva na njeno ljudstvo, neodvisno od razmerja med navedenim ozemljem in navedenimi vodami ob njegovi obali.

235 Iz vsega navedenega izhaja, da ozemeljsko področje uporabe spornega sporazuma vključuje ozemlje Zahodne Sahare in vode ob njegovi obali, zato ta sporazum lahko vpliva na ljudstvo tega ozemlja in je torej zanj potrebna njegova privolitev.

– Tretji del argumentacije Sveta: neobstoj spremembe pravnega položaja tožeče stranke ob upoštevanju njene vloge, omejene na sodelovanje v procesu samoodločbe Zahodne Sahare

236 Po mnenju Sveta, Kraljevine Španije, Francoske republike, Komisije in maroških zbornic za morski ribolov vloga, podeljena tožeči stranki v okviru procesa samoodločbe Zahodne Sahare, ne pomeni, da imata izpodbijani sklep in sporni sporazum neposredne učinke na njen pravni položaj. Njeno pooblastilo za zastopanje naj bi bilo namreč omejeno in neizključno, sama pa naj ne bi bila gospodarski subjekt. Poleg tega naj izpodbijani sklep in sporni sporazum ne bi prejudicirala izida tega procesa. Učinki izpodbijanega sklepa na tožečo stranko naj bi bili torej kvečjemu posredni in politični.

237 Tožeča stranka trdi, da ima izpodbijani sklep že samo zaradi tega, ker vpliva na ljudstvo Zahodne Sahare v smislu točke 106 sodbe Svet/Front Polisario, neposredne pravne učinke na njen položaj kot edine predstavnice ljudstva Zahodne Sahare. Poleg tega trdi, da politični proces samoodločbe „nedvomno“ vključuje gospodarska vprašanja in vprašanja, povezana z izkoriščanjem naravnih virov, ter da sporni sporazum vsekakor odpira „ozemeljsko“ vprašanje, tako da spor v celoti spada v okvir, v katerem opravlja svojo nalogo.

238 V zvezi s tem je treba opozoriti na posebni položaj Zahodne Sahare, kot izhaja iz razvoja mednarodnih okoliščin, povzetega v točkah od 2 do 20 zgoraj. Čeprav proces samoodločbe tega nesamoupravnega ozemlja še vedno poteka, se je njegova upravna oblast v smislu člena 73 Ustanovne listine Združenih narodov, in sicer Kraljevina Španija, s 26. februarjem 1976

odpovedala izvajanju vsakršne mednarodne odgovornosti v zvezi z upravljanjem tega ozemlja, s čimer so se seznanili organi OZN (glej točko 13 zgoraj). Posledično sta stranki tega procesa, ki poteka pod okriljem te organizacije, Kraljevina Maroko, ki zahteva uveljavljanje suverenih pravic nad tem ozemljem, in tožeča stranka kot predstavnica ljudstva tega ozemlja. Kot v bistvu v svoji intervencijski vlogi navaja Komisija, sta Kraljevina Maroko in tožeča stranka v „sporu o legitimnosti“ v zvezi z „reprezentativnostjo“ za to ozemlje in njegovo prebivalstvo (sodba z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 203).

239 Dalje, v zvezi z obsegom reprezentativnosti tožeče stranke za ljudstvo Zahodne Sahare in njegovim vplivom na neposredno nanašanje sklepa o sklenitvi sporazuma med Unijo in Kraljevino Maroko, ki se izrecno uporablja za to ozemlje in vode ob njegovi obali, nanjo je treba poudariti, da se niti v sodbah Svet/Front Polisario in Western Sahara Campaign UK niti v sklepih iz točke 52 zgoraj sodišči Unije nista izrekli o tem vprašanju (glej v tem smislu in po analogiji sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 204).

240 Svet pa se sklicuje na točke od 183 do 194 sklepnih predlogov generalnega pravobranilca M. Watheleta v zadevi Svet/Front Polisario (C-104/16 P, EU:C:2016:677), v katerih je ta navedel, da je po njegovem mnenju OZN tožečo stranko priznala kot predstavnico ljudstva Zahodne Sahare le v okviru političnega procesa za rešitev vprašanja samoodločbe ljudstva tega ozemlja in da zadevni spor ni del tega političnega procesa (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 205).

241 Vendar iz točke 7 resolucije 34/37 in točke 10 resolucije 35/19 (glej točko 16 zgoraj) izhaja, da je priznanje reprezentativnosti tožeče stranke za ljudstvo Zahodne Sahare od organov OZN logično predhodno priznanju njene pravice, da je stranka v procesu samoodločbe tega ozemlja, in da so ti organi prav zaradi te reprezentativnosti šteli, da ima to pravico. Čeprav ta proces ne vključuje dela v zvezi z upravljanjem ribolovnih virov na tem ozemlju in porazdelitvijo koristi, ki iz njega izhajajo, sodelovanje tožeče stranke v tem procesu torej ne pomeni, da ne bi mogla zastopati navedenega ljudstva v okviru sporazuma o ribištvu med Unijo in Kraljevino Maroko, saj se slednji uporablja za navedeno ozemlje in vode ob njegovi obali, ter zato vpliva na zadevno ljudstvo (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točki 206 in 207).

242 Poleg tega, kot izhaja iz resolucij Generalne skupščine OZN v zvezi s tem vprašanjem in sklepnih predlogov generalnega pravobranilca M. Watheleta v zadevi Western Sahara Campaign UK (C-266/16, EU:C:2018:1) (glej točko 216 zgoraj), je pravica ljudstev nesamoupravnih ozemelj in zlasti ljudstva Zahodne Sahare, da svobodno razpolaga s svojimi naravnimi viri, sestavni del njihove pravice do samoodločbe.

243 Nazadnje, glede izključnosti reprezentativnosti tožeče stranke za ljudstvo Zahodne Sahare je v tej fazi dovolj navesti, da iz listin iz spisa ne izhaja, da bi organi OZN, kot v bistvu poudarja tožeča stranka, spremenili stališče, izraženo v resolucijah 34/37 in 35/19, ter poleg nje priznali še druge organizacije, ki bi bile pooblaščene za zastopanje zadevnega ljudstva. V nasprotju s trditvami Komisije in maroških zbornic za morski ribolov dejstvo, da imajo ti organi v okviru spremljanja procesa samoodločbe v skladu s svojim mandatom odnose in izmenjave še z drugimi organizacijami poleg tožeče stranke, zlasti organizacijami civilne družbe, in z maroškimi organi, ni odločilno v zvezi s tem. Prav tako status upravne oblasti v smislu člena 73 Ustanovne listine Združenih narodov, ki ga je Kraljevina Španija kljub izjavi z dne 26. februarja 1976 morebiti ohranila v Zahodni Sahari, nikakor ne more preprečiti tega, da privolitev ljudstva tega ozemlja izrazi tožeča stranka (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točki 208 in 209).

244 Vsekakor je treba poudariti, da ima sklenitev spornega sporazuma med Unijo in eno od strank v procesu samoodločbe, ki poteka na ozemlju zahodne Sahare, ki zahteva pravice suverenosti nad tem ozemljem in vodami ob njegovi obali ter je, kot izhaja iz izmenjave pisem (glej točko 70 zgoraj), sama sklenila navedeni sporazum na tej podlagi, nujno pravne učinke na drugo stranko v tem procesu ob upoštevanju „spora o legitimnosti“ med tema strankama v zvezi s tem ozemljem (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 210).

245 Poleg tega obrazložitev izmenjave pisem in uvodne izjave izpodbijanega sklepa kažejo, da se sami pogodbenici, in zlasti Unija, zavedata, da sklenitev tega sporazuma ni nepovezana s procesom samoodločbe, ki poteka v Zahodni Sahari.

246 O tem priča dejstvo, da pogodbenici v drugem odstavku, pododstavek 1, izmenjave pisem „ponovno potrjujeta svojo podporo procesu Združenih narodov“ in v pododstavku 2 pojasnjujeta, da sklenitev Sporazuma o ribištvu ne posega v njuni stališči glede statusa Zahodne Sahare in voda ob njeni obali, in sicer na eni strani stališče Unije, da gre za nesamoupravno ozemlje, ki ima pravico do samoodločbe, in na drugi strani stališče Kraljevine Maroko, da je območje „sestavni del“ njenega nacionalnega ozemlja. Poleg tega je Unija pojasnila, da čeprav vode ob obali tega ozemlja spadajo v ribolovno območje, kot je opredeljeno v členu 1(h) Sporazuma o ribištvu, „sklicevanje na maroške zakone in predpise v Sporazumu o ribištvu ne posega v njeno stališče“. Prav tako je Kraljevina Maroko pojasnila, da meni, „da bi bilo treba kakršno koli rešitev tega regionalnega spora doseči na podlagi [njene] pobude o avtonomiji“.

247 Iz tega je torej treba sklepati, da sta pogodbenici menili, da obstaja nevarnost, da bi se sporni sporazum razlagal tako, da izraža skupno stališče o statusu Zahodne Sahare in da škodi zadevnemu procesu samoodločbe, ter da je treba vključiti ta pojasnila za preprečitev te nevarnosti (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 212).

248 Te skrbi se odražajo tudi v uvodnih izjavah 4 in 12 izpodbijanega sklepa (glej točko 60 zgoraj). Natančneje, Svet v zadnjenavedeni uvodni izjavi odgovarja tožeči stranki in „drugim stranem“, ki „niso želel[e] sodelovati v posvetovalnem postopku“ in so zavrnile „uporabo Sporazuma o ribištvu in njegovega Protokola o izvajanju za vode, ki mejijo na Zahodno Saharo [ob obali zahodne Sahare]“, ker so „v bistvu menil[e], da bi taki akti potrdili položaj Kraljevine Maroko na ozemlju Zahodne Sahare“. Svet v zvezi s tem navaja, da „iz Sporazuma o ribištvu ali njegovega Protokola o izvajanju nikakor ni mogoče sklepati, da se z njim priznavajo suverenost ali suverene pravice Kraljevine Maroko v Zahodni Sahari in vodah, ki nanjo mejijo [ob njeni obali]“ in da „bo Unija še naprej krepila prizadevanja za podporo procesu, ki se je začel in se nadaljuje pod okriljem Združenih narodov, za mirno rešitev tega spora“.

249 Poleg tega, čeprav je, kot Svet navaja v uvodni izjavi 11 izpodbijanega sklepa, tožeča stranka zavrnila sodelovanje v posvetovalnem postopku iz točke 248 zgoraj, pa iz poročila z dne 8. oktobra 2018 izhaja, da „[ji] je bilo […] poslano vabilo za sestanek, da bi izvedeli, kaj meni o razširitvi [spornega sporazuma] na vode ob obali Zahodne Sahare“. Čeprav tožeča stranka ni pogodbenica tega sporazuma in ni sodelovala pri pogajanjih o njegovi sklenitvi, v katera so bili vključeni le organi Unije in maroški organi, so jo torej institucije štele za legitimno sogovornico, da izrazi svoje stališče glede zadevnega sporazuma (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 214).

250 Ker torej sklenitev spornega sporazuma vpliva na ljudstvo Zahodne Sahare in je zanjo potrebna njegova privolitev, ima izpodbijani sklep neposredne učinke na pravni položaj tožeče stranke kot predstavnice tega ljudstva. Ker je bil ta sporazum sklenjen s Kraljevino Maroko, se poleg tega

neposredno nanaša nanjo kot stranko v procesu samoodločbe na tem ozemlju. Po eni strani namreč ni sporno, da tožeča stranka ni privolila v sklenitev spornega sporazuma, po drugi strani pa v okviru te tožbe trdi, da privolitev ljudstva Zahodne Sahare ni bila pridobljena veljavno, med drugim zato, ker je sama ni izrazila (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 215).

251 Dejstvo, da tožeča stranka ni gospodarski subjekt, namreč ni pomembno, ker ne zahteva tega statusa in neposrednega nanašanja nase ne utemeljuje s tem, da se zanjo uporabljajo pravila, določena s spornim sporazumom, temveč s samim ozemeljskim področjem uporabe tega sporazuma. Natančneje, glede primerjave med obravnavano zadevo in zadevo, v kateri je bila izrečena sodba z dne 20. septembra 2019, Venezuela/Svet (T-65/18, EU:T:2019:649), na katero se Svet in Komisija sklicujeta v podporo svoji argumentaciji, je treba poleg tega, da je Sodišče s sodbo z dne 22. junija 2021, Venezuela/Svet (Nanašanje na tretjo državo) (C-872/19 P, EU:C:2021:507), razveljavilo sodbo Splošnega sodišča, ki jo navaja Svet, poudariti, da se je spor, ki se je obravnaval v tej zadevi, med to tretjo državo in Svetom nanašal na enostranske akte, ki so se uporabljali le na ozemlju Unije, in zato zanje ni bila potrebna privolitev tretjega. Ta primerjava torej nikakor ni upoštevna (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 217).

252 Poleg tega dejstvo, ki ga navaja Svet, da sporni sporazum in izpodbijani sklep ne prejudicirata izida procesa samoodločbe, ne pomeni, da ta akta ne moreta spremeniti pravnega položaja tožeče stranke kot predstavnice tretjega v razmerju do tega sporazuma in kot stranke v tem procesu (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 218).

253 Iz vsega navedenega izhaja, da je treba vse tri dele argumentacije Sveta, Kraljevine Španije, Francoske republike, Komisije in maroških zbornic za morski ribolov v zvezi s prvim merilom za neposredno nanašanje zavrniti in da tožeča stranka izpolnjuje to merilo.

ii) Drugo merilo neposrednega nanašanja: popolna samodejnost izvedbe spornega ukrepa, ki temelji izključno na ureditvi Unije

254 Kot je bilo navedeno v točki 176 zgoraj, Svet trdi, da je treba sprejeti izvedbene ukrepe, da bi imel sporni sporazum pravne učinke na tretje, medtem ko tožeča stranka trdi, da se zaradi dejstva, da se izpodbijani sklep nanaša na sklenitev sporazuma, ki se uporablja za ozemlje Zahodne Sahare in vode ob njegovi obali, ta nanjo neposredno nanaša, ne da bi bili potrebni izvedbeni ukrepi.

255 V zvezi s tem je treba spomniti, da v skladu s sodno prakso, navedeno v točki 179 zgoraj, drugo merilo neposrednega nanašanja zahteva, da izpodbijani ukrep njegovim naslovnikom ne dopušča nobene diskrecijske pravice glede na njegovo samodejno izvajanje, ki temelji izključno na ureditvi Unije brez uporabe drugih vmesnih pravil.

256 V obravnavanem primeru je bilo v okviru preučitve prvega merila neposrednega nanašanja v točkah od 204 do 216 zgoraj ugotovljeno, da vpliv na ljudstvo Zahodne Sahare in obveznost pridobitve njegove privolitve izhajata iz določb Sporazuma o ribištvu in Protokola o izvajanju v povezavi z izmenjavo pisem, ki so bili vsi trije odobreni z izpodbijanim sklepom, neodvisno od dodatnih izvedbenih ukrepov. Natančneje, kot trdi tožeča stranka, izpodbijana uredba v zadevi T-356/19 ne more preprečevati neposrednega nanašanja izpodbijanega sklepa nanjo, ker je ta uredba tehnični ukrep v zvezi z določenim vidikom Protokola o izvajanju, in sicer razdelitvijo ribolovnih možnosti, odobrenih na podlagi navedenega protokola, med države članice.

257 Poleg tega je v skladu z ustaljeno sodno prakso drugo merilo neposrednega nanašanja izpolnjeno, kadar „je možnost, da naslovniki ne izpolnijo akta Unije, zgolj teoretična, ker ni dvoma o njihovi volji za izpolnitev akta“ (glej sodbo z dne 4. decembra 2019, PGNiG Supply & Trading/Komisija, C-117/18 P, neobjavljena, EU:C:2019:1042, točka 30 in navedena sodna praksa).

258 Ker pa je bil v obravnavanem primeru cilj sklenitve spornega sporazuma prav omogočiti plovilom Unije, da ponovno začnejo izvajati ribolovne dejavnosti v vodah ob obali Zahodne Sahare, in prebivalstvu tega ozemlja, da prejme ustrezni finančni prispevek, je treba ugotoviti, da je bila volja organov Unije in Kraljevine Maroko, da ne bodo sprejeli nadaljnjih ukrepov v zvezi z zavezami, ki iz njega izhajajo, zgolj teoretična.

259 Zato je treba ugotoviti, da se izpodbijani sklep na tožečo stranko neposredno nanaša.

2) Posamično nanašanje na tožečo stranko

260 Svet trdi, da sodelovanje tožeče stranke pri pogajanjih o statusu Zahodne Sahare ni tako, da bi jo individualiziralo glede na izpodbijani sklep, in da sporni sporazum ne vpliva na njen položaj v okviru teh pogajanj. V dupliki dodaja, da tudi če bi se predpostavljalo, da je tožeča stranka pristojna za gospodarska vprašanja Zahodne Sahare, zlasti iz točke 69 sodbe z dne 10. aprila 2003, Komisija/Nederlandse Antillen (C-142/00 P, EU:C:2003:217), izhaja, da ta pristojnost ne zadostuje za dokaz, da se sporni sporazum nanjo posamično nanaša.

261 Komisija, Francoska republika, Kraljevina Španija in maroške zbornice za morski ribolov v bistvu navajajo enako argumentacijo.

262 Tožeča stranka trdi, da se sporni sporazum nanjo posamično nanaša, ker iz točk od 100 do 106 sodbe Svet/Front Polisario izhaja, da mora ljudstvo Zahodne Sahare, katerega predstavnica je, privoliti v vsak mednarodni sporazum, ki se uporablja za ozemlje Zahodne Sahare. Tožeča stranka naj bi torej ob upoštevanju njene vloge za to ljudstvo, zlasti pri izražanju njegove privolitve v zavezanost s pogodbo, imela posebne značilnosti, po katerih se razlikuje od vseh drugih oseb, zato naj bi se izpodbijani sklep nanjo posamično nanašal. Tožeča stranka v repliki dodaja, da ji je Svet z izvedbo posvetovanj iz uvodne izjave 11 izpodbijanega sklepa preprečil izvajanje njene pristojnosti, da izrazi privolitev saharskega ljudstva, in v bistvu ponovi argumentacijo, navedeno za dokaz, da se navedeni sklep nanjo neposredno nanaša.

263 V skladu z ustaljeno sodno prakso lahko subjekti, ki niso naslovniki odločbe, trdijo, da se ta odločba nanje posamično nanaša, le če vpliva nanje zaradi nekaterih njihovih posebnih značilnosti ali zaradi posebnega položaja, zaradi katerega se razlikujejo od vseh drugih oseb, in ki jih zato individualizira podobno kot naslovnika te odločbe (glej sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 228 in navedena sodna praksa).

264 V obravnavanem primeru ima tožeča stranka kot predstavnica ljudstva nesamoupravnega ozemlja, ki ima pravico do samoodločbe, v skladu z mednarodnim pravom lastne pristojnosti, ki se razlikujejo od pristojnosti pogodbenic spornega sporazuma. Pri dokazovanju, da se izpodbijani sklep nanjo posamično nanaša, se lahko torej utemeljeno sklicuje na to, da ji ta preprečuje izvajanje navedenih pristojnosti, kot to sama želi (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 229).

265 V okviru preučitve neposrednega nanašanja na tožečo stranko pa je bilo ugotovljeno, da sklenitev spornega sporazuma vpliva na ljudstvo Zahodne Sahare in je zanjo potrebna njegova privolitev, zato ima izpodbijani sklep neposredne učinke na pravni položaj tožeče stranke kot predstavnice tega ljudstva in kot stranke v procesu samoodločbe na tem ozemlju (glej točke od 241 do 250 zgoraj). Zato je treba za tožečo stranko šteti, da se izpodbijani sklep nanaša nanjo zaradi značilnosti, ki so ji lastne in ki jo individualizirajo podobno, kot bi naslovnika navedenega sklepa (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točki 230 in 231).

266 Okoliščine spora, v katerem je bila izrečena sodba z dne 10. aprila 2003, Komisija/Nederlandse Antillen (C-142/00 P, EU:C:2003:217), na katero se sklicujejo Svet, Komisija in maroške zbornice za morski ribolov, niso primerljive z okoliščinami v obravnavani zadevi. Ukrepi, izpodbijani v okviru navedenega spora, se namreč po eni strani niso nanašali specifično na ozemlje tožečih strank. Po drugi strani za sprejetje teh ukrepov nikakor ni bilo treba pridobiti privolitve ljudstva tega ozemlja (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točke od 233 do 235).

267 Sodna praksa v zvezi s posamičnim nanašanjem na združenja (glej sodbo z dne 18. januarja 2007, PKK in KNK/Svet, C-229/05 P, EU:C:2007:32, točka 70 in navedena sodna praksa, ter sklep z dne 3. aprila 2014, ADEAS/Komisija, T-7/13, neobjavljen, EU:T:2014:221, točka 32 in navedena sodna praksa), ki jo navajata Komisija in Francoska republika, prav tako ni upoštevna, ker posamičnega nanašanja na združenje, ki zastopa zasebne interese svojih članov, ni mogoče primerjati s posamičnim nanašanjem na subjekt, ki zastopa ljudstvo nesamoupravnega ozemlja. Poleg tega glede na vlogo tožeče stranke in okoliščine, navedene v točkah od 241 do 250 zgoraj, ki zadostujejo za njeno individualizacijo glede na izpodbijani sklep, dejstva, da ni sodelovala pri pogajanjih za sklenitev spornega sporazuma, ni mogoče uveljavljati zoper njo (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točki 236 in 237).

268 Iz tega sledi, da se izpodbijani sklep na tožečo stranko ne nanaša le neposredno, temveč tudi posamično. Zato je treba zavrniti ugovor nedopustnosti Sveta, ki se nanaša na neobstoj njenega procesnega upravičenja, in tožbo preučiti vsebinsko.

3. Utemeljenost tožbe

269 Tožeča stranka v podporo svoji tožbi navaja enajst tožbenih razlogov. Prvi tožbeni razlog je nepristojnost Sveta za sprejetje izpodbijanega sklepa, drugi je neizpolnitev obveznosti preveritve spoštovanja temeljnih pravic in mednarodnega humanitarnega prava, tretji je kršitev obveznosti izvrševanja sodb Sodišča, četrti je kršitev temeljnih pravic kot načel in vrednot, ki bi morali voditi zunanje delovanje Unije, peti je kršitev načela varstva legitimnih pričakovanj, šesti je napačna uporaba načela sorazmernosti, sedmi je neupoštevanje ribiške politike, osmi je kršitev pravice do samoodločbe, deveti je kršitev načela relativnega učinka pogodb, deseti je kršitev mednarodnega humanitarnega prava in enajsti je kršitev obveznosti Unije po pravu mednarodne odgovornosti.

a) Prvi tožbeni razlog: nepristojnost Sveta za sprejetje izpodbijanega sklepa

270 Tožeča stranka trdi, da Svet kot organ Unije ni bil pristojen za sprejetje izpodbijanega sklepa, ker se je ta nanašal na sklenitev mednarodnega sporazuma, ki se uporablja za ozemlje pod suverenostjo tretjega ljudstva, v zvezi s katerim ne Unija ne njena sopogodbenica nista imeli pristojnosti.

271 Svet trdi, da tožeča stranka s tem tožbenim razlogom v resnici izpodbija pristojnost Unije zaradi kršitve pravice do samoodločbe in načela relativnega učinka pogodb ter se sklicuje na svoj odgovor na osmi in deveti tožbeni razlog. Poleg tega poudarja, da je pristojen za sklepanje mednarodnih sporazumov na podlagi člena 218(6) PDEU.

272 Komisija trdi, da mednarodno pravo ne nasprotuje temu, da upravna oblast nesamoupravnega ozemlja sklene mednarodni sporazum, ki se uporablja za to ozemlje. V obravnavanem primeru naj bi bilo treba Kraljevino Maroko šteti za *de facto* upravno oblast Zahodne Sahare. Francoska republika v bistvu zagovarja podobno stališče. Maroške zbornice za morski ribolov se v bistvu strinjajo z odgovorom Sveta na ta tožbeni razlog.

273 V zvezi s tem zadostuje navesti, da v obravnavanem primeru niti iz elementov, na katere se sklicuje tožeča stranka, niti listin iz spisa ne izhaja, da bi morala biti sklenitev spornega sporazuma izključena zaradi statusa Unije kot mednarodne organizacije ali zaradi pravila mednarodnega prava, ki izrecno prepoveduje tako sklenitev in ki med drugim izhaja iz resolucije Varnostnega sveta ali sodbe CIJ. Poleg tega je treba opozoriti, da iz točke 98 sodbe Svet/Front Polisario in točk od 70 do 72 sodbe Western Sahara Campaign UK izhaja, da Sodišče načeloma ni izključilo, da lahko Unija in Kraljevina Maroko skleneta mednarodni sporazum, ki se uporablja za ozemlje Zahodne Sahare ali vode ob njegovi obali (glej v tem smislu in po analogiji sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točki 247 in 248 ter navedena sodna praksa).

274 Iz teh razlogov je treba prvi tožbeni razlog zavrniti.

275 Preučitev utemeljenosti tožbe je treba nadaljevati z analizo tretjega tožbenega razloga.

b) Tretji tožbeni razlog: v bistvu kršitev obveznosti Sveta, da ravna v skladu z zahtevami, ki so v sodni praksi izpeljane iz načela samoodločbe in načela relativnega učinka pogodb

276 Tožeča stranka trdi, da je Svet s tem, da je s Kraljevino Maroko brez njene privolitve sklenil sporazum, ki se izrecno uporablja za ozemlje Zahodne Sahare in vode ob njegovi obali, kršil obveznost izvrševanja sodb Sodišča, ki izhaja iz člena 266 PDEU. Sodišče naj bi namreč ugotovilo, da je implicitna vključitev tega ozemlja na področje uporabe sporazumov, sklenjenih med Unijo in Kraljevino Maroko, pravno nemogoča glede na načelo samoodločbe in načelo relativnega učinka pogodb. Tožeča stranka iz tega sklepa, da je iz istih razlogov izrecna uporaba takih sporazumov za navedeno ozemlje in vode ob njegovi obali še toliko bolj izključena. Poleg tega tožeča stranka v prvem delu tožbe in v uvodnih preudarkih v repliki ter v stališčih glede intervencijskih vlog trdi zlasti, da je sklenitev spornega sporazuma v nasprotju s sodno prakso, ker ne upošteva ločenega in različnega statusa Zahodne Sahare in ker je bila sprejeta brez privolitve ljudstva tega ozemlja v navedeni sporazum.

277 Svet trdi, da je s sklenitvijo sporazuma, s katerim so vode ob obali Zahodne Sahare izrecno vključene na njegovo področje uporabe, potem ko je pridobil privolitev ljudstva tega ozemlja, ravnal v skladu s sodbama Svet/Front Polisario in Western Sahara Campaign UK.

278 Natančneje, Svet v uvodnih preudarkih odgovora na tožbo, naslovljenih „Horizontalna vprašanja“, na prvem mestu trdi, da so posvetovanja, ki sta jih izvedli Komisija in ESZD in katerih namen je bil zagotoviti čim širše sodelovanje organov in organizacij, ki zastopajo zadevno prebivalstvo, brez prejudiciranja izida procesa samoodločbe, omogočila pridobitev privolitve tega prebivalstva v skladu s sodbo Svet/Front Polisario in ob upoštevanju ustreznih načel mednarodnega prava. Na drugem mestu trdi, da trenutni položaj Zahodne Sahare ne omogoča neposrednega posvetovanja

z zadevnim ljudstvom ali posvetovanja prek institucionalnega predstavnika ljudstva tega ozemlja. Na tretjem mestu so institucije lahko uporabile svojo diskrecijsko pravico, da so opravile posvetovanja na podlagi objektivnega merila, ki izhaja iz koristi za prebivalstvo tega ozemlja, in so s tega vidika ravnale v skladu z upoštevnimi načeli mednarodnega prava. Na četrtem mestu Svet v dupliki trdi, da ima edino Kraljevina Maroko, ki naj bi bila „*de facto*“ upravni organ na ozemlju Zahodne Sahare, pravno sposobnost ter upravna in carinska sredstva za sklenitev sporazuma o ribištvu z Unijo. Na petem mestu naj tožeča stranka ne bi izpolnjevala pogojev, ki jih sodna praksa določa za sklicevanje na pravila mednarodnega prava.

279 Komisija v bistvu navaja enako analizo kot Svet v zvezi s procesom, ki je pripeljal do sklenitve spornega sporazuma, in možnostjo sklicevanja na načela mednarodnega prava ter sodnim nadzorom nad sklepi o sklenitvi teh sporazumov. V okviru osmega in devetega tožbenega razloga tudi posebej izpodbija možnost sklicevanja na načelo samoodločbe in načelo relativnega učinka pogodb. V točki 1.2 svojih uvodnih preudarkov dodaja, da je sporni sporazum v skladu z načeli mednarodnega javnega prava, določenimi v členu 73 Ustanovne listine Združenih narodov in resoluciji III, priloženi sklepni listini Tretje konference Združenih narodov o pomorskem pravu. V bistvu trdi, da te določbe ne nasprotujejo temu, da Kraljevina Maroko in Unija v okviru mednarodnega sporazuma upravljata vire voda ob obali Zahodne Sahare, če pri tem upravljanju upoštevata interese prebivalstva tega ozemlja, in da bi trditve tožeče stranke povzročile pravno praznino pri upravljanju teh voda. Poleg tega naj v Konvenciji o pomorskem pravu ne bi bil uporabljen pojem privolitve. Nazadnje, trdi, da tožeča stranka napačno razume posledice, ki jih je treba izpeljati iz sodb Svet/Front Polisario in Western Sahara Campaign UK, ki naj bi bili omejeni na razlago sporazumov, ki se uporabljajo za ozemlje Kraljevine Maroko in v vodah pod njeno suverenostjo ali jurisdikcijo, glede na upoštevna načela mednarodnega prava, in naj se ne bi nanašali na veljavnost teh sporazumov.

280 Kraljevina Španija in Francoska republika v bistvu navajata podobno argumentacijo kot Svet in Komisija, kar se tiče uporabe načel mednarodnega prava, sodnega nadzora nad izpodbijanim sklepom in veljavnosti posvetovanj, ki sta jih opravili Komisija in ESZD.

281 Maroške zbornice za morski ribolov se delno strinjajo z analizo Sveta v zvezi s procesom posvetovanja pred sklenitvijo spornega sporazuma. Pole tega trdijo, da so lokalno izvoljene osebe, ki so sodelovale pri tem posvetovanju, legitimni predstavniki prebivalstva Zahodne Sahare in imajo demokratično legitimnost. Posebej v zvezi s tretjim tožbenim razlogom trdijo zlasti, da člen 266 PDEU v obravnavanem primeru ni upošteven. Nazadnje, v okviru devetega tožbenega razloga trdijo, da načelo relativnega učinka pogodb ni upoštevno in da se zoper tožečo stranko nikakor ni mogoče sklicevati na sporni sporazum.

282 Najprej je treba poudariti, da del argumentacije Sveta, Francoske republike, Komisije in maroških zbornic za morski ribolov na koncu odpira vprašanje, ali ni ta tožbeni razlog brezpredmeten. To vprašanje je torej treba preučiti pred morebitnim sprejetjem odločitve o utemeljenosti navedenega tožbenega razloga.

1) Trditve Sveta, Francoske republike, Komisije in maroških zbornic za morski ribolov, ki se nanašajo na brezpredmetnost tretjega tožbenega razloga

283 S trditvami Sveta in intervenientk se pravna podlaga tega tožbenega razloga izpodbija s treh vidikov. Prvič, člen 266 PDEU naj se ne bi uporabljal. Drugič, na sodbe, ki jih navaja tožeča stranka, naj se ne bi bilo mogoče utemeljeno sklicevati za izpodbijanje veljavnosti sporazumov med Unijo in Kraljevino Maroko. Tretjič, tožeča stranka naj se ne bi mogla sklicevati na načela mednarodnega običajnega prava, katerega kršitev zatrjuje v obravnavanem primeru.

284 Na prvem mestu je treba v zvezi z uporabo člena 266 PDEU navesti, da je Splošno sodišče v sodbi z današnjega dne, Front Polisario/Svet (T-279/19), ugotovilo, da tožeča stranka v okviru tretjega tožbenega razloga, ki se opira na enako pravno podlago kot ta tožbeni razlog, iz člena 266 PDEU ne more izpeljati obveznosti institucij, da izvršijo sodbi Svet/Front Polisario in Western Sahara Campaign UK ali sklepe Splošnega sodišča iz točke 52 zgoraj, zlasti ker ni bil z nobeno od teh odločb sodišč Unije akt Unije razglašen za ničen niti ni bilo ugotovljeno, da takšen akt ni veljaven. Iz tega je sklenilo, da je ta tožbeni razlog v delu, v katerem temelji na določbah tega člena, brezpredmeten (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točke od 262 do 265 in navedena sodna praksa).

285 V delu, v katerem je argumentacija v podporo temu tožbenemu razlogu temeljila na očitku, ki se v bistvu nanaša na kršitev obveznosti institucij, da ravnajo v skladu s sodno prakso Sodišča v zvezi s pravili mednarodnega prava, ki se v obravnavani zadevi uporabljajo za sporni sporazum, pa je Splošno sodišče ugotovilo, da se lahko tožeča stranka utemeljeno sklicuje na to kršitev, ker je sodišče Unije pristojno, da v okviru ničnostne tožbe preveri skladnost izpodbijanega akta s sodno prakso Sodišča, in ker je bil sklep, ki se izpodbija v tej zadevi, sprejet prav zato, da se izpeljejo posledice iz te sodne prakse, in natančneje sodbe Svet/Front Polisario. Iz tega je sklenilo, da ne glede na napačno sklicevanje na člen 266 PDEU, tretji tožbeni razlog v delu, v katerem se v bistvu nanaša na zgoraj navedeni očitek, ni brezpredmeten (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točke od 267 do 272).

286 Ker se tožeča stranka v okviru tega tožbenega razloga sklicuje na izvršitev istih odločb sodišč Unije, kot so bile navedene v zadevi, v kateri je bila izdana sodba z današnjega dne, Front Polisario/Svet (T-279/19), je treba ta tožbeni razlog v delu, v katerem temelji na členu 266 PDEU, iz istih razlogov kot so ti, navedeni v točki 284 zgoraj, zavrniti.

287 Poudariti pa je treba, da se, kot izhaja iz točke 276 zgoraj, tožeča stranka v okviru tega tožbenega razloga v bistvu sklicuje na kršitev obveznosti institucij, da ravnajo v skladu s sodno prakso Sodišča v zvezi z razlago sporazumov med Unijo in Kraljevino Maroko na podlagi upoštevnih pravil mednarodnega prava, navedenih v sodbah Svet/Front Polisario in Western Sahara Campaign UK. Poleg tega, kot izhaja iz uvodnih izjav 3 in 5 izpodbijanega sklepa (glej točko 116 zgoraj), so se institucije pogajale o spornem sporazumu in ga sklenile, da bi se izpeljale posledice iz druge od teh sodb, s katero je bila uporaba Sporazuma o ribištvu iz leta 2006 in Protokola iz leta 2013 izključena za ozemlje Zahodne Sahare in vode ob njegovi obali, ker je bila v nasprotju z načelom samoodločbe in načelom relativnega učinka pogodb, kot sta razložena v prvi od teh sodb. Iz tega sledi, da iz enakih razlogov, kot so navedeni v točkah od 267 do 272 sodbe z današnjega dne, Front Polisario/Svet (T-279/19), ta tožbeni razlog v delu, v katerem se nanaša na navedeno kršitev, ni brezpredmeten.

288 Na drugem mestu, trditve Komisije in maroških zbornic za morski ribolov, da je Sodišče v sodbah Svet/Front Polisario in Western Sahara Campaign UK podalo razlago načela samoodločbe in načela relativnega učinka pogodb v okviru razlage sporazumov, ki se obravnavajo v teh zadevah, in ne v okviru nadzora njihove veljavnosti, je treba zavrniti. Po eni strani so namreč institucije zavezane, da ravnajo ne samo v skladu z razlago pravil prava Unije, ki jo poda Sodišče, temveč tudi z razlago pravil mednarodnega prava, ki zavezujejo Unijo, sodišče Unije pa je pristojno za presojo, ali je sporazum, sklenjen v imenu Unije, združljiv s to razlago. Po drugi strani so pravila mednarodnega prava, ki jih je v obravnavanem primeru razložilo Sodišče in ki so bila upoštevna za odločitev, ali se lahko tak sporazum, sklenjen s Kraljevino Maroko, implicitno uporablja za Zahodno Saharo, še toliko bolj upoštevna za preučitev zakonitosti določbe sporazuma med istima pogodbenicama, ki tako ozemeljsko uporabo določa izrecno (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točke od 273 do 275).

289 Na tretjem mestu, v zvezi z možnostjo sklicevanja na načelo samoodločbe in načelo relativnega učinka pogodb je mogoče opozoriti, da je v okviru sporazuma o trgovinski politiki, sklenjenega v imenu Unije, za upoštevanje razlage teh načel, ki jo je Sodišče podalo v sodbi Svet/Front Polisario, Splošno sodišče ugotovilo, da je Sodišče v tej sodbi iz razlage pridružitvenega sporazuma z vidika teh načel izpeljalo jasne, natančne in brezpogojne obveznosti, ki veljajo v okviru odnosov med Unijo in Kraljevino Maroko, in sicer upoštevanje ločenega in različnega statusa Zahodne Sahare na eni strani ter obveznost pridobiti privolitev njenega ljudstva v primeru izvajanja pridružitvenega sporazuma na tem ozemlju na drugi strani (glej sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 281 in navedena sodna praksa).

290 Splošno sodišče je iz te ugotovitve sklepalo, da mora imeti tožeča stranka za obrambo pravic, ki jih ima ljudstvo Zahodne Sahare v skladu z načelom samoodločbe in načelom relativnega učinka pogodb, možnost, da se zoper sklep, ki se je izpodbijal v zadevi, v kateri je bila izdana sodba z današnjega dne, Front Polisario/Svet (T-279/19), sklicuje na kršitev teh jasnih, natančnih in brezpogojnih obveznosti, ker lahko ta domnevna kršitev vpliva na navedeno ljudstvo kot na tretjega v razmerju do sporazuma, sklenjenega med Unijo in Kraljevino Maroko. Poleg tega je ugotovilo, da sodna praksa v zvezi z možnostjo sklicevanja na načela mednarodnega običajnega prava iz točk od 107 do 109 sodbe z dne 21. decembra 2011, Air Transport Association of America in drugi (C-366/10, EU:C:2011:864), tej ugotovitvi ne nasprotuje. Ugotovilo je namreč, da so ugotovitve iz teh točk temeljile na presoji posebnih okoliščin v navedeni zadevi v zvezi z naravo navedenih načel mednarodnega prava in izpodbijanega akta ter pravnim položajem tožečih strank v zadevi iz postopka v glavni stvari, ki niso primerljive z okoliščinami v zadevi T-279/19 (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točke od 282 do 291 in navedena sodna praksa).

291 Prav tako je Splošno sodišče presodilo, da ugotovitve iz točke 290 zgoraj ne omajajo trditve Komisije in konfederacije Comader v zvezi s posebno možnostjo sklicevanja na načelo samoodločbe na eni strani in načelo relativnega učinka pogodb na drugi strani. Splošno sodišče je namreč na prvem mestu v zvezi z načelom samoodločbe menilo, da dejstvo, da je pravica, določena s tem načelom, kolektivna pravica, in dejstvo, da odpira proces, katerega izid ni opredeljen, v obravnavanem primeru nikakor nista pomembni, saj je tretji subjekt, ki ga zastopa tožeča stranka, prav imetnik te pravice in jo dejansko uživa ne glede na izid procesa, ki poteka. Na drugem mestu je Splošno sodišče v zvezi z načelom relativnega učinka pogodb v bistvu ugotovilo, da morebitna nezmožnost uveljavljanja sporazuma o tarifnih preferencialih v mednarodnem redu zoper ljudstvo Zahodne Sahare, tožeči stranki ne more preprečiti, da se na to načelo sklicuje pred sodiščem Unije (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točke od 293 do 296 in navedena sodna praksa).

292 Ugotovitve iz točk od 289 do 291 zgoraj se glede na uporabo navedenih načel v okviru sporazuma o ribištvu, sklenjenega med Unijo in Kraljevino Maroko, ki jo je Sodišče ugotovilo v točkah od 63 do 72 sodbe Western Sahara Campaign UK, uporabljajo za možnost sklicevanja na načelo samoodločbe in načelo relativnega učinka pogodb zoper izpodbijani sklep.

293 Tožeča stranka v okviru tega tožbenega razloga vsekakor uveljavlja očitek, ki se v bistvu nanaša na kršitev obveznosti institucij, da ravnajo v skladu s sodno prakso Sodišča v zvezi z razlago sporazumov med Unijo in Kraljevino Maroko glede na upoštevna pravila mednarodnega prava, zlasti njihove obveznosti, da ravnajo v skladu s sodbo Western Sahara Campaign UK, in sicer v utemeljitev tožbe zoper sklep, sprejet zaradi upoštevanja posledic te sodbe. Zato ji v tem okviru ni mogoče zavrniti pravice, da izpodbija zakonitost izpodbijanega sklepa tako, da se v okviru tega očitka sklicuje na taka temeljna pravila, saj ta pravila zavezujejo Unijo, izpodbijani sklep pa je bil sprejet za uskladitev z razlago, ki jo je v zvezi s tem podalo Sodišče (glej po analogiji sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 292 in navedena sodna praksa).

294 Zato se lahko tožeča stranka v okviru tega tožbenega razloga v njegovo podporo utemeljeno sklicuje na sodbi Svet/Front Polisario in Western Sahara Campaign UK ter razlago, ki je v njih podano glede načela samoodločbe in načela relativnega učinka pogodb. Ta tožbeni razlog torej ni brezpredmeten.

2) Utemeljenost trditev tožeče stranke v podporo temu tožbenemu razlogu

295 Argumentacija tožeče stranke v podporo temu tožbenemu razlogu v bistvu vključuje tri dele, ki se nanašajo, prvič, na to, da Unija in Kraljevina Maroko ne moreta skleniti sporazuma, ki se uporablja za Zahodno Saharo in vode ob njeni obali, drugič, na kršitev ločenega in različnega statusa tega ozemlja v nasprotju z načelom samoodločbe, in tretjič, na kršitev zahteve po privolitvi ljudstva tega ozemlja v sporni sporazum kot tretjega v razmerju do tega sporazuma v smislu načela relativnega učinka pogodb.

i) Prvi del tretjega tožbenega razloga: Unija in Kraljevina Maroko ne moreta skleniti sporazuma, ki se uporablja za Zahodno Saharo in vode ob njeni obali

296 Tožeča stranka s prvim delom tretjega tožbenega razloga trdi, da uporaba sporazuma med Unijo in Kraljevino Maroko za Zahodno Saharo in vode ob njeni obali – tako kot izhaja iz sodb Svet/Front Polisario in Western Sahara Campaign UK – pravno ni mogoča, zlasti zaradi kršitve načela samoodločbe in načela relativnega učinka pogodb. Natančneje, tožeča stranka v zvezi s sodbo Western Sahara Campaign UK trdi, da je Sodišče v točki 72 te sodbe izključilo tak sporazum, ker naj bi Kraljevina Maroko vsekakor kategorično zavračala, da bi se v zvezi z navedenim ozemljem štela za kar koli drugega kot suvereno oblast. Namen spornega sporazuma pa naj bi bil v resnici „zacementiranje“ dejanske uporabe Sporazuma o ribištvu iz leta 2006 in njegovih protokolov za del zadevnega ozemlja, ki je pod nadzorom te tretje države, in vode ob njegovi obali, ki je bila izključena z zgoraj navedeno sodbo.

297 Svet ob podpori Francoske republike, Komisije in maroških zbornic za morski ribolov trdi, da s sodbama iz točke 296 zgoraj uporaba sporazumov med Unijo in Kraljevino Maroko za Zahodno Saharo ni bila izključena.

298 V zvezi s tem zadostuje navesti, da se v okviru sodne prakse o sporazumih, sklenjenih v imenu Unije s Kraljevino Maroko v okviru pridružitvenega sporazuma, sodišči Unije nista izrekli o sporih v zvezi s sporazumi med Unijo in Kraljevino Maroko, ki bi vsebovali izrecno določbo o vključitvi Zahodne Sahare na ozemeljsko področje uporabe zadevnega sporazuma. Tako sta Sodišče in Splošno sodišče v okviru te sodne prakse razsodili le, da veljavna pravila mednarodnega prava nasprotujejo temu, da se za to nesamoupravno ozemlje šteje, da implicitno spada na ozemeljsko področje uporabe sporazuma med Unijo in Kraljevino Maroko, čeprav je bilo to področje uporabe, kar se tiče te tretje države, izrecno omejeno na njeno ozemlje ali na vode pod njeno suverenostjo ali jurisdikcijo (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točke od 300 do 304 in navedena sodna praksa).

299 Poleg tega, kot je bilo navedeno v točkah 301 in 305 sodbe z današnjega dne, Font Polisario/Svet (T-279/19), je Sodišče v točkah od 94 do 98 sodbe Svet/Front Polisario ugotovilo, da pravilo, kodificirano v členu 29 Dunajske konvencije, ne nasprotuje temu, da pogodba zavezuje neko državo v zvezi z ozemljem, ki ni njeno, če tak namen izhaja iz te pogodbe.

300 Iz tega je torej treba sklepati, da se v nasprotju s trditvijo tožeče stranke za sporni sporazum ne more šteti, da „potrjuje“ prakso, ki je s sodno prakso izključena. Ta namreč po eni strani ni popolnoma izključila možnosti, da se lahko sporazum med Unijo in Kraljevino Maroko zakonito uporablja za Zahodno Saharo in vode ob njeni obali. Po drugi stran ta uporaba v obravnavanem primeru ne izhaja le iz „prakse“, temveč iz izrecnega besedila samega spornega sporazuma, ki izraža skupno voljo pogodbenic, med drugim Unije (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 305 in navedena sodna praksa).

301 Teh ugotovitev v obravnavani zadevi ne omaje točka 72 sodbe Western Sahara Campaign UK (glej točko 48 zgoraj). Sodišče je namreč v tej točki navedene sodbe le izločilo predpostavko Sveta in Komisije, da bi bilo mogoče za vode ob obali Zahodne Sahare šteti, da so pod jurisdikcijo Kraljevine Maroko kot *„de facto“* upravno oblastjo ali okupacijsko silo na tem ozemlju, ker je zadnjenavedena ti opredelitvi „kategorično“ zavrnila. Sodišče pa v isti točki ni izključilo možnosti, da so te vode lahko vključene v sporazum o ribištvu med Unijo in Kraljevino Maroko, ki jih izrecno razlikuje od voda pod suverenostjo ali jurisdikcijo te tretje države.

302 Prvi del tretjega tožbenega razloga je zato treba zavrniti.

303 Nadaljevati je treba z analizo tretjega dela tega tožbenega razloga.

ii) Tretji del tretjega tožbenega razloga: kršitev zahteve, da mora ljudstvo Zahodne Sahare privoliti v sporni sporazum kot tretji v razmerju do tega sporazuma v smislu načela relativnega učinka pogodb

304 Tožeča stranka s tretjim delom tretjega tožbenega razloga tako v tožbi kot v repliki izpodbija veljavnost posvetovanj, ki sta jih opravili Komisija in ESZD, ter upoštevnost poročila z dne 8. oktobra 2018, v katerem so med drugim navedena ta posvetovanja. Ta posvetovanja in to poročilo naj bi bili namreč osredotočeni na koristi spornega sporazuma, medtem ko naj bi bilo edino upoštevno merilo, ki ga je navedlo Sodišče, privolitev ljudstva Zahodne Sahare. Poleg tega po mnenju tožeče stranke cilj ali učinek teh posvetovanj, za katera instituciji in Kraljevina Maroko po mnenju tožeče stranke niso bile pristojne, ni mogel biti pridobitev navedene privolitve, zlasti ker, po eni strani, ta ne more izhajati iz neformalnega postopka posvetovanja in ker se je, po drugi strani, ta nanašal na subjekte, ustanovljene po maroškem pravu, in ni vključeval dela tega ljudstva, ki živi zunaj območja pod nadzorom Kraljevine Maroko. Poleg tega

naj bi Svet v uvodni izjavi 11 izpodbijanega sklepa spremenil naravo in obseg navedenih posvetovanj ter jih štel za izraz privolitve „zadevnega prebivalstva“. Te ugotovitve Sveta naj ne bi bile v skladu s sodbama Svet/Front Polisario in Western Sahara Campaign UK, zlasti s točko 106 prve od teh sodb.

305 Svet, Kraljevina Španija, Francoska republika, Komisija in maroške zbornice za morski ribolov v bistvu trdijo, da se z opravljenimi posvetovanji spoštujejo upoštevna načela mednarodnega prava glede na posebni položaj Zahodne Sahare, ki naj ne bi omogočal pridobitve privolitve neposredno od njenega ljudstva, in glede na široko diskrecijsko pravico institucij (glej točke od 277 do 281 zgoraj).

306 Preučitev tega dela pomeni, da je treba preučiti, prvič, uporabo načela relativnega učinka pogodb v obravnavanem primeru, drugič, načine, na katere so v obravnavanem primeru nameravale institucije glede na izraz iz uvodne izjave 11 izpodbijanega sklepa ravnati s „preudark[i] iz sodbe [Western Sahara Campaign UK]“, in tretjič, utemeljenost trditev iz točke 304 zgoraj.

– *Uporaba načela relativnega učinka pogodb v obravnavanem primeru*

307 Najprej je treba opozoriti, da se v nasprotju s trditvami maroških zbornic za morski ribolov in kot izhaja iz točk od 100 do 107 sodbe Svet/Front Polisario ter točk 63, 69, 71 in 72 sodbe Western Sahara Campaign UK, v obravnavanem primeru načelo relativnega učinka pogodb uporablja. Predvsem zatrjevano dejstvo, da Kraljevina Maroko ob upoštevanju njenega stališča glede Zahodne Sahare ljudstvu tega ozemlja ni nameravala podeliti ne pravic ne obveznosti, nikakor ne vpliva na uporabo tega načela v okviru razlage, ki jo glede na mednarodno pravo podajo sodišča Unija glede sporazuma med Unijo in Kraljevino Maroko, ki se uporablja za Zahodno Saharo in vode ob njeni obali, kot je sporni sporazum (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 310).

308 Uporabe načela relativnega učinka pogodb v obravnavanem primeru ne omajejo niti uvodni preudarki Komisije v zvezi z domnevno nerešeno naravo razmerja med nesamoupravnim ozemljem in vodami ob njegovi obali v mednarodnem pravu in zlasti njeni preudarki v zvezi z neobstojem sklicevanja na pojem privolitve v Konvenciji o pomorskem pravu, zlasti v resoluciji III, priloženi sklepni listini Tretje konference Združenih narodov o pomorskem pravu.

309 Zadostuje namreč opozoriti, kot je bilo ugotovljeno v točki 233 zgoraj, da iz analize načel običajnega prava, določenih s Konvencijo o pomorskem pravu, in določb te konvencije, kot jih je med drugim razlagalo Sodišče (glej točke od 221 do 232 zgoraj), izhaja, da je mogoče pravice obalne države, priznane s Konvencijo o pomorskem pravu, in zlasti pravice glede izkoriščanja ribolovnih virov na območjih, opredeljenih s to konvencijo, izvajati v korist ljudstev na nesamoupravnih ozemljih, ki imajo morsko obalo, kot je Zahodna Sahara. Če pa pravice zadevnega ljudstva v njegovo korist izvajajo tretje države, mora to ljudstvo v skladu z načelom samoodločbe in načelom relativnega učinka pogodb izraziti svojo privolitev v to, da te pravice izvajajo tretje države. Kot je bilo že večkrat ugotovljeno v tej sodbi, se sporni sporazum vsekakor uporablja ne le za vode ob obali navedenega ozemlja, temveč tudi za kopenski del tega ozemlja.

310 Dalje, ker ni smernic Sodišča ali stališča organov OZN glede meril v zvezi z načini izražanja privolitve ljudstva Zahodne Sahare, je treba opozoriti, da v skladu z načelom splošnega mednarodnega prava glede relativnega učinka pogodb, katerega poseben izraz je pravilo iz

člena 34 Dunajske konvencije, pogodbe tretjemu ne smejo niti škoditi niti koristiti, če v to ne privoli (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točke od 311 do 313).

311 V zvezi s tem je iz določb členov 35 in 36 Dunajske konvencije mogoče sklepati, da se lahko privolitev ljudstva Zahodne Sahare v sporni sporazum domneva le, če sta mu pogodbenici tega sporazuma nameravali podeliti pravico, če ni navedeno drugače, in da mora biti na drugi strani za obveznosti, ki mu jih ti pogodbenici nameravata naložiti, ta privolitev izrecna. Poleg dejstva, da se načela, ki jih je Dunajska konvencija kodificirala v zvezi s pogodbenimi odnosi med državami, lahko uporabljajo tudi za druge subjekte mednarodnega prava, iz točke 106 sodbe Svet/Front Polisario namreč ni razvidna vsebinska razlika med pojmom „tretji“, ki ga Sodišče uporablja za zadevno ljudstvo, in pojmom „tretja država“ v smislu te konvencije (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točke od 314 do 317 in navedena sodna praksa).

312 Ne glede na to, da je tožeča stranka v obravnavanem primeru zavrnila sodelovanje na posvetovanjih, ki sta jih pred sklenitvijo spornega sporazuma opravili Komisija in ESZD, pa je treba poudariti, da ta sporazum ljudstvu Zahodne Sahare kot tretjemu v razmerju do sporazuma ne podeljuje nobenih pravic in da zato v skladu z načelom iz člena 36(1) Dunajske konvencije njegove privolitve ni mogoče domnevati (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točki 318 in 323).

313 Po eni strani so namreč ribolovne pravice na podlagi Sporazuma o ribištvu v vodah ob obali Zahodne Sahare dodeljene v korist Unije in držav članic. Poleg tega v skladu s točko 6(1) navedenega sporazuma upravljanje ribolovnih dejavnosti v teh vodah, zlasti v okviru opredelitve območij upravljanja, ki se uporablja za te vode, izvajajo maroški organi v okviru svojih nacionalnih zakonov in predpisov.

314 Po drugi strani se, kot je bilo navedeno v točki 215 zgoraj, maroškim organom izplačajo različni deli finančnega prispevka, kot izhaja iz člena 4(4) in člena 8(3) Protokola o izvajanju ter točke E poglavja I Priloge k temu protokolu. Poleg tega organi Kraljevine Maroko na podlagi člena 4(2) in členov od 6 do 8 Protokola o izvajanju ta prispevek dodeljujejo pod nadzorom Skupnega odbora, ustanovljenega na podlagi člena 13 Sporazuma o ribištvu, ki ga sestavljajo predstavniki te tretje države in Unije, in v skladu z načelom pravične geografske in socialne porazdelitve socialno-ekonomskih koristi iz člena 12(4) tega sporazuma.

315 Kot pa izhaja iz izmenjave pisem (glej točko 70 zgoraj), Kraljevina Maroko te pristojnosti izvaja na podlagi svojega stališča, da je „območje Sahare […] sestavni del nacionalnega ozemlja, na katerem v celoti izvaja svojo suverenost kot na preostalem nacionalnem ozemlju“.

316 V zvezi s tem je mogoče navesti zlasti, da iz določb Sporazuma o ribištvu, Protokola o izvajanju in njegovih prilog ter dodatkov ne izhaja, da bi se načelo pravične geografske in socialne porazdelitve finančnega prispevka na ozemlju Zahodne Sahare in na ozemlju Maroka v smislu člena 94 pridružitvenega sporazuma izvajalo različno.

317 Tako Kraljevina Maroko ne prevzema odgovornosti in pristojnosti, ki jih ima na podlagi spornega sporazuma, v delu, v katerem se ta nanaša na ozemlje Zahodne Sahare in vode ob njegovi obali, da bi uresničevala pravice ljudstva tega ozemlja v njegovo korist. Kot namreč izhaja iz njenega stališča, navedenega v izmenjavi pisem, in kot poleg tega opozarjajo maroške zbornice za morski ribolov (glej točko 307 zgoraj), mu ne namerava priznati pravic glede izkoriščanja ribolovnih virov v teh vodah in glede razdelitve koristi, ki iz njega izhajajo. Poleg tega se pravice, ki lahko

s tem sporazumom morebiti nastanejo za gospodarske subjekte s sedežem na navedenem ozemlju, nanašajo na posameznike in ne na tretjega, ki mora vanj privoliti. Pri koristih, ki jih lahko na podlagi navedenega sporazuma pridobi prebivalstvo tega ozemlja, gre za povsem socialno-ekonomske učinke, ki so poleg tega še posredni in jih ni mogoče enačiti s pravicam (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točki 320 in 321).

318 Sporni sporazum pa s tem, da eni od pogodbenic daje pristojnost nad ozemljem tretjega, ki je torej sam ni upravičen izvajati ali po potrebi njeno izvajanje prenesti, kot poudarja tožeča stranka, zadevnemu tretjemu nalaga obveznost, ne glede na okoliščino, ki jo zatrjuje Svet, da ta tretji v tej fazi sam ali prek svojega zastopnika ne more prevzeti teh pristojnosti. Njegova privolitev v sporni sporazum mora torej biti izražena izrecno (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točki 322 in 323).

319 Nazadnje, v zvezi z vsebino in obsegom pojma privolitev, kot je uporabljen v členih od 34 do 36 Dunajske konvencije in obravnavan v točki 106 sodbe Svet/Front Polisario, je treba opozoriti, da je, kot izhaja iz tretjega odstavka preambule navedene konvencije, načelo svobodne privolitve „splošno priznano“ načelo, ki ima temeljno vlogo na področju pogodbenega prava. Poleg tega je treba navesti, da kadar se s pravilom mednarodnega prava izvaja načelo svobodne privolitve, to pravilo pomeni, prvič, da je veljavnost akta, za katerega se zahteva, pogojena z izrazom privolitve pogodbenice ali tretjega, drugič, da je veljavnost same privolitve odvisna od njene „svobodne in pristne“ narave, in tretjič, da se lahko navedeni akt uveljavlja zoper pogodbenico ali tretjega, ki je vanj veljavno privolil (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točki 324 in 325 ter navedena sodna praksa).

320 Privolitev ljudstva Zahodne Sahare kot tretjega v razmerju do spornega sporazuma v smislu točke 106 sodbe Svet/Front Polisario mora torej načeloma izpolnjevati enake zahteve in ustvarjati enake pravne učinke, kot so tisti iz točke 319 zgoraj (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 326).

321 Glede na te ugotovitve je treba zdaj preučiti konkretne ukrepe, ki sta jih Svet in Komisija izvedla za uskladitev z zahtevami, ki jih je Sodišče izpeljalo iz načela relativnega učinka pogodb.

– Posvetovanja, ki sta jih Svet in Komisija opravila za uskladitev z razlago načela relativnega učinka pogodb iz sodb Svet/Front Polisario in Western Sahara Campaign UK

322 Na prvem mestu je treba spomniti, da je Svet v uvodni izjavi 11 izpodbijanega sklepa navedel, da je „Komisija […] skupaj z [ESZD] sprejela vse v trenutnem kontekstu razumne in izvedljive ukrepe, da bi ustrezno vključila zadevno prebivalstvo in se prepričala o njegovem soglasju“. Poleg tega je Svet v tej uvodni izjavi pojasnil, da so „[v] Zahodni Sahari in Kraljevini Maroko […] potekala obsežna posvetovanja, socialno-ekonomski in politični akterji, ki so na posvetovanjih sodelovali, pa so se jasno izrekli za sklenitev [spornega] [s]porazuma“, vendar da so „[tožeča stranka] in nekatere druge strani […] zavrnile sodelovanje v posvetovalnem postopku“. Kot torej izhaja iz teh navedb, Svet meni, da je ta „proces posvetovanja“ omogočil uskladitev s „preudarki“ iz sodb Svet/Front Polisario in Western Sahara Campaign UK, zlasti s preudarki iz točke 106 prve od teh sodb.

323 Na drugem mestu, Svet je, kot izhaja iz odgovora na tožbo in dokumentov, predloženih v podporo, svojemu sklepu z dne 16. aprila 2018 o pooblastilu za začetek pogajanj s Kraljevino Maroko za spremembo Sporazuma o partnerstvu v ribiškem sektorju in sklenitev protokola za izvajanje navedenega sporazuma priložil pogajalske smernice. Te smernice so med drugim določale, po eni

strani, da „Komisija […] oceni možne posledice [spornega] [s]porazuma […], zlasti kar zadeva koristi za zadevno ljudstvo in izkoriščanje naravnih virov na teh ozemljih“, in, po drugi strani, da bi morala ta institucija v skladu s sodbami Sodišča „zagotoviti, da je ljudstvo, ki ga ta sporazum zadeva, zadostno vključeno, ko bo predlagala podpis in sklenitev sporazuma“.

324 Na tretjem mestu je Komisija v poročilu z dne 8. oktobra 2018 v zvezi z drugo pogajalsko smernico, navedeno v točki 323 zgoraj, navedla:

„Ker ni nobene druge možnosti, ki bi si jo bilo mogoče zamisliti in ki bi omogočala neposredno posvetovanje s prebivalstvom Zahodne Sahare, so službe [Komisije] in ESZD opravile posvetovanja s širokim naborom organizacij, ki zastopajo saharsko civilno družbo, poslanci, gospodarskimi subjekti in organizacijami […].

[T]a posvetovanja so bila osredotočena na glavni cilj, ki je bil izmenjava stališč in pripomb glede interesa, ki ga ima lahko za prebivalstvo Zahodne Sahare in gospodarstvo tega ozemlja sklenitev [spornega sporazuma].

Čeprav sta ESZD in Komisija [tožečo stranko] povabili na posvetovanja v Bruselj, se ta ni odzvala […]. V Bruselj so bile povabljene tudi organizacije civilne družbe, ki so nasprotovale razširitvi [spornega sporazuma] na vode ob obali Zahodne Sahare, vendar se nobena ni odzvala povabilu.

Poleg tega so maroški organi začeli svoja posvetovanja z nacionalnimi, regionalnimi in strokovnimi organi, ki jih [sporni sporazum] zadeva.“

325 Komisija je v poročilu z dne 8. oktobra 2018 navedla:

„Cilj tega tristranskega pristopa je bil, da bi bil čim bolj vključujoč, vsebinski in verodostojen v izredno zapletenem političnem in pravnem kontekstu.

Že na samem začetku je bilo pojasnjeno, da namen posvetovanja ni bil določiti dokončni politični in ustavni status ozemlja Zahodne Sahare, temveč preveriti, ali prebivalstvo, ki ga Sporazum zadeva, podpira razširitev [Sporazuma o ribištvu iz leta 2006] na vode ob obali Zahodne Sahare.“

326 Na četrtem mestu je Komisija v poročilu z dne 8. oktobra 2018 ocenila rezultat teh posvetovanj in sklenila, da je „prvi del [posvetovanj,] ki so ga opravili maroški organi, pokazal široko soglasje za podporo novemu partnerstvu o trajnostnem ribištvu, vključno z njegovo razširitvijo na vode ob obali ozemlja Zahodne Sahare“, in da je bilo, „kar zadeva rezultate posvetovanj, ki sta jih opravili ESZD in [ona sama], […] prav tako mogoče ugotoviti močno podporo razširitvi [spornega sporazuma] na vode ob obali Zahodne Sahare“. Poleg tega trdi, da „[tožeča stranka] in več drugih akterjev, vpletenih v to občutljivo zadevo, ni želelo sodelovati v postopku posvetovanja, ne da bi podali argumente proti [spornemu sporazumu]“, pri čemer meni, da se „[ta] zavrnitev […] zdi povezana z zadržki politične narave [glede] vprašanja končnega statusa Zahodne Sahare“.

327 Tako sta, kot poudarja Komisija v svoji intervencijski vlogi, ESZD in sama menili, da sta „na podlagi svojega načela politične nevtralnosti in nevmešavanja morali opraviti čim bolj ‚vključujoča‘ posvetovanja, ne da bi se zavzeli za katero koli stran“ v „sporu o legitimnosti med [Kraljevino] Maroko in tožečo stranko“. Ker je „vsaka od udeleženk v postopku OZN (Kraljevina Maroko in [tožeča stranka]) v svojem imenu zatrjevala izključno reprezentativnost za prebivalstvo, ki ga sporazum zadeva,“ sta ocenili, da bi „dajanje prednosti razlagi [ene od teh strank] Unijo neizogibno privedlo do tega, da bi se vključila v politični spor“ in da bi bilo „priznanje [tožeče

stranke] kot edinega sogovornika v nasprotju s splošnim pristopom Unije, ki zadevne organizacije nikoli ni priznala drugače kot eno od ‚strank' v postopku OZN". Tako sta Komisija in ESZD na podlagi načela, da „nobena od teh strank ni imela monopola nad legitimnostjo", sprejeli rešitev, da „se podlaga za posvetovanje razširi prek sogovornikov, ki jih podpira ena ali druga stran, tako da se čim bolj razširi na civilno družbo, ki jo sporazumi zadevajo, in njene predstavnike".

328 V zvezi s tem je iz teh ugotovitev najprej mogoče sklepati, da sta instituciji menili, da v praksi ni bilo mogoče neposredno ali izključno prek tožeče stranke pridobiti privolitve ljudstva zahodne Sahare kot tretjega v razmerju do spornega sporazuma, in sicer zaradi posebnega položaja tega ozemlja, da pa je posvetovanje z „zadevnim prebivalstvom" za pridobitev njegove „privolitve" v ta sporazum glede na ta položaj omogočalo uskladitev, kolikor je ta mogoča, z zahtevami, ki jih je mogoče izpeljati iz točke 106 sodbe Svet/Front Polisario (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 336).

329 Dalje, iz tega je mogoče sklepati, da pojem „zadevno prebivalstvo", ki ga navajata instituciji, v bistvu vključuje prebivalstvo, ki trenutno živi na ozemlju Zahodne Sahare, ne glede na to, ali pripada ljudstvu tega ozemlja ali ne, vendar brez poseganja v „[pridobivanje] mnenja begunskega saharskega prebivalstva", ki naj bi po navedbah Komisije omogočilo „vključitev tožeče stranke med sogovornike pri posvetovanju". Ta pojem se torej razlikuje od pojma „ljudstvo Zahodne Sahare", in sicer po eni strani v tem, da lahko vključuje celotno lokalno prebivalstvo, na katero pozitivno ali negativno vpliva uporaba spornega sporazuma na tem ozemlju, in po drugi strani v tem, da nima politične vsebine, ki jo ima drugi pojem in ki izhaja predvsem iz pravice do samoodločbe, priznane temu ljudstvu (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 337).

330 Nazadnje, kot je v bistvu poudarila tožeča stranka, posvetovanja, ki sta jih opravili Komisija in ESZD, temeljijo na pristopu, primerljivem s pristopom, ki se zahteva s členom 11(3) PEU in členom 2 Protokola št. 2 k PDEU v zvezi z uporabo načel subsidiarnosti in sorazmernosti, v skladu s katerima mora Komisija opraviti široka posvetovanja z udeleženimi stranmi, zlasti preden predlaga zakonodajni akt. Poleg tega, kot kažejo različni odlomki iz predlogov za sklenitev sporazumov o ribištvu v imenu Unije, ki jih je predložila tožeča stranka, je Komisija to prakso v okviru takih predlogov sistematizirala (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 338).

331 Vendar tak pristop načeloma pomeni le, da se zberejo in upoštevajo mnenja različnih udeleženih strani, zlasti za sprejetje nameravanega akta, ne da bi tako upoštevanje ustvarilo pravne učinke, primerljive z izrazom privolitve tretjega, ki se zahteva za sprejetje takega akta. Zato izraza iz uvodne izjave 11 izpodbijanega sklepa „privolitev zadevnega prebivalstva" ni mogoče razlagati tako, da ima pravno vsebino pojma privolitve iz točke 319 zgoraj. Kot izhaja iz sklepnih ugotovitev poročila z dne 8. oktobra 2018, je treba pojem privolitve iz izpodbijanega sklepa v tem posebnem okviru razumeti tako, da se nanaša izključno na večinoma naklonjeno mnenje institucij in organizacij, ki jih Komisija in ESZD štejeta za predstavnike navedenega prebivalstva in s katerim so se posvetovale tako zadnjenavedeni kot tudi Kraljevina Maroko. Za to mnenje samo po sebi pa se ne more šteti, da pogojuje veljavnost spornega sporazuma in izpodbijanega sklepa ter da zavezuje te institucije in organizacije ali „zadevno prebivalstvo" samo, tako da bi bilo mogoče navedeni sporazum uveljavljati zoper njega (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točki 339 in 340).

332 V okviru preučitve utemeljenosti tega dela bo treba preveriti, ali je poseben pomen, ki se v izpodbijanem sklepu pripisuje pojmu privolitve, kot je opredeljen v točki 331 zgoraj, združljiv z razlago načela relativnega učinka pogodb, ki jo je podalo Sodišče.

– Vprašanje, ali je poseben pomen, pripisan pojmu privolitve v izpodbijanemu sklepu, združljiv z razlago načela relativnega učinka pogodb, ki jo je Sodišče podalo v sodbah Svet/Front Polisario in Western Sahara Campaign UK

333 Ta del tretjega tožbenega razloga v bistvu odpira vprašanje, ali je lahko Svet glede na posebni položaj Zahodne Sahare uporabil svojo diskrecijsko pravico in si zahtevo po pridobitvi privolitve ljudstva tega ozemlja v sporni sporazum razlagal tako, da pomeni le pridobitev večinoma naklonjenega mnenja „zadevnega prebivalstva“.

334 V zvezi s tem je treba na prvem mestu poudariti, da sodna praksa institucijam sicer priznava široko diskrecijsko pravico na področjih, ki vključujejo zapletene ocene, zlasti politične in gospodarske, kot so zunanji odnosi in ribiška politika, vendar pa sodni nadzor nad očitno napako pri presoji zahteva, da lahko institucije Unije, ki so avtorji zadevnega akta, pri sodišču Unije dokažejo, da je bil akt sprejet z dejanskim izvajanjem njihove diskrecijske pravice, za kar se zahteva upoštevanje vseh upoštevnih podatkov in okoliščin položaja, ki ga ta akt ureja. Poleg tega je lahko diskrecijska pravica institucij omejena, tudi v okviru takih področij, s pravnim pojmom, ki vzpostavlja objektivna merila (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točke od 342 do 347 in navedena sodna praksa).

335 V obravnavanem primeru je tako diskrecijska pravica, ki jo ima Svet pri sklepanju sporazuma s Kraljevino Maroko, ki se izrecno uporablja za Zahodno Saharo in vode ob njeni obali, pravno uokvirjena z jasnimi, natančnimi in brezpogojnimi obveznostmi, ki jih je Sodišče v zvezi s takimi sporazumi izpeljalo iz načela samoodločbe in načela relativnega učinka pogodb. V zvezi z zahtevo, da mora ljudstvo tega ozemlja privoliti v tak sporazum, je bil Svet sicer pristojen, da oceni, ali trenutni položaj na tem ozemlju upravičuje prilagoditev načinov izraza privolitve in ali so bili izpolnjeni pogoji, da bi se štelo, da je bila izražena. Vendar pa ni bil pristojen, da odloči, ali se je mogoče odreči tej privolitvi, ne da bi kršil to zahtevo (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točki 348 in 349).

336 Na drugem mestu, v točki 238 zgoraj je bilo opozorjeno na poseben položaj Zahodne Sahare in zlasti „spor o legitimnosti“ med obema strankama v procesu samoodločbe, in sicer Kraljevino Maroko in tožečo stranko. Natančneje, v obravnavanem primeru je treba poudariti, da med tema strankama še do danes ni dogovora, s katerim bi ena od njiju privolila v to, da druga stranka v korist tega nesamoupravnega ozemlja izvaja pristojnosti, ki jih zahteva mednarodni sporazum z Unijo, ki se uporablja zanj, med drugim na področju upravljanja ribolovnih virov v vodah ob obali tega ozemlja (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točki 350 in 351).

337 V zvezi s tem je Svet, kot izhaja iz uvodnih izjav 5 in 10 izpodbijanega sklepa (glej točko 60 zgoraj), menil, da je edini način po eni strani za zagotovitev, da lahko flote EU še naprej opravljajo ribolovne dejavnosti v vodah ob obali Zahodne Sahare, ter po drugi strani za zagotovitev, da lahko to ozemlje in njegovo prebivalstvo še naprej koristita sektorsko podporo, ki se izplačuje na podlagi sporazuma, in za zagotovitev trajnostnega izkoriščanja ribolovnih virov teh voda ta, da se s Kraljevino Maroko sklene nov sporazum o ribištvu. Kot je namreč mogoče sklepati iz trditev

Sveta in Komisije, ta menita, da je ta tretja država v nasprotju s tožečo stranko sposobna izvajati pristojnosti, zahtevane s tem sporazumom (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 352).

338 Vendar, kot izhaja iz točke 328 zgoraj, so institucije menile tudi, da jim poseben položaj Zahodne Sahare v praksi ne omogoča, da bi neposredno ali prek tožeče stranke pridobile privolitev ljudstva tega ozemlja kot tretjega v razmerju do spornega sporazuma, in da morajo opraviti čim bolj vključujoče posvetovanje z lokalnim prebivalstvom tega ozemlja, da se ne bi vmešavale v spor o legitimnosti med tožečo stranko in Kraljevino Maroko (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 353).

339 Glede na to različnih elementov v zvezi s posebnim položajem Zahodne Sahare, ki sta jih Svet in Komisija navedla za utemeljitev sklepa iz točke 338 zgoraj, ni mogoče upoštevati.

340 Prvič, trditev Sveta in Komisije, da se zahteva po privolitvi ne more uporabljati na enak način za državo ali za nesamoupravno ozemlje, je treba zavrniti iz razlogov, navedenih v točki 311 zgoraj.

341 Drugič, trditev maroških zbornic za morski ribolov, da je zadevno prebivalstvo implicitno privolilo v pravice, podeljene s spornim sporazumom, s tem, da je izkoristilo finančni prispevek, ki se že več let *de facto* uporablja za Zahodno Saharo, je treba vsekakor zavrniti iz razlogov, navedenih v točkah od 312 do 317 zgoraj.

342 Tretjič, v zvezi s trditvijo Sveta in Komisije, da je težko opredeliti pripadnike ljudstva Zahodne Sahare, je treba, po eni strani poudariti, kot je to storila tožeča stranka, da je pravica do samoodločbe kolektivna pravica in da so organi OZN navedenemu ljudstvu to pravico in s tem njegov obstoj priznali, in sicer neodvisno od posameznikov, ki ga sestavljajo, in od njihovega števila. Po drugi strani iz točke 106 zgoraj sodbe Svet/Front Polisario izhaja, da je Sodišče to ljudstvo implicitno štelo za avtonomen pravni subjekt, ki je sposoben izraziti privolitev v mednarodni sporazum neodvisno od opredelitve njegovih pripadnikov. Zato iz načela samoodločbe in načela relativnega učinka pogodb, kot ju razlaga Sodišče, ni mogoče sklepati, da mora biti privolitev tega ljudstva nujno pridobljena z neposrednim posvetovanjem z njegovimi pripadniki. Težava, ki so jo navedle institucije, torej sama ne more ovirati izraza te privolitve (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 357).

343 Četrtič, v zvezi s potrebo po nevmešavanju v „spor o legitimnosti“ med tožečo stranko in Kraljevino Maroko glede Zahodne Sahare, na katero se sklicujejo Svet, Komisija in Francoska republika, zadostuje poudariti, da Unija v skladu z mednarodnim pravom in razlago Sodišča v zvezi s tem ne more priznati zahtev Kraljevine Maroko glede tega ozemlja, zato institucije ne morejo opustiti sprejetja ustreznih ukrepov za zagotovitev privolitve ljudstva tega ozemlja, tako da se sklicujejo na tveganje vmešavanja v spor med tožečo stranko in to tretjo državo v zvezi s temi zahtevami (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 358).

344 Petič, trditev Sveta, da je Zahodna Sahara v tej fazi nesamoupravno ozemlje in da torej ni sposobna izraziti privolitve na tak način kot neodvisna država, je treba zavrniti. Po eni strani namreč ta trditev navsezadnje temelji na zmotni premisi – da ljudstvo Zahodne Sahare še nima pravice do samoodločbe, ker v tej fazi proces v zvezi z dokončnim statusom tega ozemlja še ni končan – ki je v nasprotju s priznanjem te pravice od organov OZN, ki ga je Sodišče ugotovilo v sodbi Svet/Front Polisario. Po drugi strani v zvezi z zatrjevanim neobstojem sposobnosti tožeče stranke in ljudstva, ki ga zastopa, za sklenitev pogodbe na področju ribištva ali izvajanje pristojnosti, ki jih vključuje, iz

načela relativnega učinka pogodb, kot ga razlaga Sodišče, ne izhaja, da bi bilo treba privolitev zadevnega ljudstva kot tretjega v razmerju do spornega sporazuma nujno pridobiti s pogodbo (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točke 295 in od 359 do 361).

345 Šestič, to, da institucije Kraljevino Maroko štejejo za „*de facto* upravno oblast“ Zahodne Sahare, ni okoliščina, ki bi izključevala potrebo, da ljudstvo tega ozemlja privoli v sporni sporazum. Ker je namreč Kraljevina Maroko zavrnila izvajanje takih pristojnosti in zahtevala suverene pravice na navedenem ozemlju, njen položaj ni združljiv s statusom upravne oblasti. Tudi če se Kraljevini Maroko prizna taka vloga „*de facto*“ glede zadevnega ozemlja, ta okoliščina vsekakor ne more odvzeti potrebe po privolitvi njegovega ljudstva v sporni sporazum ob upoštevanju načela samoodločbe in načela relativnega učinka pogodb (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točki 362 in 363).

346 Sedmič, v okviru preučitve procesnega upravičenja tožeče stranke je bilo po eni strani ugotovljeno, da sodelovanje zadnjenavedene v procesu samoodločbe Zahodne Sahare ne pomeni, da ne more zastopati tega ljudstva v okviru sporazuma med Unijo in Kraljevino Maroko, in po drugi strani, da iz listin iz spisa ne izhaja, da bi organi OZN priznali še druge organizacije poleg nje, ki bi bile pooblaščene za zastopanje navedenega ljudstva (glej točki 241 in 243 zgoraj). Zato ni bilo nemogoče pridobiti privolitve tega ljudstva prek tožeče stranke. Trditev Sveta in Komisije, da bi v tem primeru ta organizacija dobila „pravico do veta“ glede uporabe spornega sporazuma za navedeno ozemlje in vode ob njegovi obali, je treba zavrniti. V zvezi s tem je namreč dovolj opozoriti, da – kot je bilo ugotovljeno v točki 335 zgoraj – Svet ni pristojen za odločanje o tem, ali se je mogoče odreči privolitvi ljudstva Zahodne Sahare za sklenitev spornega sporazuma. Posledično zatrjevana okoliščina, da bi imela tožeča stranka zaradi pristojnosti, da izrazi to privolitev, „pravico do veta“, ne more upravičiti take odločitve (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 364).

347 Iz tega sledi, da elementi v zvezi s posebnim položajem Zahodne Sahare, na katere se sklicujeta Svet in Komisija, niso taki, da bi izključevali možnost, da ljudstvo Zahodne Sahare izrazi svojo privolitev v sporazum kot tretji v razmerju do tega sporazuma.

348 Na tretjem mestu, kot je bilo ugotovljeno v točki 331 zgoraj, je bil namen posvetovanj, ki sta jih opravili Komisija in ESZD, le pridobiti mnenje „zadevnega prebivalstva“ o spornem sporazumu in ne privolitve ljudstva Zahodne Sahare vanj. Kot upravičeno trdi tožeča stranka, se ta posvetovanja torej ne morejo šteti za skladna z zahtevami, ki jih je Sodišče izpeljalo iz načela samoodločbe in načela relativnega učinka pogodb (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 366).

349 Argumentacija Sveta, ki jo podpirajo Kraljevina Španija, Francoska republika, Komisija in maroške zbornice za morski ribolov, da zadevna posvetovanja spoštujejo upoštevna načela mednarodnega prava, te ugotovitve ne more omajati.

350 Svet v zvezi s tem po eni strani trdi, da je bilo posvetovanje, ki ga je vodila Unija, v skladu z upoštevnimi načeli mednarodnega prava, ker je bilo opravljeno z reprezentativnimi organi zadevnega prebivalstva in z namenom pridobitve privolitve. Svet je ta merila izpeljal zlasti iz konvencije Mednarodne organizacije dela (MOD) št. 169 o domorodnih in plemenskih ljudstvih, sprejete 27. junija 1989 v Ženevi, in iz deklaracije Združenih narodov o pravicah avtohtonih ljudstev, ki jo je Generalna skupščina OZN sprejela 13. septembra 2007. Cilj zadevnega posvetovanja naj bi tako bil zagotoviti čim širšo udeležbo organov in organizacij, ki zastopajo

zadevno prebivalstvo. Kraljevina Maroko naj bi se v tem okviru posvetovala zlasti z regionalnimi izvoljenimi osebami, imenovanimi s splošnimi neposrednimi volitvami leta 2015, katerih znaten del izhaja iz lokalnih plemen. Komisija in ESZD sta se posvetovali s širokim naborom lokalnih političnih in družbenopolitičnih organizacij ter predstavnikov civilne družbe in s tožečo stranko.

351 Po drugi strani sta se instituciji po mnenju Sveta oprli na objektivno merilo, in sicer na to, ali Sporazum o ribištvu koristi prebivalstvu Zahodne Sahare ali ne, kar naj bi bilo v skladu z načeli, ki jih je mogoče izpeljati iz dopisa pravnega svetovalca OZN z dne 29. januarja 2002.

352 V zvezi z argumentacijo Sveta iz točke 350 zgoraj je dovolj navesti, da merila, ki jih je ta izpeljal iz navedene konvencije in navedene deklaracije, in sicer, da je treba vsako posvetovanje opraviti z reprezentativnimi organi zadevnega prebivalstva in da mora biti njegov namen pridobitev privolitve tega prebivalstva, ne ustrezajo zahtevam, ki jih je Sodišče izpeljalo iz načela samoodločbe in načela relativnega učinka pogodb (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 370).

353 Po eni strani je treba namreč poudariti, da Svet – kot je bilo že večkrat navedeno – pojmu privolitve ne pripisuje pravnih učinkov, ki jih ima ta pojem načeloma v skladu z mednarodnim pravom, saj v obravnavanem primeru ne govori o privolitvi tretjega v sporni sporazum v smislu točke 106 sodbe Svet/Front Polisario, temveč o večinoma naklonjenem mnenju lokalnega prebivalstva (glej točke od 328 do 331 zgoraj). Poleg tega se Komisija, kot poudarja tožeča stranka, v poročilu z dne 8. oktobra 2018 ne sklicuje na pojem privolitve. Sklicuje se le na „podporo“ subjektov, s katerimi so se posvetovali maroški organi, za sklenitev spornega sporazuma in na „zelo močno podporo“ svojih „sogovornikov“ in sogovornikov ESZD za „vključitev voda ob obali Zahodne Sahare“ (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točki 371 in 372).

354 Po drugi strani je treba opozoriti, kot je večkrat zatrdila tožeča stranka, da se pojem „zadevno prebivalstvo“, ki ga uporabljajo institucije, ne ujema s pojmom „ljudstvo Zahodne Sahare“, katerega vsebina vključuje pravico do samoodločbe (glej točko 329 zgoraj). Zlasti je treba na prvem mestu navesti, da namen posvetovanj, ki jih je Kraljevina Maroko, pogodbenica spornega sporazuma, opravila z lokalnimi in regionalnimi organi, ni mogel biti pridobiti privolitev tretjega v razmerju do tega sporazuma, temveč kvečjemu vključiti zainteresirane lokalne skupnosti in javne organe, ki pripadajo navedeni državi, v sklenitev tega sporazuma. Na drugem mestu je treba navesti, da so subjekti in organi, s katerimi se je posvetovala Komisija, kvečjemu zastopniki različnih socialno-ekonomskih interesov in interesov civilne družbe, ne da bi ti subjekti ali organi sami sebe šteli ali da bi se morali šteti za organe, ki zastopajo ljudstvo Zahodne Sahare in so pooblaščeni, da izrazijo privolitev tega ljudstva, kar poleg tega potrjujejo merila za izbor teh subjektov ali organov, ki jih je Komisija navedla v svojih pisnih odgovorih z dne 25. januarja 2021 na vprašanja, ki jih je Splošno sodišče postavilo v okviru ukrepa procesnega vodstva (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točke od 373 do 379).

355 Poleg tega, kar se tiče trditev tožeče stranke glede vezi subjektov in organov, s katerimi sta se posvetovali Komisija in ESZD, z maroškimi organi, iz pojasnil Komisije v okviru pisnih odgovorov z dne 25. januarja 2021 glede statusa in dejavnosti navedenih subjektov in organov izhaja, da večina njih spada med javne organe maroškega prava, ki delujejo pod nadzorom teh organov, ali neodvisne maroške organe in da je velik delež teh javnih organov pristojnih na nacionalni ravni.

356 Komisija v poročilu z dne 8. oktobra 2018 tudi sama navaja, da so tožeča stranka in združenja z enakimi stališči kot zadnjenavedena zavrnili sodelovanje v posvetovanjih, ki jih je organizirala.

357 Vendar je po eni strani treba navesti, da ni sporno, da je, kot tožeča stranka navaja v repliki, ta izrazila svoje nasprotovanje sklenitvi spornega sporazuma. Zlasti je v dopisu z dne 7. junija 2018, naslovljenem na ESZD, v bistvu navedla, da glede načel, ki jih je po njenem mnenju potrdilo Sodišče, in sicer ločenega in različnega statusa Zahodne Sahare in upoštevanja samo enega merila privolitve tega ljudstva, ne more sprejeti, da bi te izmenjave potekale z namenom „morebitne vključitve Zahodne Sahare v sporazume, o katerih se pogajata [Unija] in Kraljevina Maroko“, ter v okviru projekta, ki se nanaša na „južne pokrajine“ in upošteva mnenje „lokalnega prebivalstva“ prek ESZD in maroških institucij. Zato bi Komisija in Svet morala, tudi če tožeča stranka ni privolila v sodelovanje na posvetovanjih, ki sta jih organizirali Komisija in ESZD, ustrezno upoštevati njeno stališče, zlasti ker se je v nasprotju z drugimi subjekti, s katerimi so potekala posvetovanja, lahko upravičeno štela za „reprezentativni organ“ zadevnega ljudstva.

358 Po drugi strani je treba poudariti, kot v bistvu navaja tožeča stranka, da v poročilu z dne 8. oktobra 2018 ni upoštevana javna deklaracija z dne 28. novembra 2018, ki jo je sprejelo 95 „nevladnih organizacij saharske civilne družbe“ (The Saharawi civil society NGOs) in je priložena tožbi, v kateri so te organizacije pozvale Svet in Parlament, naj ne sprejmeta spornega sporazuma, katerega namen je po njihovih besedah „izropati“ ribolovne vire ljudstva Zahodne Sahare in „nezakonito vključiti Zahodno Saharo na njegovo ozemeljsko področje uporabe“.

359 Ugotoviti je treba torej, da ta posvetovanja in rezultati, izpeljani iz njih v poročilu z dne 8. oktobra 2018, bolj izražajo stališče maroških institucij in javnih organov kot organizacij iz civilne družbe Zahodne Sahare. Poročilo z dne 8. oktobra 2018 tudi ne upošteva stališča tožeče stranke, čeprav je ta natančno navedla razloge za svoje nasprotovanje sklenitvi spornega sporazuma.

360 Kot je trdila tožeča stranka, ta posvetovanja nikakor niso bila opravljena z „reprezentativnimi organi“ ljudstva Zahodne Sahare, temveč kvečjemu z „udeleženimi stranmi“, ki sta jih instituciji sicer lahko vključili v sklenitev spornega sporazuma v skladu s Pogodbama, ne glede na „preudarke“ Sodišča iz uvodne izjave 11 izpodbijanega sklepa (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 383).

361 Iz točk od 353 do 360 zgoraj izhaja, da se za posvetovanja, ki sta jih na zahtevo Sveta opravili Komisija in ESZD, ne more šteti, da so omogočila pridobitev privolitve ljudstva Zahodne Sahare v sporni sporazum v skladu z načelom relativnega učinka pogodb, kot ga razlaga Sodišče (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 384).

362 Glede razlage mednarodnega prava, ki jo zagovarja Svet na podlagi dopisa pravnega svetovalca OZN z dne 29. januarja 2002, ki ga glede tega podpirata Komisija in Francoska republika, je treba poudariti, prvič, da se institucije ne morejo izogniti obveznosti upoštevanja razlage Sodišča glede ustreznih pravil mednarodnega prava tako, da jo nadomestijo z drugačnimi merili, ki izhajajo iz takega dopisa, ki poleg tega po pomenu ni enakovreden pomenu svetovalnih mnenj CIJ, drugič, da se je ta dopis nanašal na zakonitost pogodb zasebnega prava, sklenjenih med maroškimi javnimi organi in naftnimi družbami, in ne na zakonitost mednarodnih sporazumov, ki jih je sklenila Kraljevina Maroko, tretjič, da je dopis temeljil na analogiji z vprašanjem zakonitosti dejavnosti upravne oblasti v zvezi z mineralnimi viri nesamoupravnega ozemlja, medtem ko v obravnavanem primeru zadevne tretje države ni mogoče šteti za takšno oblast, in četrtič, da iz ugotovitev tega dopisa vsekakor izrecno izhaja, da veljavna načela mednarodnega prava

zahtevajo, da izkoriščanje naravnih virov takega ozemlja ni le v skladu z interesi ljudstva Zahodne Sahare, ampak tudi z njegovo voljo (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točke od 385 do 389).

363 Zato se Svet in Komisija nikakor ne moreta sklicevati na dopis pravnega svetovalca OZN z dne 29. januarja 2002, da bi utemeljila, da so bila pogajanja opravljena v skladu z ustreznimi načeli mednarodnega prava. Tožeča stranka torej upravičeno trdi, da instituciji zahteve po izrazu te privolitve, ki jo je Sodišče navedlo v točki 106 sodbe Svet/Front Polisario, nista mogli nadomestiti z merilom koristi spornega sporazuma za zadevno prebivalstvo (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 390).

364 Iz vsega navedenega izhaja, da Svet s sprejetjem izpodbijanega sklepa ni dovolj upošteval vseh upoštevnih elementov v zvezi s položajem Zahodne Sahare in je napačno štel, da ima diskrecijsko pravico pri odločanju, ali je treba izpolniti zahtevo, da mora ljudstvo tega ozemlja izraziti privolitev v uporabo spornega sporazuma za to ozemlje kot tretji v razmerju do navedenega sporazuma v skladu z razlago načela relativnega učinka pogodb v povezavi z načelom samoodločbe, ki jo je podalo Sodišče. Prvič, Svet je napačno štel, da trenutni položaj tega ozemlja ne omogoča, da bi se prepričal o obstoju privolitve navedenega ljudstva, še zlasti ne prek tožeče stranke. Drugič, Svet je s tem, da je štel, da so posvetovanja, ki sta jih opravili Komisija in ESZD, omogočila upoštevanje načela relativnega učinka pogodb, kot ga je Sodišče razložilo zlasti v točki 106 sodbe Svet/Front Polisario, napačno razumel tako obseg teh posvetovanj kot tudi obseg zahteve iz navedene točke. Tretjič, Svet je napačno štel, da se lahko opre na dopis pravnega svetovalca OZN z dne 29. januarja 2002 in to zahtevo nadomesti z merili, domnevno navedenimi v tem dopisu. Iz tega izhaja, da je ta del tretjega tožbenega razloga utemeljen in lahko povzroči razglasitev ničnosti izpodbijanega sklepa (glej v tem smislu sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točka 391).

365 Iz vsega navedenega izhaja, da je treba izpodbijani sklep razglasiti za ničen, ne da bi bilo treba odločiti o dopustnosti novih dokaznih predlogov, ki jih je predložila tožeča stranka, in elementov, ki jih je predložila sama od sebe po obravnavi (glej točki 89 in 92 zgoraj), ter ne da bi bilo treba preučiti drugi del tretjega tožbenega razloga in druge tožbene razloge.

4. Časovna ohranitev učinkov izpodbijanega sklepa

366 Splošno sodišče lahko na podlagi člena 264, drugi odstavek, PDEU določi – če meni, da je to potrebno – tiste učinke akta, razglašenega za ničnega, ki jih je treba šteti za dokončne.

367 V zvezi s tem iz sodne prakse izhaja, da je iz razlogov pravne varnosti mogoče tudi po uradni dolžnosti ohraniti učinke izpodbijanega akta, med drugim sklepa o sklenitvi mednarodnega sporazuma, če bi takojšnji učinki razglasitve ničnosti tega akta povzročili resne negativne posledice (glej sodbo z današnjega dne, Front Polisario/Svet, T-279/19, točki 394 in 396 ter navedena sodna praksa).

368 V obravnavanem primeru zadostuje poudariti, da ima lahko razglasitev ničnosti izpodbijanega sklepa s takojšnjim učinkom resne posledice za zunanje delovanje Unije ter omaja pravno varnost mednarodnih zavez, v katere je privolila in ki zavezujejo institucije in države članice. Stališča tožeče stranke v zvezi s predlogom Komisije, da Splošno sodišče uporabi člen 264, drugi odstavek, PDEU, ne morejo omajati te ugotovitve.

369 V teh okoliščinah je treba uporabiti člen 264, drugi odstavek, PDEU in ohraniti učinke izpodbijanega sklepa za obdobje, ki ne presega roka iz člena 56, prvi odstavek, Statuta Sodišča Evropske unije ali – če je v tem roku vložena pritožba – do razglasitve sodbe Sodišča o tej pritožbi.

B. Tožba v zadevi T-356/19

370 Uvodoma je treba poudariti, da je, kot je bilo navedeno v točki 177 zgoraj, tožeča stranka v okviru zadeve T-344/19 v podporo svoji trditvi o neposrednem nanašanju izpodbijanega sklepa nanjo trdila, da izpodbijane uredbe ni mogoče razlagati kot vmesni ukrep, ki preprečuje, da bi se izpodbijani sklep nanjo neposredno nanašal.

371 Vendar v okviru te zadeve tožeča stranka navaja, da če bi Splošno sodišče ugotovilo, da izpodbijana uredba pomeni tak vmesni ukrep, podredno vlaga to tožbo.

372 Ko je bila tožeča stranka na obravnavi vprašana glede vpliva neposrednega nanašanja izpodbijanega sklepa nanjo v zadevi T-344/19 na to tožbo, če bi Splošno sodišče ugotovilo, da izpodbijana uredba ne preprečuje tega neposrednega nanašanja, je navedla, da bi po njenem mnenju iz tega sledilo, da te tožbe ne more vložiti in da ta nikakor ne bi ohranila svojega predmeta. Glede na to je treba poudariti, da tožeča stranka Splošnemu sodišču ni predlagala, naj ugotovi, da je tožba postala brezpredmetna.

373 Poleg tega je treba poudariti, da čeprav lahko razglasitev ničnosti izpodbijanega sklepa s to sodbo onemogoči dobro izvajanje izpodbijane uredbe (glej v tem smislu in po analogiji sodbo z dne 4. septembra 2018, Komisija/Svet (Sporazum s Kazahstanom), C-244/17, EU:C:2018:662, točka 51), pa sama po sebi ne povzroči ničnosti te uredbe. Poleg tega, pravna podlaga te uredbe, ki je bila sprejeta pred izpodbijanim sklepom, ni ta sklep, ampak Protokol o izvajanju in zlasti določbe člena 3 tega protokola o ribolovnih možnostih, dodeljenih plovilom, ki plujejo pod zastavo držav članic, katerih izvajanju je namenjena (glej točki 71 in 72 zgoraj). Zato predlogi tožeče stranke za razglasitev ničnosti te uredbe ohranijo svoj predmet in je treba o njih odločiti.

374 Ne da bi Svet formalno predložil ugovor nedopustnosti, primarno uveljavlja dva ugovora nedopustnosti zoper to tožbo, od katerih se prvi nanaša na neobstoj sposobnosti tožeče stranke biti stranka v postopku, drugi pa na neobstoj njenega procesnega upravičenja zoper izpodbijani sklep.

375 Preučiti je treba drugi ugovor nedopustnosti, ki ga je podal Svet.

376 Svet zanika neposredno in posamično nanašanje izpodbijane uredbe na tožečo stranko. Po eni strani trdi, da ima uredba pravne učinke le za države članice in ne za druge osebe. Tožeča stranka naj v zadevnem gospodarskem sektorju vsekakor ne bi opravljala nobene dejavnosti in naj se na to ne bi sklicevala. Učinki navedene uredbe na njen položaj naj bi bili le posredni in politični. Po drugi strani trdi, da morajo za ta akt države članice sprejeti vmesne ukrepe in da imajo možnost, da ne uporabijo vseh ribolovnih možnosti, ki so jim dodeljene. Poleg tega Svet trdi, da izpodbijana uredba ne vpliva na tožečo stranko zaradi dejanskega položaja, ki jo opredeljuje, ali značilnosti, ki so ji lastne, zlasti zaradi njenega sodelovanja pri pogajanjih o statusu Zahodne Sahare, ki nimajo nič skupnega s predmetom tega spora.

377 Tožeča stranka pa trdi, da se izpodbijana uredba nanjo neposredno in posamično nanaša. Po eni strani v zvezi z njenim neposrednim nanašanjem trdi, da ta uredba, ker je njen namen razdeliti med države članice ribolovne možnosti, ki se neposredno nanašajo na izkoriščanje ribolovnih

virov ljudstva Zahodne Sahare, vpliva na to ljudstvo in ima torej neposredne učinke na njen pravni položaj kot edine predstavnice tega ljudstva. Poleg tega naj bi bilo izvajanje navedene uredbe popolnoma samodejno. Po drugi strani v zvezi z njenim posamičnim nanašanjem trdi, da lahko le navedeno ljudstvo, kot izhaja iz sodne prakse Sodišča, privoli v mednarodni sporazum, ki se uporablja za njegovo ozemlje in njegove naravne vire. Po njenem mnenju ta možnost vključuje pravico zadevnega ljudstva, da nasprotuje razdelitvi ribolovnih možnosti za njegove ribolovne vire brez njegove privolitve. Ob upoštevanju njene vloge pri izrazu te privolitve naj bi imela značilnosti, ki so ji lastne in po katerih se razlikuje od vseh drugih oseb, tako da naj bi se izpodbijana uredba nanjo posamično nanašala.

378 Kraljevina Španija, Francoska republika in Komisija v bistvu podpirajo trditve Sveta. Vendar pa Komisija navaja, da po njenem mnenju izpodbijana uredba zaradi svojih omejenih učinkov nima niti posrednih ali političnih učinkov na položaj tožeče stranke. Kraljevina Španija poudarja, da tožeči stranki ni odvzeta pravica do učinkovitega sodnega varstva, ki jo bo lahko po potrebi uveljavljala v zvezi z izvedbenimi akti navedene uredbe.

379 Uvodoma je treba najprej poudariti, da morajo biti pogoji dopustnosti tožbe fizične ali pravne osebe zoper izpodbijano uredbo ugotovljeni ob upoštevanju posebne narave tega akta in ne ob upoštevanju narave izpodbijanega sklepa v zadevi T-344/19.

380 V zvezi s tem je treba poudariti, da drugače od sklepa o sklenitvi mednarodnega sporazuma, kot je izpodbijani sklep v zadevi T-344/19, izpodbijana uredba, ki je bila sprejeta za izvajanje spornega sporazuma v Uniji, ni sestavni element izraza soglasja volj subjektov mednarodnega prava, ampak splošni akt, sprejet v okviru notranjih pristojnosti Unije, ki je zavezujoč v celoti in se neposredno uporablja v vseh državah članicah v skladu z opredelitvijo pojma „uredba“ iz člena 288, drugi odstavek, PDEU.

381 Ker so z njo po državah članicah razdeljene ribolovne možnosti, določene s členom 3 Protokola o izvajanju, se namreč izpodbijana uredba uporablja v objektivno določenih položajih in ima pravne učinke za kategorijo splošno in abstraktno določenih oseb (glej v tem smislu in po analogiji sodbo z dne 10. marca 2020, IFSUA/Svet, T-251/18, EU:T:2020:89, točka 35).

382 Izpodbijana uredba temelji na členu 43(3) PDEU, ki se ne sklicuje niti na redni zakonodajni postopek niti na posebni zakonodajni postopek in poleg tega določa, da Svet sprejme ukrepe, ne da bi bilo navedeno sodelovanje Parlamenta. Taka uredba torej ne more biti zakonodajni akt (glej v tem smislu sodbo z dne 6. septembra 2017, Slovaška in Madžarska/Svet (C-643/15 in C-647/15, EU:C:2017:631, točke od 58 do 62). Zato je tak splošni akt, ki ni zakonodajni akt, predpis, kar pomeni, da je treba v skladu s členom 263, četrti odstavek, tretji del stavka, PDEU preveriti, ali se neposredno nanaša na tožečo stranko in ne potrebuje izvedbenih ukrepov (glej v tem smislu sodbi z dne 6. novembra 2018, Scuola Elementare Maria Montessori/Komisija, Komisija/Scuola Elementare Maria Montessori in Komisija/Ferracci, od C-622/16 P do C-624/16 P, EU:C:2018:873, točki 22 in 28, in z dne 10. marca 2020, IFSUA/Svet, T-251/18, EU:T:2020:89, točke od 32 do 36 in navedena sodna praksa).

383 V zvezi s tem je treba pogoj neposrednega nanašanja, kot je bilo navedeno v točki 179 zgoraj, preučiti glede na dve merili, in sicer, po eni strani, mora imeti izpodbijani ukrep Unije neposredne učinke na pravni položaj tožeče stranke in, po drugi strani, naslovnikom tega ukrepa, ki so odgovorni za njegovo izvedbo, ne sme dopuščati nobene diskrecijske pravice, ampak mora biti ta izvedba samodejna in temeljiti izključno na ureditvi Unije brez uporabe drugih vmesnih pravil.

384 V zvezi s prvim merilom je treba poudariti, da se izpodbijana uredba nanaša le na razdelitev ribolovnih možnosti, določenih s členom 3 Protokola o izvajanju, med države članice.

385 Tako izpodbijana uredba sama po sebi ne more imeti učinkov na določitev teh ribolovnih možnosti in še manj na določitev ribolovnega območja, ki je v celoti zajet s Sporazumom o ribištvu, ali območij upravljanja, določenih znotraj navedenega ribolovnega območja glede na različne ribolovne kategorije, ki se uporabljajo.

386 Poleg tega se tak akt, sprejet v okviru izvajanja notranjih pristojnosti Unije, nanaša le na odnose med Unijo in njenimi državami članicami in ne na odnose med Unijo in Kraljevino Maroko ali njene odnose z ljudstvom Zahodne Sahare. Čeprav določitev ribolovnih možnosti za plovila, ki plujejo pod zastavo držav članic, na ribolovnem območju, določenem s Sporazumom o ribištvu, vključuje izmenjavo vzajemnih pravic in obveznosti med pogodbenicama tega sporazuma, pa je razdelitev teh možnosti med države članice povsem notranja zadeva Unije, ki ni v pristojnosti zgoraj navedene tretje države in sama po sebi ne more vplivati na navedeno ljudstvo.

387 Ribolovne možnosti, razdeljene med države članice z izpodbijano uredbo, se lahko sicer, kot zatrjuje tožena stranka, nanašajo na izkoriščanje ribolovnih virov voda ob obali Zahodne Sahare, in sicer vsaj tistih, ki se nanašajo na ribolovne kategorije od 3 do 6 iz ustreznih tehničnih dokumentov za ribolov.

388 Vendar pa to izkoriščanje ribolovnih virov Zahodne Sahare samo po sebi ni posledica razdelitve teh ribolovnih možnosti med države članice, izvedene z izpodbijano uredbo, ampak določitve ribolovnega območja in meja območij upravljanja znotraj njega, izvedene s spornim sporazumom, ki vključuje vode ob obali tega ozemlja.

389 Zato, čeprav tožeča stranka upravičeno trdi, prvič, da izkoriščanje ribolovnih virov Zahodne Sahare vpliva na ljudstvo tega ozemlja, in drugič, da to izkoriščanje vpliva nanjo kot legitimno predstavnico tega ljudstva, pa iz tega vseeno ni mogoče sklepati, da ima izpodbijana uredba zato neposredne učinke na njen pravni položaj. Prvo merilo neposrednega nanašanja v obravnavanem primeru torej ni izpolnjeno.

390 Poleg tega v zvezi z drugim merilom sicer drži, da v nasprotju s trditvijo Sveta izpodbijana uredba ne zahteva sprejetja nobenega vmesnega ukrepa, ker je razdelitev ribolovnih možnosti med države članice povsem samodejna, saj izhaja neposredno iz člena 1(1) te uredbe.

391 Vendar pa je treba ugotoviti, da je zaradi drugih ukrepov, potrebnih za izvajanje spornega sporazuma, vključno z njegovim Protokolom o izvajanju, učinek izpodbijane uredbe na izkoriščanje ribolovnih virov, zajetih z navedenim sporazumom, vsekakor lahko le zelo posreden.

392 Kot pojasnjuje Svet, je namreč pravica plovila, ki pluje pod zastavo zadevne države članice, do izkoriščanja ribolovnih virov, zajetih z spornim sporazumom, poleg tega pogojena s postopkom pridobitve dovoljenja za ribolov, ki ga urejata člena 10 in 11 Uredbe (EU) 2017/2403 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2017 o trajnostnem upravljanju zunanjih ribiških flot in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1006/2008 (UL 2017, L 347, str. 81), ki zahteva, da države članice, Komisija in Kraljevina Maroko sprejmejo ukrepe. Poleg tega, kot je tudi navedel Svet, iz člena 12 iste uredbe izhaja, da imajo države članice možnost, da ne uporabijo vseh ribolovnih možnosti, ki so jim bile dodeljene.

393 Vsekakor se izpodbijani sklep, kot je bilo ugotovljeno v točki 259 zgoraj, v zadevi T-344/19 na tožečo stranko nanaša neposredno v delu, v katerem se nanaša na sklenitev spornega sporazuma ter v delu, v katerem se ta uporablja za Zahodno Saharo in vode ob njeni obali, ne glede na ukrepe, ki jih je sprejela Unija za njegovo izvajanje. Tako ukrep za izvajanje tega sporazuma, kot je izpodbijana uredba, nima nobene vloge pri uporabi navedenega sporazuma za vode ob obali zadevnega ozemlja in s tem za njegove ribolovne vire, ker ta samodejno izhaja iz določb tega sporazuma, ne da bi bilo treba sprejeti vmesna pravila.

394 Iz navedenega izhaja, da se izpodbijana uredba na tožečo stranko ne nanaša neposredno. Zato ta tožba ni dopustna in jo treba zavreči.

Stroški

395 V skladu s členom 134(1) Poslovnika se plačilo stroškov na predlog naloži neuspeli stranki.

396 Ker Svet v zadevi T-344/19 ni uspel, se mu v skladu s predlogi tožeče stranke naloži plačilo stroškov v tej zadevi.

397 Ker tožeča stranka v zadevi T-356/19 ni uspela, se ji v skladu s predlogi Sveta naloži plačilo stroškov v tej zadevi.

398 Na podlagi člena 138(1) Poslovnika Kraljevina Španija, Francoska republika in Komisija nosijo svoje stroške.

399 V skladu s členom 138(3) Poslovnika lahko Splošno sodišče intervenientu, ki ni eden od subjektov iz odstavkov 1 in 2, naloži, da nosi svoje stroške.

400 V obravnavanem primeru je treba odločiti, da maroške zbornice za morski ribolov nosijo svoje stroške v zadevi T-344/19.

Iz teh razlogov je

SPLOŠNO SODIŠČE (deveti razširjeni senat)

razsodilo:

1. **Sklep Sveta (EU) 2019/441 z dne 4. marca 2019 o sklenitvi Sporazuma o partnerstvu o trajnostnem ribištvu med Evropsko unijo in Kraljevino Maroko, njegovega Protokola o izvajanju ter izmenjave pisem, ki je priložena Sporazumu, se razglasi za ničen.**

2. **Učinki Sklepa 2019/441 se ohranijo za obdobje, ki ne presega roka iz člena 56, prvi odstavek, Statuta Sodišča Evropske unije, ali – če je v tem roku vložena pritožba – do razglasitve sodbe Sodišča o tej pritožbi.**

3. **Tožba v zadevi T-356/19 se zavrže.**

4. **Svet Evropske unije nosi svoje stroške in stroške Front populaire pour la libération de la Saguia el-Hamra et du Rio de oro (Front Polisario) v zadevi T-344/19.**

5. **Front Polisario nosi svoje stroške in stroške Sveta v zadevi T-356/19.**

6. **Kraljevina Španija, Francoska republika in Evropska komisija nosijo svoje stroške.**

7. **Chambre des pêches maritimes de la Méditerranée, Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Nord, Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Centre in Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Sud nosijo svoje stroške v zadevi T-344/19.**

Costeira Gratsias Kancheva

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourgu, 29. septembra 2021.

Podpisi

Kazalo

I. Dejansko stanje . . . 2

A. Mednarodni okvir . . . 2

B. Pridružitveni sporazum in Sporazum o ribištvu iz leta 2006 . . . 6

1. Pridružitveni sporazum . . . 6

2. Sporazum o ribištvu iz leta 2006 . . . 7

C. Spori v povezavi s pridružitvenim sporazumom . . . 7

1. Zadevi T-512/12 in C-104/16 P . . . 7

2. Zadeva C-266/16 . . . 9

3. Sklepi v zadevah T-180/14, T-275/18, T-376/18 . . . 11

D. Izpodbijani sklep in sporni sporazum . . . 11

E. Izpodbijana uredba . . . 15

II. Postopek in predlogi strank . . . 17

III. Pravo . . . 19

A. Tožba v zadevi T-344/19 . . . 19

1. Dopustnost nekaterih prilog k repliki . . . 20

2. Dopustnost tožbe . . . 21

a) Ozemeljsko področje uporabe spornega sporazuma . . . 21

b) Obseg predlogov za razglasitev ničnosti . . . 23

c) Prvi ugovor nedopustnosti Sveta: neobstoj sposobnosti tožeče stranke biti stranka v sodnem postopku . . . 25

d) Veljavnost pooblastila, ki ga je tožeča stranka izdala svojemu odvetniku . . . 29

e) Drugi ugovor nedopustnosti Sveta: neobstoj procesnega upravičenja tožeče stranke 31

1) Neposredno nanašanje na tožečo stranko . . . 32

i) Izpolnjevanje – s strani tožeče stranke – prvega merila neposrednega nanašanja, v skladu s katerim mora izpodbijani ukrep imeti neposredne učinke na njen pravni položaj . . . 32

– Prvi del argumentacije Sveta: inherentni pravni učinki sklepa o sklenitvi mednarodnega sporazuma v imenu Unije . . . 33

– Drugi del argumentacije Sveta: posebni pravni učinki spornega sporazuma ob upoštevanju njegove ozemeljske uporabe za Zahodno Saharo in vode ob njeni obali . . . 35

– Tretji del argumentacije Sveta: neobstoj spremembe pravnega položaja tožeče stranke ob upoštevanju njene vloge, omejene na sodelovanje v procesu samoodločbe Zahodne Sahare . . . 41

ii) Drugo merilo neposrednega nanašanja: popolna samodejnost izvedbe spornega ukrepa, ki temelji izključno na ureditvi Unije . . . 44

2) Posamično nanašanje na tožečo stranko . . . 45

3. Utemeljenost tožbe . . . 46

a) Prvi tožbeni razlog: nepristojnost Sveta za sprejetje izpodbijanega sklepa . . . 46

b) Tretji tožbeni razlog: v bistvu kršitev obveznosti Sveta, da ravna v skladu z zahtevami, ki so v sodni praksi izpeljane iz načela samoodločbe in načela relativnega učinka pogodb . . . 47

1) Trditve Sveta, Francoske republike, Komisije in maroških zbornic za morski ribolov, ki se nanašajo na brezpredmetnost tretjega tožbenega razloga . . . 49

2) Utemeljenost trditev tožeče stranke v podporo temu tožbenemu razlogu . . . 51

i) Prvi del tretjega tožbenega razloga: Unija in Kraljevina Maroko ne moreta skleniti sporazuma, ki se uporablja za Zahodno Saharo in vode ob njeni obali . . . 51

ii) Tretji del tretjega tožbenega razloga: kršitev zahteve, da mora ljudstvo Zahodne Sahare privoliti v sporni sporazum kot tretji v razmerju do tega sporazuma v smislu načela relativnega učinka pogodb . . . 52

– Uporaba načela relativnega učinka pogodb v obravnavanem primeru . . 53

– Posvetovanja, ki sta jih Svet in Komisija opravila za uskladitev z razlago načela relativnega učinka pogodb iz sodb Svet/Front Polisario in Western Sahara Campaign UK . . . 55

– Vprašanje, ali je poseben pomen, pripisan pojmu privolitve v izpodbijanemu sklepu, združljiv z razlago načela relativnega učinka pogodb, ki jo je Sodišče podalo v sodbah Svet/Front Polisario in Western Sahara Campaign UK . . . 58

4. Časovna ohranitev učinkov izpodbijanega sklepa . . . 63

B. Tožba v zadevi T-356/19 . . . 64

Stroški . . . 67